

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Zadluženost domácností v České republice

Bc. Kateřina Novotná

Diplomová práce

2011

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Kateřina NOVOTNÁ**
Osobní číslo: **E09730**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**
Název tématu: **Zadluženost domácností v České republice**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Diplomová práce bude zaměřena na ekonomickou analýzu zadluženosti domácností v České republice.

Obsahem diplomové práce bude:

Základní terminologie

Úvěrové produkty - zadlužení vůči bankovnímu a nebankovnímu sektoru

Hlavní příčiny a důsledky růstu zadluženosti a rizika s tím spojená

Insolvenční zákon a exekuce

Srovnání zadluženosti s ostatními státy EU

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- Dvořák, P.: Bankovníctví pro bankéře a klienty, Linde, Praha 2005. ISBN 80-7201-515-X
Dvořák, P.: Vybrané otázky z bankovníctví, Vysoká škola ekonomická, Praha 2005. ISBN 80-7079-917-X
Disney, R., Bridges, S. J., Gathergood, J., Česká národní banka: Housing wealth and household indebtedness : is there a household "financial accelerator"?, Czech National Bank, Praha 2006.
Revenda, Z.: Peněžní ekonomie a bankovníctví, Management Press, Praha 2005. ISBN 80-7261-132-1
Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
www.cnb.cz

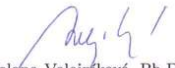
Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
Ústav ekonomie

Datum zadání diplomové práce: 17. června 2010

Termín odevzdání diplomové práce: 6. května 2011

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 12. srpna 2010

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 1.5.2011

Kateřina Novotná

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat především vedoucí své diplomové práce paní doc. Ing. Jolaně Volejníkové, Ph.D. za konzultace, podnětné připomínky a cenné rady, které mi v průběhu zpracování diplomové práce poskytovala. Ráda bych také poděkovala své rodině za podporu, kterou mi poskytovala během celého studia.

ANOTACE

Tato diplomová práce se zabývá analýzou zadluženosti domácností v České republice v letech 2001 až 2010. Analyzuje vývoj úvěrů poskytovaných jak bankovními institucemi, tak i institucemi nebankovními a zároveň se snaží o predikci jejich budoucího vývoje. Práce se dále věnuje možným příčinám a důsledkům stále rostoucí zadluženosti domácností. V závěru porovnává zadluženost českých domácností s ostatními státy, především se státy Visegrádské čtyřky.

KLÍČOVÁ SLOVA

zadluženost, domácnosti, spotřební úvěr, hypoteční úvěr, nebankovní úvěr, insolvenční zákon, exekuce

TITLE

Indebtedness of households in the Czech Republic

ANNOTATION

This thesis deals with analysis of indebtedness households in the Czech republic in the years 2001 – 2010. It analyses progression of credits granted both by banking institutions and non-banking institutions and along with tries about prediction its possible future progression. The work next attends to reasons and effects on of increasing indebtedness households. At the close compares indebtedness of the Czech household with other countries, particularly with the countries of Visegrad Group.

KEYWORDS

indebtedness, households, consumer credit, mortgage loan, non-bank credit, insolvency law, execution

Obsah

Úvod.....	9
1 Úvěrové produkty	11
1.1 Bankovní úvěry.....	11
1.1.1 Spotřební úvěry.....	11
1.1.1.1 Kontokorentní úvěry	11
1.1.1.2 Spotřebitelské úvěry	12
1.1.1.3 Kreditní karty (Credit Card)	13
1.1.2 Úvěry na bydlení.....	13
1.1.2.1 Hypoteční úvěry.....	13
1.1.2.2 Úvěry ze stavebního spoření.....	14
1.2 Nebankovní úvěry.....	15
1.2.1 Spotřebitelský leasing.....	16
1.2.2 Spotřebitelský úvěr	16
1.2.3 Úvěrové karty	17
1.2.4 Index predátorského úvěrování a kodex etického úvěrování.....	17
2 Zadlužení domácností vůči bankovnímu a nebankovnímu sektoru.....	20
2.1 Zadlužení domácností vůči bankovnímu sektoru	20
2.1.1 Vývoj spotřebních úvěrů.....	20
2.1.2 Vývoj úvěrů na bydlení.....	21
2.1.3 Vývoj bankovních úvěrů domácnostem celkem.....	23
2.2 Zadluženost domácností vůči nebankovnímu sektoru.....	25
2.2.1 Vývoj spotřebitelského leasingu.....	25
2.2.2 Vývoj spotřebitelských úvěrů podle údajů ČLFA.....	26
2.2.3 Vývoj nebankovních úvěrů domácnostem celkem	28
2.3 Zadluženost domácností vůči bankovnímu i nebankovnímu sektoru celkem	29
2.4 Predikce vývoje úvěrů domácnostem v ČR.....	30
2.4.1 Korelační analýza	30
2.4.2 Regresní analýza	32
2.4.2.1 Predikce vývoje bankovních úvěrů domácnostem celkem.....	33
2.4.2.2 Predikce spotřebních úvěrů domácnostem	33
2.4.2.3 Predikce úvěrů na bydlení domácnostem	34
2.4.2.4 Predikce nebankovních úvěrů domácnostem celkem	34
3 Hlavní příčiny a důsledky růstu zadluženosti domácností a rizika s tím spojená.....	36

3.1	Hlavní příčiny růstu zadluženosti domácností.....	36
3.1.1	Poptávkové faktory	36
3.1.2	Nabídkové faktory	38
3.2	Důsledky růstu zadluženosti domácností.....	40
3.3	Rizika spojená s růstem zadluženosti domácností.....	41
3.3.1	Občanské poradny.....	44
3.3.1.1	Vývoj počtu dotazů v dluhovém poradenství	46
4	Insolvenční zákon a exekuce	49
4.1	Úpadek	50
4.1.1	Způsob řešení úpadku	50
4.1.1.1	Konkurs.....	50
4.1.1.2	Oddlužení.....	51
4.2	Insolvenční řízení.....	53
4.2.1	Insolvenční návrh.....	55
4.3	Insolvenční rejstřík	56
4.3.1	Účel insolvenčního rejstříku	56
4.3.2	Co lze v rejstříku najít.....	57
4.4	Očekávané výhody nové úpravy insolvenčního práva.....	57
4.5	Exekuce.....	58
4.5.1	Centrální evidence exekucí.....	59
5	Srovnání zadluženosti domácností České republiky s ostatními státy	63
5.1	Srovnání zadluženosti domácností České republiky se zeměmi Visegrádské čtyřky.....	63
5.1.1	Srovnání vývoje spotřebních úvěrů domácnostem v zemích Visegrádské čtyřky.....	63
5.1.2	Srovnání vývoje úvěrů na bydlení domácnostem v zemích Visegrádské čtyřky.....	66
5.1.3	Srovnání vývoje úvěrů domácnostem celkem v zemích Visegrádské čtyřky.....	68
5.2	Zadluženost domácností ČR v poměru k jejich hrubému disponibilnímu příjmu v porovnání s ostatními státy	71
5.3	Zadluženost domácností ČR v poměru k HDP v porovnání s ostatními státy.....	74
5.3.1	Zadluženost domácností ČR vůči bankovnímu sektoru v poměru k HDP v porovnání s ostatními státy EU.....	76
	Závěr	78
	LITERATURA.....	81
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	86

SEZNAM OBRÁZKŮ	87
SEZNAM TABULEK.....	87
SEZNAM GRAFŮ.....	88
SEZNAM PŘÍLOH.....	89

Úvod

Trendem posledních let je neustále narůstající zadlužování českých domácností, které je v současné době velmi diskutované. Toto téma slyšíme z rádií, televizí, ale především se s touto problematikou setkáváme v podobě různých článků na internetu nebo v novinách. Většina z nás se s úvěrem již setkala, buď my sami máme úvěr, nebo známe někoho v našem okolí, kdo zkušenost s úvěrem má.

Vysoké zadlužení znamená pro domácnosti problém, zejména v nízkopříjmových skupinách obyvatelstva. Lidé se chtějí mít za všech okolností velmi dobře nebo dokonce nadstandardně a neuvědomují si rizika, která mohou v případě vysokého zadlužení nastat. Na druhou stranu vzít si úvěr na koupi nemovitosti či pořízení automobilu je v dnešní době zcela běžný a přirozený jev. Vždy si ale každý musí uvědomit svoje možnosti.

Zadluženost domácností má určitě vliv i na ekonomiku jako celek. Podle některých odborníků může být spotřebitelský úvěr užitečný, jak ze společenského pohledu, protože pomáhá vybavit domácnosti spotřebním zbožím, tak i z ekonomického pohledu, protože většina růstu spotřeby je tažena právě půjčkami.

Cílem této diplomové práce je:

- **analyzovat zadluženost českých domácností v letech 2001 až 2010**
- **odhadnout pravděpodobný vývoj zadluženosti českých domácností v letech 2011 a 2012**
- **zjistit příčiny a následně důsledky jejího růstu**
- **srovnat zadluženost českých domácností s ostatními státy**

Tato diplomová práce je rozdělena do 5 kapitol. První kapitola popisuje jednotlivé typy úvěrů, jejichž prostřednictvím mohou být české domácnosti zadluženy. Jsou zde uvedeny úvěrové produkty bankovních, ale i nebankovních institucí.

Druhá kapitola se zabývá samotným vývojem jednotlivých typů úvěrů v posledním desetiletí a je zde také nastíněn možný vývoj těchto úvěrů v letošním a následujícím roce.

Další kapitola se věnuje příčinám, díky nimž zadluženost českých domácností neustále roste. Jsou zde také popsány možné důsledky rostoucí zadluženosti domácností a rizika s tím spojená.

Ve čtvrté kapitole, která se zabývá insolvenčním zákonem a exekucí, jsou nastíněna možná východiska, kdy dlužníci nejsou schopni plnit své dluhy podle původních dohod. Jsou zde popsána možná řešení, která mohou pomoci jak dlužníkům, ale také se snažit uspokojit věřitele.

Na závěr, poslední kapitola, porovnává zadlužení českých domácností s ostatními státy. Nejprve se zaměřuje, jak jsou na tom se zadlužeností české domácnosti v porovnání se zeměmi Visegrádské čtyřky a následně je porovnávána zadluženost českých domácností, ať už v poměru k hrubému domácímu produktu nebo v poměru k jejich hrubému disponibilnímu příjmu se státy Eurozóny.

1 Úvěrové produkty

1.1 Bankovní úvěry

Za bankovní úvěrové produkty lze považovat ty produkty, které poskytují klientům určitý způsob jejich financování a produkty s tím spojené. Z hlediska banky se tedy jedná především o poskytování finančních prostředků svým klientům formou různých úvěrů, ale i o takové formy, kdy banka jen závaznou formou garantuje poskytnutí prostředků, jestliže budou splněny určité okolnosti.¹

Poskytování úvěrů a další formy financování patří mezi nejdůležitější obchody komerčních bank. Banky poskytují celou řadu různých úvěrů, které se vzájemně odlišují.²

Bankovní úvěry lze rozdělit na spotřební úvěry a úvěry na bydlení.

1.1.1 Spotřební úvěry

Kapitola spotřební úvěry pojednává o charakteristice jednotlivých typů úvěrů, kterými jsou kontokorentní, spotřebitelské a také kreditní karty.

1.1.1.1 Kontokorentní úvěry

Ve vyspělých ekonomikách je dnes kontokorentní úvěr jedním z nejvýznamnějších krátkodobých bankovních úvěrů. Jde o úvěr, který poskytuje banka klientovi – majiteli běžného účtu tak, že zůstatek účtu může přecházet do debetu. Úvěr může klient čerpat zcela automaticky tím, že může platit ze svého běžného účtu i v případě, že na něm nemá dostatek vlastních prostředků. Banka určuje limitní částku, do které se může z účtu čerpat. Tato částka je dána dohodnutým úvěrovým rámcem, který určuje tento maximálně přípustný debet. Banka může povolit i určité krátkodobé překročení tohoto rámce, což může být spojeno pro klienta s dodatečnými (sankčními) úrokovými náklady. Celková cena kontokorentního úvěru se pak skládá jednak ze samotných úroků a jednak z dalších položek, které souvisejí s vedením kontokorentního účtu. Pro klienta je to tedy relativně drahý úvěr.³

---

¹ DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3., přeprac. a rozš. vyd. Praha : Linde, 2005. s. 511.

² DVOŘÁK, 2005, s. 511.

³ REVENDA, Zbyněk, et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. vydání 4. (doplňené). Praha : Management Press, s.r.o., 2005. s. 139-141.

1.1.1.2 Spotřebitelské úvěry

Spotřebitelské úvěry tradičně zaujímají u obchodních bank mezi úvěry významné místo, jejich nárůst je patrný v posledních letech i u nás. Spotřebitelské úvěry jsou úvěry, které se poskytují fyzickým osobám – spotřebitelům na nepodnikatelské účely. Od komerčních úvěrů se liší hlavně z hlediska svého užití: u komerčních úvěrů plyne z úvěrovaného objektu cash flow, ze kterého se úvěr splácí. Oproti tomu spotřebitelské úvěry slouží ke krytí spotřebních výdajů, a tedy úvěrovaný objekt přímo neprodukuje zdroje ke splácení úvěru.⁴

Spotřebitelské úvěry slouží především k nákupu zařízení a vybavení domácnosti, na koupi spotřební elektroniky, na koupi automobilu, na pořízení, rekonstrukci nebo modernizaci bytu či rodinného domu, na nákup dovolené, úhradu nákladů na tuzemské či zahraniční studium, na splacení závazků mezi občany (vypořádání mezi dědici či manželi, nebo úhradu členských podílů v bytovém družstvu apod.) nebo na záliby (sběratelské záliby, sport atd.) Jestliže je úvěr čerpán jako neúčelový, může jej klient využít k libovolnému účelu.

Podmínky pro získání úvěru jsou často velmi jednoduché a lákavé – stačí věk nad 18 let, české občanství nebo trvalý pobyt na území ČR. Vždy je ale potřeba dobře zhodnotit veškeré podmínky a hlavně schopnost v budoucnosti úvěr splácet, aby nedocházelo k platební neschopnosti a předlužování.⁵

Úrokové sazby ze spotřebitelských úvěrů jsou většinou relativně vysoké, což vyplývá z rizika, které je s nimi pro banky spojeno. Vzhledem k tomu, že výše úrokové sazby včetně dalších poplatků a způsob jejího stanovení jsou z hlediska dopadu na klienta základním faktorem determinujícím podmínky úvěru, a dále také vzhledem k tomu, že stanovení sazby by mohlo být ve formě, která by nedovolovala její relativně snadné posouzení ze strany klienta, jsou v zákoně o spotřebitelském úvěru pro úročení spotřebitelských úvěrů závazně stanovena některá pravidla. Smlouva, v níž se sjednává spotřebitelský úvěr, musí obsahovat stanovení roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr. Roční procentní sazba nákladů je procentní podíl z dlužné částky, který je spotřebitel povinen zaplatit věřiteli v průměru za období 1 roku a počítá se podle závazně stanoveného vzorce.⁶

---

⁴ REVENDA, 2005, s. 144.

⁵ *Spotřebitelský úvěr* [online]. c2009 [cit. 2010-12-01]. Spotřebitelský úvěr. Dostupné z WWW: <<http://www.spotrebitelsky-uver.net/>>.

⁶ DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3., přeprac. a rozš. vyd. Praha : Linde, 2005. s. 539-540.

1.1.1.3 Kreditní karty (Credit Card)

Kreditní karta je karta, u které její držitel nemusí uhradit své závazky bezprostředně, ale má nárok do sjednané výše čerpat revolvingový spotřební úvěr. V případě potřeby může držitel karty čerpat úvěr automaticky do stanoveného rámce. Splácení úvěru nemusí být pravidelné, ale obvykle bývá stanovena minimální výše měsíční splátky. Stanovena bývá také lhůta pro bezúročné zúčtování, během které může vlastník karty uhradit svůj závazek, aniž by byl zatížen úroky.

Vzhledem k tomu, že termín čerpání je plně v rukou klienta a nikoli banky a také proto, že s těmito úvěry je spojeno poměrně velké riziko jejich nesplácení, jsou tyto úvěry úročeny sazbou, která řádově (až o třetinu) převyšuje úrokovou sazbu z jiných krátkodobých spotřebních úvěrů. Právě toto riziko je příčinou toho, že banka váže vydání úvěrové karty na dostatečnou bonitu klienta.⁷

1.1.2 Úvěry na bydlení

Úvěry na bydlení se člení na hypoteční úvěry, které mohou sloužit k financování i jiných účelů než bydlení a na úvěry ze stavebního spoření, u kterých se účelovost prokazuje.

1.1.2.1 Hypoteční úvěry

Hypoteční úvěr patří mezi klasické a oblíbené bankovní úvěrové produkty. Jeho základním charakteristickým rysem je způsob jeho zajištění, kterým je zástavní právo k nemovitosti. Banky začaly ve větší míře poskytovat hypoteční úvěry až po roce 1995, kdy vstoupila v platnost legislativní úprava hypotečního bankovníctví.⁸

Za hypoteční úvěr se dle úpravy v zákoně o dluhopisech považuje: „Úvěr, jehož splácení včetně příslušenství je zajištěno zástavním právem k nemovitosti, i rozestavěné. Úvěr se považuje za hypoteční úvěr dnem vzniku právních účinků zástavního práva.“ Zastavená nemovitost se musí nacházet na území ČR, členského státu Evropské unie nebo jiného státu, tvořícího Evropský hospodářský prostor.⁹

Z vymezení hypotečního úvěru vyplývá, že dle současné právní úpravy již není hypoteční úvěr omezen z hlediska účelu na financování bydlení. Možnost poskytovat hypoteční úvěry na

---

⁷ DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3., přeprac. a rozš. vyd. Praha : Linde, 2005. s. 381.

⁸ DVOŘÁK, 2005, s. 527.

⁹ DVOŘÁK, 2005, s. 528.

financování jiných účelů než bydlení¹⁰ byla v ČR umožněna novelizací úpravy hypotečních zástavních listů. Pokud hypoteční úvěr není refinancován zdroji z emise hypotečních zástavních listů, potom se na něj vztahuje shodný režim jako na jiné druhy úvěrů. Musí být ale splněna podmínka zajištění. Znamená to, že takové hypoteční úvěry mohou poskytovat všechny banky, ale také nebankovní instituce.¹¹

Výše úrokové sazby z hypotečních úvěrů je vzhledem k relativně malému riziku bank, které je dáno zajištěním zástavním právem k nemovitosti, obvykle nižší než úrokové sazby alternativních úvěrů. Úrokové sazby hypotečních úvěrů poskytovaných fyzickým osobám na financování bydlení mohou být navíc sníženy v důsledku státní podpory. Úroková sazba může být stanovena jako pevná sazba po celou dobu splatnosti nebo jako pohyblivá sazba v závislosti na vývoji úrokových sazeb. Často se používá kombinace obou způsobů, znamená to, že pevná sazba se používá pro několik počátečních let a sazba pohyblivá pro zbylou dobu splatnosti úvěru.¹²

1.1.2.2 Úvěry ze stavebního spoření

V rámci stavebního spoření se nemusí jen spořit, ale může se také požádat o úvěr. V případě zájmu o klasický úvěr ze stavebního spoření se musí ze zákona nejprve projít minimálně dvouletou fází spoření. Aby byl úvěr přidělen, musí se pak splnit i další podmínky, které si každá spořitelna stanovuje individuálně. Jde zejména o naspoření určitého procenta cílové částky, dosažení určité hodnoty hodnotícího čísla a předložení důkazů o dostatečné bonitě klienta, případně zajištění úvěru. Úvěr musí být, na rozdíl od částky získané pouze spořením, použit pouze na bytové potřeby a toto použití musí být řádně prokázáno.

Pokud není splněna některá z podmínek pro přidělení úvěru ze stavebního spoření, může se požádat o překlenovací úvěr. Ten může být přidělen prakticky okamžitě po založení smlouvy a slouží k překlenutí doby do přidělení klasického úvěru. Se splácením úroků z překlenovacího úvěru zároveň dochází ke spoření na vlastním účtu u stavební spořitelny až

---

¹⁰ Tyto úvěry bývají označovány jako „americké hypotéky“ Americká hypotéka je v podstatě neúčelový spotřebitelský úvěr, který je ale zajištěn nemovitostí. Tento typ hypotéky je velmi oblíbený v USA, proto pojmenování americká hypotéka.

¹¹ REVENDA, Zbyněk, et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. vydání 4. (doplňené). Praha : Management Press, s.r.o., 2005. s. 144.

¹² DVORÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3., přeprac. a rozš. vyd. Praha : Linde, 2005. s. 532.

do doby, kdy dojde k přidělení řádného úvěru ze stavebního spoření, kterým se splatí úvěr překlenovací.¹³

1.2 Nebankovní úvěry

Nebankovní úvěry jsou úvěry, které poskytují jiné finanční instituce, než jsou banky. Společnosti, které poskytují tyto úvěry, předkládají řadu jejich výhod. U nebankovního úvěru není potřeba mít ručitele nebo zástavu, klient může být ve ztrátě. Důležitou výhodou je, že jsou tyto úvěry rychle vyřízeny.¹⁴

Nebankovní úvěr, nebo půjčka je tedy určena těm, kteří nechtějí nebo nemůžou prokázat svůj příjem a doložit to, že všechny své finanční závazky zaplatili vždy věřitelům řádně a včas a v plné výši. Nebankovní úvěry a půjčky jsou hojně využívány především nezaměstnanými, nebo osobami s nízkými doložitelnými příjmy a osobami na mateřské dovolené, osobami OSVČ, důchodci, osobami postiženými exekucí, nebo nedobrovolnou dražbou nemovitosti a osobami, které mají negativní záznam v registrech. Současně může být tento typ nebankovního úvěru využit osobami, u kterých hraje velkou roli rychlost a nebyrokratický postup při vyřízení nebankovního úvěru, nebo nebankovní půjčky.¹⁵

Nebankovní úvěry jsou ale také velmi kritizovány. Považují se za zneužívání sociálně slabších s pomocí finančního nástroje, jehož podmínky obvykle hraničí s lichvou. Poskytovatelé nebankovních úvěrů nejsou podle některých analytiků a ekonomů dostatečně regulováni, a podmínky, za kterých se nebankovní úvěry udělují, zhoršují situaci sociálně slabších. Ti si to kvůli své nízké finanční gramotnosti vůbec neuvědomují. Proto by bylo vhodné nastavit regulativní rámec, tak aby se zamezilo nekalým obchodním praktikám. Naše legislativa totiž umožňuje exekuci sociálních dávek a tyto společnosti se na to spoléhají. Klienti, kteří půjčku nesplácejí, jsou pak pro tyto společnosti nejlukrativnější. Mají z nich největší zisk, protože tyto firmy potom pohledávky prodají nějaké vymahačské společnosti, která účtuje další denní penále.

---

¹³ *Měšec.cz* [online]. c1998-2011 [cit. 2010-12-04]. Stavební spoření. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/bydleni/stavebni-sporeni/pruvodce/>>. ISSN 1213-4414.

¹⁴ *Allambie s.r.o.* [online]. [cit. 2010-12-08]. Nebankovní úvěry. Dostupné z WWW: <<http://www.allambie.cz/nebankovni-uvery/>>.

¹⁵ *Moneygate s.r.o.* [online]. c2009-2011 [cit. 2010-12-08]. Nebankovní půjčky a úvěry. Dostupné z WWW: <<http://www.nebankovni-pujcky-uvery.cz/>>.

ČNB nemá zákonnou pravomoc nějakým způsobem regulovat tento sektor, to je záležitostí České obchodní inspekce. Je proto zapotřebí, aby lidé, kteří si tyto úvěry berou, skutečně věděli, co budou platit a za jakých podmínek.¹⁶

Nebankovní finanční instituce, které působí na trhu dluhového financování spotřeby, nabízejí dva základní nástroje - spotřebitelský leasing a spotřebitelský úvěr. Oba dva nástroje mají charakter splátkového prodeje, který představuje zvláštní druh kupní smlouvy vyznačující se odloženým zaplacením kupní ceny a obvykle i modifikovaným okamžikem přechodu vlastnictví.¹⁷

1.2.1 Spotřebitelský leasing

Spotřebitelský leasing slouží k pořízení potřebné majetkové hodnoty z cizích zdrojů a spotřebitel může pozitivně ovlivnit i svoji likviditu. Pevné stanovení výše a intervalu leasingových splátek umožňuje jasnou kalkulaci nákladů po celou dobu leasingu, v průběhu které může spotřebitel využívat doprovodných služeb.¹⁸

Leasing se od úvěru na první pohled značně liší. Typickým příkladem jsou praktické důsledky odlišného způsobu přechodu vlastnického práva při pořízení automobilu. V případě leasingu je vlastníkem vozidla leasingová společnost, která jej zákazníkovi pouze pronajímá. Do jeho vlastnictví mu vozidlo převede až po zaplacení všech leasingových splátek. Zatímco v případě účelového spotřebitelského úvěru je sice zákazník od počátku vlastníkem vozidla, avšak rovněž s jistými omezeními, zejména je-li vozidlo použito k zajištění úvěru. Při leasingovém financování pořízení konkrétního vozidla vycházejí měsíční splátky včetně povinného ručení a havarijního pojištění obvykle nižší než splátky spotřebitelského úvěru.¹⁹

1.2.2 Spotřebitelský úvěr

Spotřebitelský úvěr od nebankovních finančních institucí je známý spíše jako nákup na splátky. Jeho výhodou je, že ho lze sjednat přímo v prodejně s minimem papírování. Znamená

---

¹⁶ *Česká národní banka* [online]. c2003-2011 [cit. 2010-12-08]. Nebankovní úvěry a související problémy. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2008/cl_08_080410.html>.

¹⁷ *Česká národní banka* [online]. c2003-2011 [cit. 2010-12-13]. Spotřebitelské úvěry lze získat nejen od bank. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2000/cl_00_000717.html>.

¹⁸ *Česká národní banka* [online]. c2003-2011 [cit. 2010-12-14]. Spotřebitelské úvěry lze získat nejen od bank. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2000/cl_00_000717.html>.

¹⁹ *Měšec.cz* [online]. c1998-2011 [cit. 2010-12-14]. Spotřebitelský úvěr, nebo leasing. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/spotrebitelsky-uver-nebo-leasing/>>. ISSN 1213-4414.

to, že příslušný obchod současně spolupracuje s některou z nebankovních finančních institucí. Přesto, že zákon 321/2001 Sb. o spotřebitelském úvěru ukládá povinnost objektivního a srozumitelného informování spotřebitele o veškerých důležitých podmínkách úvěru, úvěrové společnosti dokážou zájemce ve svých nabídkách i smluvních dokumentech klamat. Bývají zde totiž vysoké úroky a poplatky, které jsou však v nabídce velmi dobře zastírány.²⁰

Úvěr se hodí na nákup domácích spotřebičů, elektroniky, nábytku, vybavení ale třeba i dovolených. V současné době je to totiž u nás nejdostupnější a nejrychleji vyřizovaný druh úvěru. Stal se fenoménem dnešní doby a nákupy na splátky jsou jednoduše v módě.²¹

1.2.3 Úvěrové karty

Nebankovní finanční instituce vydávají a spravují také úvěrové karty. Jsou to karty s individuálně stanoveným úvěrovým rámcem, do kterého lze čerpat úvěr. Podmínkou je, že nesmí celkově vypůjčená suma v žádném okamžiku přesáhnout stanovený úvěrový limit.²²

Na závěr lze říci, že z hlediska výše úrokových sazeb se některé formy dluhového financování jeví jako nevýhodné, neboť úrokové sazby u nebankovních subjektů mohou dosahovat až 30 %. Nelze očekávat, že by touto cestou uspokojovaly dlouhodoběji domácnosti svou potřebu. Bankovní úvěry mají sice úrokové sazby nižší, ale systémy zajištění úvěrů zůstávají náročné. Na jedné straně tak bude stát široká nabídka produktů těchto institucí, na straně druhé bude jen omezený počet klientů a potenciální neschopnost dostat dlouhodobým finančním závazkům.²³

1.2.4 Index predátorského úvěrování a kodex etického úvěrování

Sdružení obrany spotřebitelů a organizace Člověk v tísni se společně pokusily vytvořit systém, kterým by motivovaly nebankovní instituce k etickému chování při poskytování spotřebitelských úvěrů. Pracovníci organizace Člověk v tísni provedli analýzu smluvních

---

²⁰ *OVb-poradci.cz* [online]. [cit. 2010-12-18]. Spotřebitelský úvěr pomůže, znáte-li vlastní možnosti. Dostupné z WWW: <<http://ovb-poradci.cz/otazky-a-odpovedi/spotrebitelsky-uver-pomuze-znate-li-vlastni-moznosti/#more-861>>.

²¹ *Spotřebitelskýúvěr.com* [online]. [cit. 2010-12-18]. Spotřebitelský úvěr. Dostupné z WWW: <<http://spotrebitelskyuver.com/>>.

²² *Česká národní banka* [online]. c2003-2011 [cit. 2010-12-14]. Spotřebitelské úvěry lze získat nejen od bank. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2000/cl_00_000717.html>.

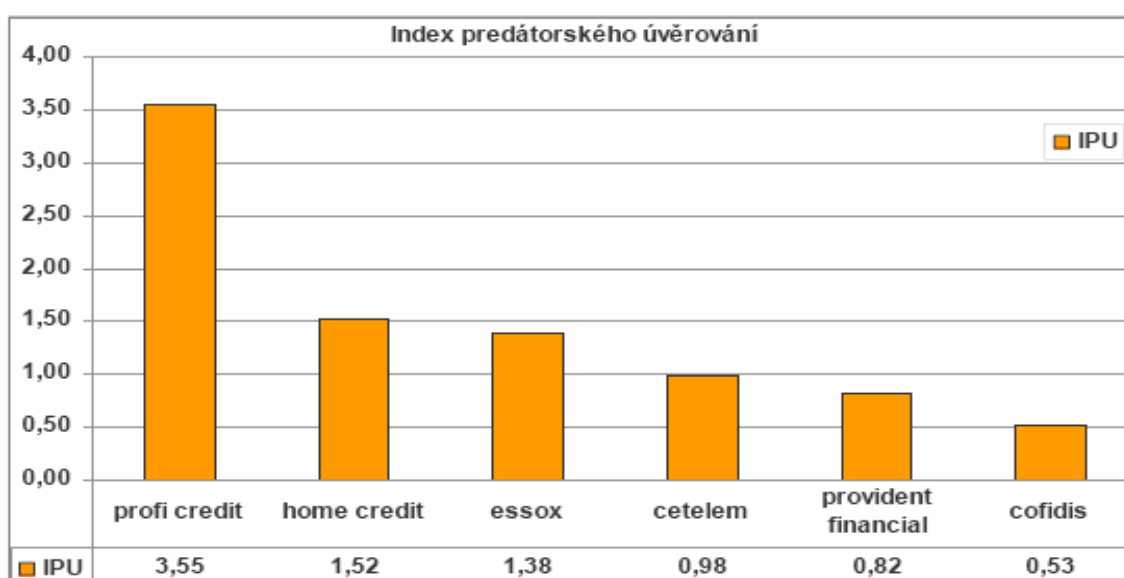
²³ *Česká národní banka* [online]. c2003-2011 [cit. 2010-12-15]. Spotřebitelské úvěry lze získat nejen od bank. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2000/cl_00_000717.html>.

úvěrových podmínek a na jejím základě vytvořili Index predátorského úvěrování. Sdružení obrany spotřebitelů následně sestavilo Kodex etického úvěrování.

Index vychází z analýzy největších nebankovních institucí, které nabízejí klientům úvěrové produkty. Analýza se zabývala pouze společnostmi, které na svých webových stránkách zveřejňují smluvní podmínky. Mezi nejdůležitější zkoumaná kritéria patřily srozumitelnost smluvních podmínek a existence rozhodčí doložky. Na trhu s úvěry samozřejmě existují desítky dalších menších společností, u nichž často podmínky půjček nejsou vůbec známy. Z tohoto pohledu analyzované společnosti nepředstavují největší riziko.

Cílem je apelovat na tyto subjekty, aby jednotlivé parametry upravily takovým způsobem, který by splňoval podmínky Kodexu. V případě, že tak učiní, vylepší si tím i své postavení v Indexu predátorského úvěrování.

Graf 1 - Index predátorského úvěrování

Zdroj: *Spotřebitelský úděl* [online]. Praha : 10.6.2009 [cit. 2010-12-20]. Prezentace indexu predátorského úvěrování a kodexu etického úvěrování. Dostupné z WWW: <<http://www.spotrebiteleskyudel.cz/>>.

Hodnoty indexu vyjadřují vztah k průměrné, respektive mediánové hodnotě (mediánová hodnota je 1) a znázorňují postavení jednotlivých společností ve vztahu k ostatním společnostem. Z grafu č. 1 tak vyplývá, že společnost Cofidis nabízí, podle zvolených kritérií, nejméně rizikový úvěrový produkt, naopak společnost Profi credit nabízí nejrizikovější produkt.

Kodex etického úvěrování pak vyzývá poskytovatele úvěrů, aby nabízeli produkty za transparentních podmínek.²⁴

---

²⁴ *Spotřebitelský úděl* [online]. Praha : 10.6.2009 [cit. 2010-12-20]. Presentace indexu predátorského úvěrování a kodexu etického úvěrování. Dostupné z WWW: <<http://www.spotrebitelskyudel.cz/>>.

2 Zadlužení domácností vůči bankovnímu a nebankovnímu sektoru

2.1 Zadlužení domácností vůči bankovnímu sektoru

Domácnosti mohou být u bank zadluženy formou spotřebních úvěrů a úvěrů na bydlení. Jejich vývoj je sledován v následujících subkapitolách.

2.1.1 Vývoj spotřebních úvěrů

Data, která znázorňují vývoj spotřebních úvěrů (viz tabulka č.1), jsou sledována za posledních 10 let, tedy od roku 2001 do roku 2010. Data vycházejí ze systému časových řad ARAD vedeného ČNB a udávají stavy vždy k 31.12. příslušného roku vyjádřené v milionech korun.

Podle druhového hlediska (typ úvěru) patří do spotřebních úvěrů: kontokorentní finanční úvěry povolené i nepovolené a debetní zůstatky na běžných účtech, dále pak spotřebitelské neúčelové finanční úvěry vzniklé čerpáním z úvěrových limitů kreditních karet (tzv. úvěry z karet), spotřebitelské účelové úvěry na zboží a služby a spotřebitelské neúčelové úvěry. Spotřební úvěry představují asi jednu čtvrtinu peněz vypůjčených domácnostmi v České republice.

Tabulka 1 - Vývoj spotřebních úvěrů domácnostem v ČR

stav k 31.12	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
mil. Kč	29930	43815	53926	67948	88883	109199	137650	169009	185476	198768

Zdroj: Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-20]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

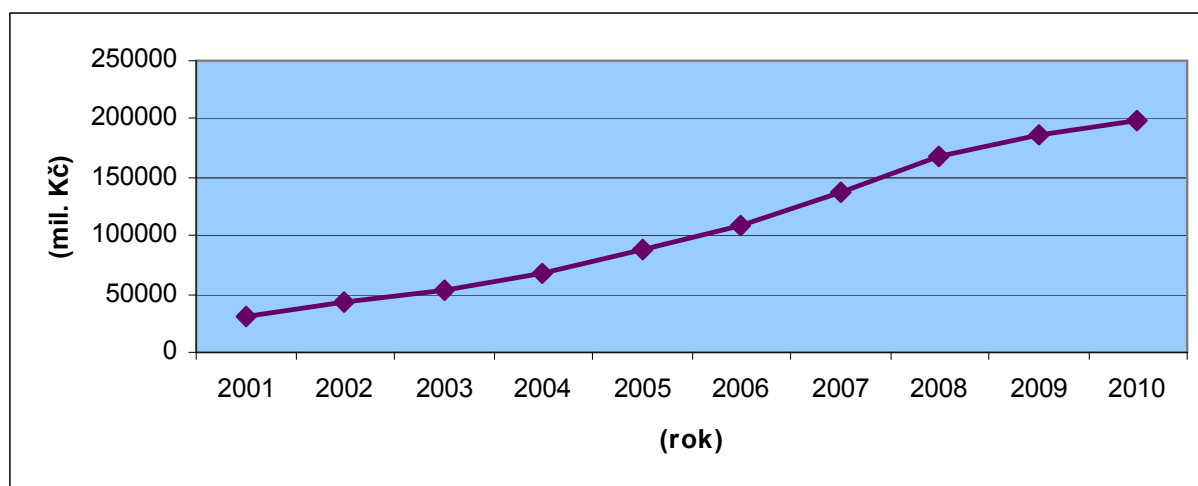
<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=2&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>., vlastní úprava

Koncem roku 2010 dlužily domácnosti bankám v půjčkách na spotřebu 198 768 mil. Kč. Do roku 2005 dosahovaly spotřební úvěry domácnostem třetinové meziroční přírůstky, od roku 2005 se tempa růstu stabilizovala a docházelo k čtvrtinovým až pětinnovým meziročním přírůstkům. V letech 2001 až 2005 byly spotřební úvěry v každém roce vyšší zhruba o deset až patnáct tisíc mil. Kč. Od roku 2006 do roku 2008 byly úvěry na spotřebu každoročně vyšší zhruba o dvacet až třicet tisíc mil. Kč. Po roce 2008 dynamika úvěrů zvolnila, k výraznému

poklesu došlo v roce 2009, kdy přírůstek těchto úvěrů byl pouze poloviční ve srovnání s rokem 2008. V roce 2010 se meziroční přírůstek ještě snížil, a to asi o třináct tisíc mil. Kč.

Spotřební úvěry měly od roku 2001 stále rostoucí tendenci, tuto skutečnost ilustruje graf č. 2.

Graf 2 - Vývoj spotřebních úvěrů domácnostem v ČR

Zdroj: Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-20]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=2&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C, vlastní úprava

2.1.2 Vývoj úvěrů na bydlení

Data pro vývoj úvěrů na bydlení vycházejí ze systému časových řad ARAD vedeného ČNB, kde úvěry na bydlení tvoří hypoteční úvěry, standardní úvěry ze stavebního spoření, překlenovací úvěry ze stavebního spoření a spotřebitelské úvěry na nemovitosti. Největší část tvoří hypoteční úvěry, představují 83% úvěrů na bydlení. Naopak nejmenší část tvoří spotřebitelské úvěry na nemovitosti, a to necelé 3%.

Úvěry na bydlení tvoří dvě třetiny peněz, které si české domácnosti půjčují od bank. Od roku 2002 do roku 2010 vzrostly úvěry na bydlení téměř sedmkrát. Následující tabulka uvádí vývoj úvěrů na bydlení domácnostem od roku 2001 do roku 2010.

Tabulka 2 - Vývoj úvěrů na bydlení domácnostem v ČR

Stav k 31.12	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
mil. Kč	34731	111685	154864	208511	279902	371123	510553	613301	684034	727895

Zdroj: Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-20]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

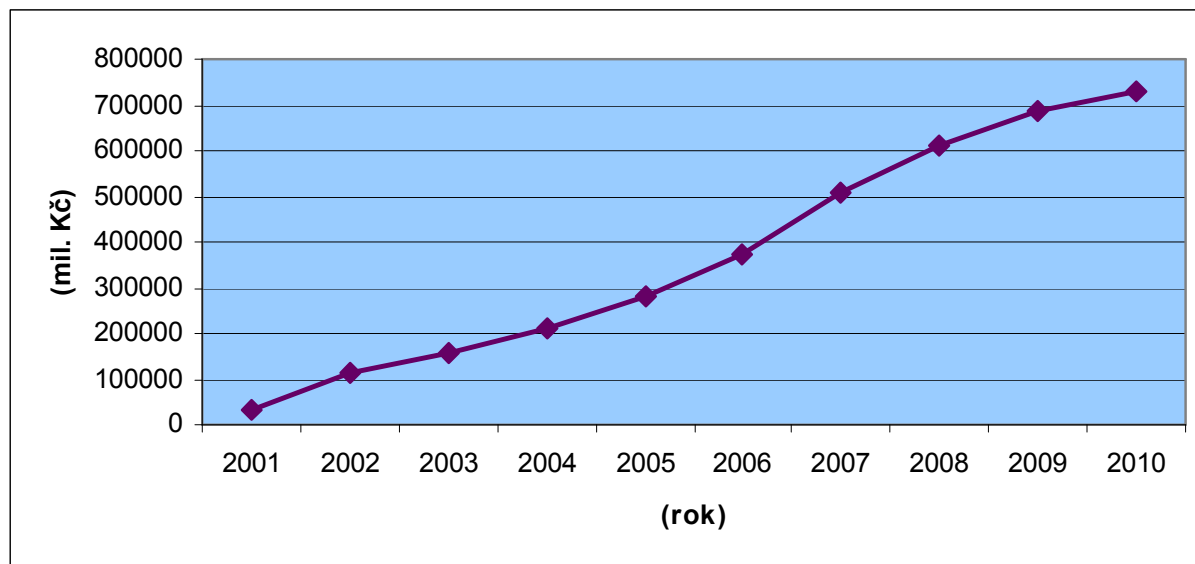
<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=7&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>, vlastní úprava

V letech 2003 až 2007 stouply úvěry na bydlení každoročně o více než třetinu. Nejvíce to bylo v roce 2003, téměř o 39 %. Během roku 2008 došlo k oslabení dynamiky úvěrů na bydlení, tempo úvěrů kleslo na 20%. V roce 2009 to bylo už jen 11,5 % a v roce 2010 dokonce 6,5%. Domácnosti tak pravděpodobně reagovaly na obavy ze ztráty zaměstnání a celkové snížení příjmů.

O vývoji úvěrů na bydlení vypovídají i meziroční změny jejich stavů. Největší přírůstek stavů půjček na bydlení byl v roce 2007, a to 139 430 tisíc mil. Kč. Naopak nejnižší přírůstek byl v roce 2003, a to 43 179 tisíc mil. Kč a v roce 2010, kdy činil 43 861 tisíc mil. Kč.

Rostoucí tendenci úvěrů na bydlení českých domácností zobrazuje graf č. 3.

Graf 3 - Vývoj úvěrů na bydlení domácnostem v ČR

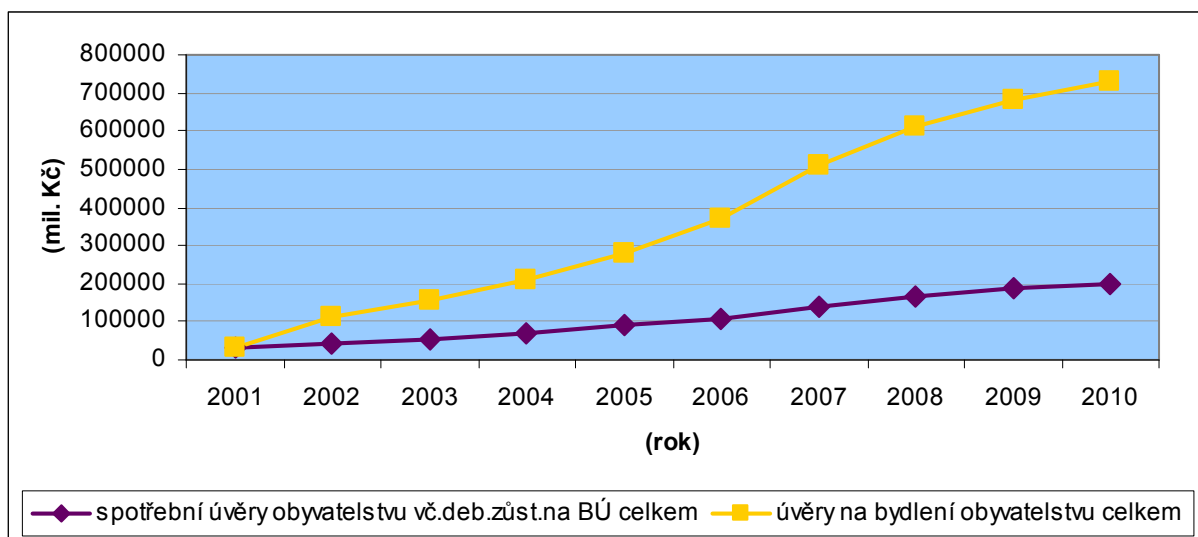

Zdroj: Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-20]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=7&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C, vlastní úprava

Nárůsty objemu úvěrů na bydlení českých domácností ve srovnání se spotřebními úvěry ukazuje graf č. 4. Z grafu je jasně vidět, že úvěry na bydlení domácnostem v ČR výrazně převyšují spotřební úvěry poskytované domácnostem v ČR.

Graf 4- Vývoj jednotlivých typů úvěrů obyvatelstvu v ČR

Zdroj: Vlastní úprava vybraných zdrojů 1. Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-20]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=7&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>.

2. Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-20]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=2&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>.

2.1.3 Vývoj bankovních úvěrů domácnostem celkem

Ve sledovaném období, tj. od roku 2001 do roku 2010 podle údajů ČNB, dluhy domácností v České republice výrazně narostly. Tuto skutečnost zachycuje tabulka č. 3.

Tabulka 3 - Vývoj úvěrů domácnostem celkem v ČR

Stav k 31.12	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
mil. Kč	139496	180157	236123	312646	413735	535206	719806	872282	973500	1042240

Zdroj: Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-21]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

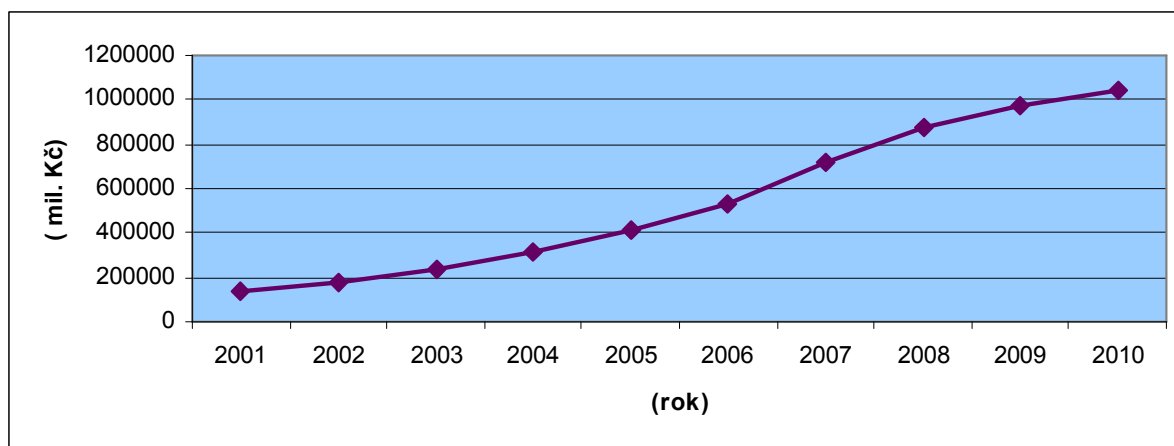
<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=1&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>., vlastní úprava

České domácnosti dlužily bankám koncem roku 2010 cca 1 bilión korun (1 042 240 mil. Kč). Oproti roku 2001 se zadluženost zvýšila téměř osmkrát. Jestliže v roce 2001 dlužily domácnosti bankám 139 496 mil. Kč, v roce 2010 už to bylo 1 042 240 mil. Kč. Celkové dluhy domácností u bank vzrostly během loňského roku o 68 740 mil. Kč, tedy asi o 6,5 % oproti roku 2009.

Rychlost je proto nejcharakterističtějším rysem zadlužování českých domácností v uplynulé dekádě. Úvěry v současné době rostou zhruba desetiprocentním tempem a nyní dochází k určitému zpomalení, které může být způsobeno dopady globální krize. Růst úvěrů domácnostem ilustruje graf č. 5.

Graf 5 - Vývoj úvěrů domácnostem celkem v ČR

Zdroj: Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-21]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:
http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=1&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C.,
 vlastní úprava

Příčina růstu zadluženosti spočívá především ve výrazném růstu spotřebních výdajů, které domácnosti neuskutečňovaly pouze prostřednictvím svého disponibilního důchodu, ale hlavně také z vypůjčených peněz. Další z příčin zadlužování domácností může být také úsilí o růst životní úrovně a zvyšování reálné mzdy. O příčinách a důsledcích zadlužování českých domácností více pojednává 3. kapitola.

2.2 Zadluženost domácností vůči nebankovnímu sektoru

Domácnosti mohou být u nebankovního sektoru zadluženy prostřednictvím spotřebitelského leasingu, spotřebitelského úvěru (známého spíše jako nákup na splátky) a úvěrových karet. Vývoj těchto forem nebankovních úvěrů je zpracován níže.

2.2.1 Vývoj spotřebitelského leasingu

Vzhledem k tomu, že nebankovní úvěrové instituce nepodléhají doзору ČNB ani jiné instituci fungující v ČR, která by sledovala množství a výši úvěrů, je vývoj úvěrů velmi těžké sledovat. Statistiky o tomto sektoru jsou proto získávány z České leasingové a finanční asociace (ČLFa), která zveřejňuje údaje o úvěrech poskytovaných svými členy. Zprávy o stavu a vývoji nebankovního leasingového a úvěrového trhu ČR má ČLFa od roku 2003. Od roku 2005 také ČNB sleduje pro měnové účely objemy půjček domácností od nebankovních finančních institucí.

Data pro sledování vývoje spotřebitelského leasingu, které zachycuje tabulka č. 4, vycházejí z údajů ČNB ze systému časových řad ARAD. V tomto systému je spotřebitelský leasing tvořen půjčkami domácnostem na spotřebu do 1 roku, půjčkami domácnostem na spotřebu od 1 roku do 5 let a půjčkami domácnostem na spotřebu nad 5 let.

Tabulka 4 - Vývoj spotřebitelského leasingu v ČR

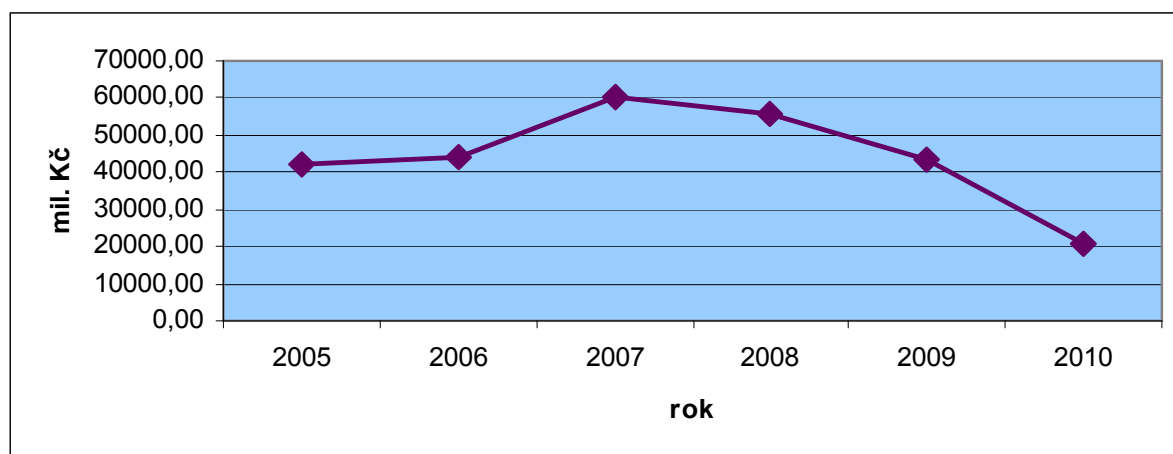
stav k 31.12.	2005	2006	2007	2008	2009	2010
mil. Kč	42215,51	43988,55	60186,42	55730,09	43413,14	20832,05

Zdroj: Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-21]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=1810&p_uka=4%2C5%2C6&p_strid=AADB&p_od=200512&p_do=201012&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>., vlastní úprava

Do roku 2007 měly půjčky domácnostem formou spotřebitelského leasingu rostoucí tendenci. Největší meziroční přírůstek byl v roce 2007, který byl téměř třetinový, a to 16 198 tisíc mil. Kč. Během roku 2008 došlo k poklesu a tato tendence pokračovala až do roku 2010. V roce 2009 došlo k poklesu spotřebitelského leasingu o 22% a v roce 2010 dokonce o 52% oproti roku 2009. Vývoj spotřebitelského leasingu v ČR ilustruje graf č. 6.

Graf 6 - Vývoj spotřebitelského leasingu v ČR

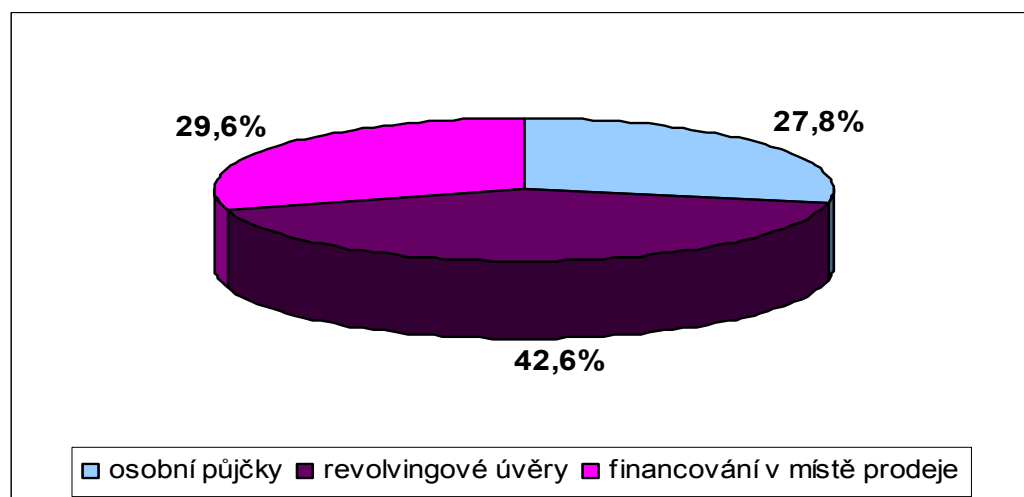

Zdroj: Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-21]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=1810&p_uka=4%2C5%2C6&p_strid=AADB&p_od=200512&p_do=201012&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>., vlastní úprava

2.2.2 Vývoj spotřebitelských úvěrů podle údajů ČLFA

Spotřebitelské úvěry členů ČLFA jsou poskytovány ve formě osobních půjček, revolvingových úvěrů a financování v místě prodeje. Z grafu č. 7 je patrné, že v roce 2010 tvořily největší podíl revolvingové úvěry 42,6%. Financování v místě prodeje a osobní půjčky tvořily téměř stejný podíl.

Graf 7 - Formy spotřebitelských úvěrů členů ČLFA

Zdroj: Česká leasingová a finanční asociace [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-22].

Informace o trhu. Dostupné z WWW: <<http://clfa.cz/index.php?textID=64>>., vlastní úprava

Objem spotřebitelských úvěrů poskytnutých domácnostem podle ČLFA zachycuje tabulka č. 5. Data jsou sledována vždy k 31.12. sledovaného roku.

Tabulka 5 - Vývoj spotřebitelských úvěrů poskytovaných členy ČLFA v ČR

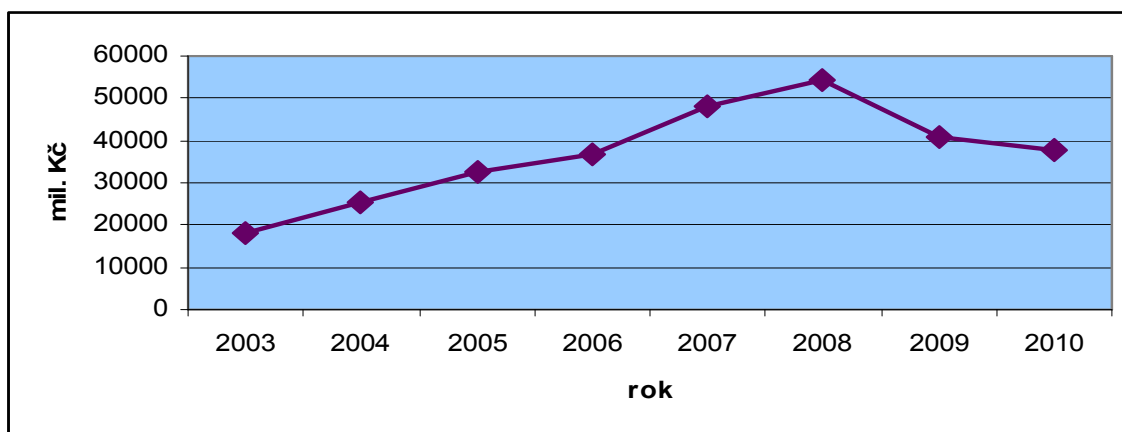
Stav k 31.12	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
mil. Kč	18000	25280	32470	36620	47910	54350	41060	38000

Zdroj: Česká leasingová a finanční asociace [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-22]. Informace o trhu. Dostupné z WWW: <<http://clfa.cz/index.php?textID=64>>., vlastní úprava

Koncem roku 2010 dlužily domácnosti prostřednictvím spotřebitelských úvěrů nebankovním institucím 38 tisíc mil. Kč. Oproti roku 2003, kdy domácnosti dlužily 18 tisíc mil. Kč, došlo v roce 2010 k dvojnásobnému zvýšení, což je méně než u spotřebitelských úvěrů poskytovaných bankami.

V letech 2003 až 2008 docházelo k přírůstkům spotřebitelských úvěrů, po roce 2008 dochází k ztrátě tempa růstu a poklesu těchto úvěrů. Za rok 2009 klesly spotřebitelské úvěry meziročně o téměř čtvrtinu, 24,5%. V roce 2010 to bylo o 7,45%. Příčinou poklesu mohou být pravděpodobně obavy domácností ze ztráty zaměstnání a snížení příjmů. Tento trend zobrazuje graf č. 8.

Graf 8 - Vývoj spotřebitelských úvěrů poskytovaných členy ČLFA v ČR

Zdroj: Česká leasingová a finanční asociace [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-22]. Informace o trhu. Dostupné z WWW: <<http://clfa.cz/index.php?textID=64>>., vlastní úprava

2.2.3 Vývoj nebankovních úvěrů domácnostem celkem

ČBN od roku 2005 sleduje v systému časových řad ARAD vývoj úvěrů domácností poskytnutých nebankovními finančními institucemi, které zachycuje následující tabulka.

Tabulka 6 - Vývoj úvěrů domácností u nebankovních institucí v ČR (dle ČNB)

Stav k 31.12 (mil. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Úvěry na spotřebu	92487,8	100279,7	128497,7	137130,3	110127,4	65919,5
Úvěry na bydlení	530,1	766,9	1118,1	1500,2	1366,8	1206,4
Ostatní úvěry	12031,3	13751,3	19443,5	15646,8	13705,7	14047,7
Celkem	105049,2	114797,9	149059,3	154277,3	125199,9	81173,6

Zdroj: Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-22]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

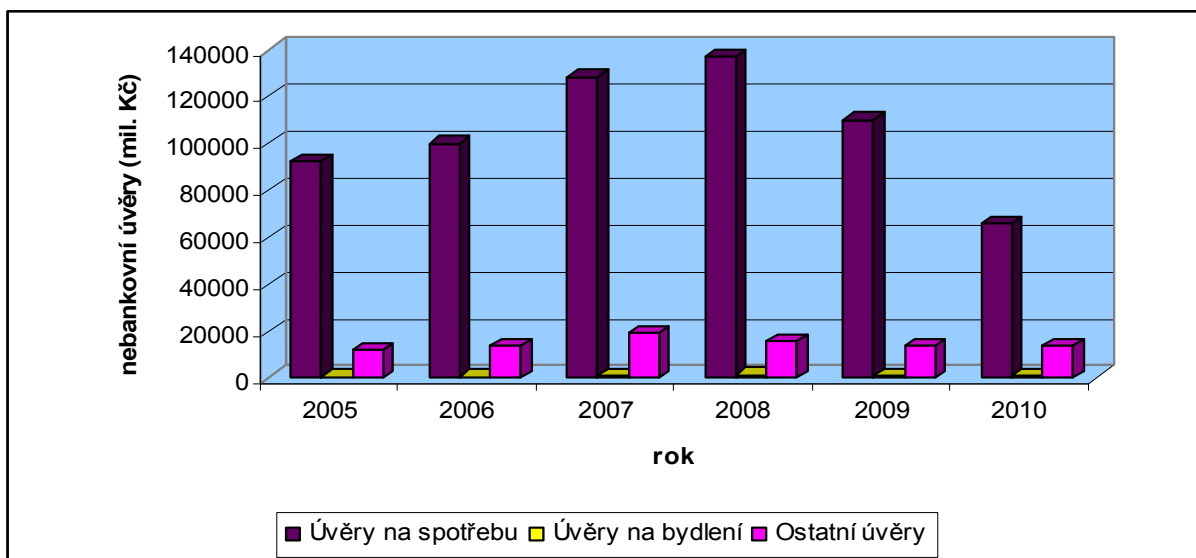
<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=1&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>., vlastní úprava

Podle těchto dat měly úvěry poskytnuté domácnostem do roku 2008 rostoucí tendenci, největší nárůst byl v roce 2007, kdy úvěry vzrostly meziročně o téměř 30%. Během roku 2009 došlo k poklesu o 19% a v roce 2010 dokonce o 35%.

Největší podíl tvořily úvěry na spotřebu 87% a naopak nejmenší podíl měly úvěry na bydlení, pouhých 0,81 %.

Vývoj jednotlivých typů úvěrů domácnostem u nebankovních institucí v ČR dle statistik ČNB ilustruje graf č. 9.

Graf 9 - Vývoj úvěrů domácností u nebankovních institucí v ČR (dle ČNB)

Zdroj: Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-22]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=1&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>., vlastní úprava

2.3 Zadluženost domácností vůči bankovnímu i nebankovnímu sektoru celkem

Podle údajů ČNB vycházejících ze systému časových řad ARAD, který zaznamenává zadluženost domácností vůči bankovnímu a nebankovnímu sektoru pouze od roku 2005, byla v roce 2010 celková zadluženost domácností 1 137 638 mil. Kč, což je oproti roku 2005 dvakrát větší. Zadluženost domácností vůči bankovnímu i nebankovnímu sektoru má stále rostoucí tendenci. Tento vývoj zaznamenává tabulka č. 7.

Tabulka 7 - Celková zadluženost domácností vůči bankovnímu a nebankovnímu sektoru v ČR

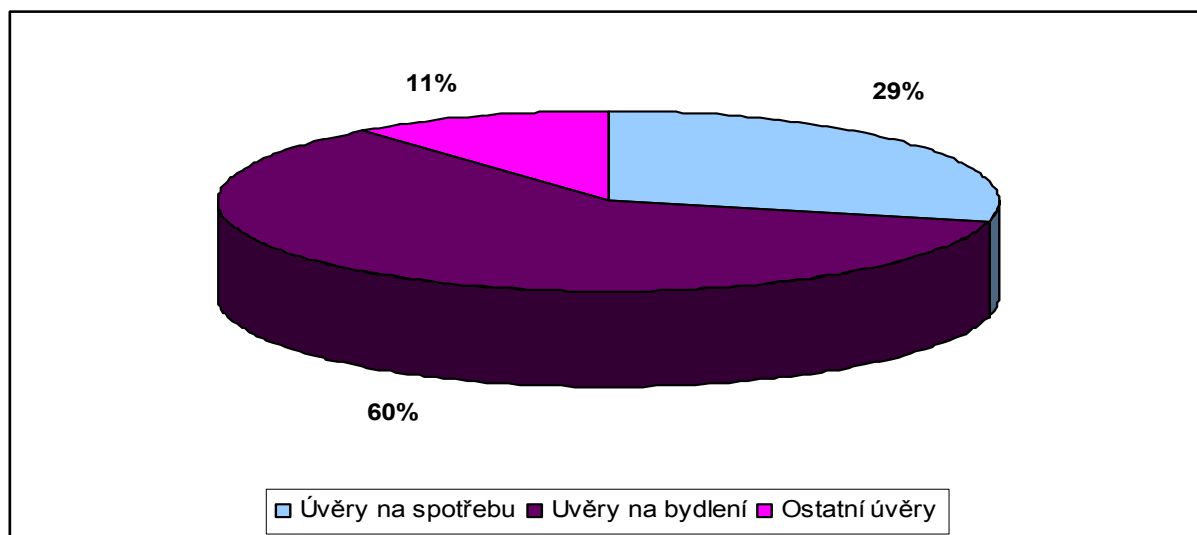
Stav k 31.12 (mil. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Úvěry na spotřebu	182036	210368	267205	307528	297315	266867
Úvěry na bydlení	282662	375077	515882	619938	691698	738128
Ostatní úvěry	58150	69991	92245	107032	119491	132643
Celkem	522848	655436	875332	1034498	1108504	1137638

Zdroj: Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-21]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=1&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>., vlastní úprava

V průběhu let 2005 až 2010 narůstala zadluženost domácností všemi typy úvěrů. Z grafu č. 10, který zobrazuje podíl jednotlivých typů úvěrů na celkové zadluženosti domácností, je patrné, že největší podíl mají tradičně úvěry na bydlení, a to 60%. Je to zejména kvůli vysokým částkám, které si domácnosti prostřednictvím těchto úvěrů půjčují.

Graf 10 - Podíl jednotlivých typů úvěrů na celkovém zadlužení domácností v ČR (dle ČNB)

Zdroj: Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-21]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=1&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>., vlastní úprava

2.4 Predikce vývoje úvěrů domácnostem v ČR

Pro predikci úvěrů domácnostem bude použita nejprve korelační analýza, aby se zjistilo, zda hrubý domácí produkt a disponibilní důchod domácností, které se nejčastěji používají pro posouzení míry zadluženosti domácností, korelují s vývojem zadluženosti domácností. Poté bude provedena regresní analýza, pomocí které budou získány koeficienty, ze kterých se určí pravděpodobný vývoj zadluženosti domácností včetně vývoje jednotlivých typů úvěrů.

2.4.1 Korelační analýza

Pro zkoumání závislosti mezi makroekonomickými faktory a zadlužeností domácností je možné použít metodu matematické statistiky, která se nazývá korelační analýza.

Pomocí korelační analýzy se otestuje na hladině významnosti $\alpha = 0,05$, zda existuje korelační závislost mezi HDP a zadlužeností domácností a dále mezi disponibilním důchodem a zadlužeností domácností.

Následující tabulka uvádí vývoj zadluženosti domácností a vývoj HDP v letech 2005 až 2010, její údaje slouží k výpočtu výběrového koeficientu korelace.

Tabulka 8 – Vývoj zadluženosti domácností a vývoj HDP v běžných cenách v ČR (mld. Kč)

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Zadluženost domácností	413,73	535,21	719,81	872,28	973,5	1042,24
HDP	2984	3222	3535	3689	3626	3693

Zdroj: Vlastní úprava vybraných zdrojů: 1. *Česká národní banka* [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-21]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=1&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>.

2. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. leden 2011 [cit. 2011-01-24]. Makroekonomická predikce. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/MakroPre_2011Q1_TG01_pdf.pdf>.

Pro zjištění, zda zadluženost domácností koreluje s HDP, se musí otestovat nulová hypotéza proti hypotéze alternativní. Testuje se hypotéza, že koeficient korelace základního souboru je roven nule, tedy:

$H_0: \rho=0$ (neexistuje korelační závislost)   proti $H_1: \rho \neq 0$ (existuje korelační závislost)

Výběrový koeficient korelace se vypočítá podle vzorce: $R = \frac{\text{cov}(X, Y)}{S_x * S_y}$

R = 0,945083

Na základě vypočteného výběrového koeficientu korelace se otestuje hypotéza dle testového kritéria:

$$T = \frac{R}{\sqrt{1-R^2}} \sqrt{n-2} \sim t_{n-2}$$

T= 5,783328

Dále se určí kritická hranice, která je uvedena v tabulkách Studentova t-rozdělení pravděpodobnosti pro 4 stupně volnosti. Pro $\alpha = 0,05$ je tato hranice 2,57058.

Závěr:

Hodnota $|T| > KH$, nulovou hypotézu (H_0) zamítáme, **existuje tedy korelační závislost** mezi vývojem HDP a zadlužeností domácností.

Tabulka č. 9 zachycuje vývoj zadluženosti českých domácností a vývoj disponibilního důchodu domácností v ČR od roku 2005 do roku 2010. Na základě těchto údajů se vypočítá výběrový koeficient korelace a poté se pro zjištění, zda zadluženost domácností koreluje s jejich disponibilním důchodem, otestuje hypotéza pomocí testovacího kritéria, jako v předchozím případě.

Tabulka 9 - Vývoj zadluženosti a disponibilního důchodu domácností v ČR

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Zadluženost domácností	413,73	535,21	719,81	872,28	973,5	1042,24
Disponibilní důchod	1551	1675	1833	1985	1979	2005

Zdroj: Vlastní úprava vybraných zdrojů: 1. Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2011-01-24]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=1&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>.

2. Ministerstvo financí České republiky [online]. leden 2011 [cit. 2011-01-24]. Makroekonomická predikce. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/MakroPre_2011Q1_TG03_pdf.pdf>.

$H_0: \rho=0$ (neexistuje korelační závislost)   proti $H_1: \rho \neq 0$ (existuje korelační závislost)

Výběrový koeficient korelace: **$R = 0,978195$**

Na základě vypočteného výběrového koeficientu korelace se otestuje hypotéza:

$T = 9,419788$

Kritická hranice je také stejná jako v předchozím případě, $KH = 2,57058$

Závěr:

Hodnota $|T| > KH$, nulovou hypotézu (H_0) zamítáme, **existuje tedy korelační závislost** mezi vývojem disponibilního důchodu a zadlužeností domácností.

2.4.2 Regresní analýza

V předchozí subkapitole bylo zjištěno pomocí korelační analýzy, že vývoj zadluženosti domácností koreluje s vývojem HDP a s vývojem hrubého disponibilního důchodu domácností. Nyní se pomocí regresní analýzy zjistí pravděpodobný vývoj zadluženosti domácností včetně jednotlivých typů úvěrů.

2.4.2.1 Predikce vývoje bankovních úvěrů domácnostem celkem

Pro predikci bankovních úvěrů domácnostem celkem byla použita regresní analýza, její výsledky jsou uvedeny v příloze A. Následující tabulka zobrazuje předpokládaný vývoj bankovních úvěrů v roce 2011 a v roce 2012. Údaje pro vývoj HDP a disponibilního důchodu domácností v roce 2011 a 2012 byly převzaty z makroekonomické predikce Ministerstva financí České republiky.

V roce 2011 se předpokládá nárůst bankovních úvěrů domácnostem pouze o 1,29 mld. a ke konci roku by tak měly dosáhnout částky 1043,53 mld. Kč. V roce 2012 by však nárůst bankovních úvěrů měl být výraznější, a to o 94,12 mld., ke konci roku lze tedy očekávat částku 1137,65 mld. Kč.

Tabulka 10 – Predikce bankovních úvěrů domácnostem celkem v ČR (mld. Kč)

Rok	2009	2010	2011	2012
HDP	3626	3693	3806	3984
Disponibilní důchod	1979	2005	2062	2154
Úvěry domácnostem	973,5	1042,24	1043,53	1137,65

Zdroj: Vlastní úprava vybraných zdrojů: 1. *Česká národní banka* [online]. c2003-2009 [cit. 2011-01-24]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=1&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>.

2. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. leden 2011 [cit. 2011-01-24]. Makroekonomická predikce. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/MakroPre_2011Q1_komplet_pdf.pdf>.

2.4.2.2 Predikce spotřebních úvěrů domácnostem

Podle regresní analýzy, jejíž výsledky jsou uvedeny v příloze B, dojde v roce 2011 k poklesu spotřebních úvěrů o 1,19 mld. Kč oproti roku 2010. V roce 2012 by opět úvěry na spotřebu měly vzrůst, a to o 15,26 mld. Kč, ke konci roku tak lze očekávat výši spotřebních úvěrů 212,84 mld. Kč. Tento vývoj zobrazuje tabulka č. 11.

Tabulka 11 – Predikce spotřebních úvěrů domácnostem v ČR (mld. Kč)

Rok	2009	2010	2011	2012
HDP	3626	3693	3806	3984
Disponibilní důchod	1979	2005	2062	2154
Spotřební úvěry	185,48	198,77	197,58	212,84

Zdroj: Vlastní úprava vybraných zdrojů: 1. *Česká národní banka* [online]. c2003-2009 [cit. 2011-01-25]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=2&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>.

2. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. leden 2011 [cit. 2011-01-24]. Makroekonomická predikce. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/MakroPre_2011Q1_komplet_pdf.pdf>.

2.4.2.3 Predikce úvěrů na bydlení domácnostem

Pomocí regresní analýzy (viz příloha C) bylo zjištěno, že úvěry na bydlení by měly v roce 2011 vzrůst o 7,41 mld. Kč, tedy na částku 735,31 mld. Kč ke konci roku. V roce následujícím by měl nárůst být větší, a to o 70,64 mld. Kč. Předpokládá se, že v roce 2012 tedy úvěry na bydlení dosáhnou částky 805,95 mld. Kč, jak uvádí následující tabulka.

Tabulka 12 – Predikce úvěrů na bydlení domácnostem v ČR (mld. Kč)

Rok	2009	2010	2011	2012
HDP	3626	3693	3806	3984
Disponibilní důchod	1979	2005	2062	2154
Úvěry na bydlení	684,03	727,90	735,31	805,95

Zdroj: Vlastní úprava vybraných zdrojů: 1. *Česká národní banka* [online]. c2003-2009 [cit. 2011-01-25]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=7&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>.

2. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. leden 2011 [cit. 2011-01-25]. Makroekonomická predikce. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/MakroPre_2011Q1_komplet_pdf.pdf>.

2.4.2.4 Predikce nebankovních úvěrů domácnostem celkem

Nebankovní úvěry českých domácností zaznamenaly v minulém roce výrazný propad. Oproti roku 2009 klesly zhruba o 44 mld. Kč. Podle výsledků regresní analýzy (viz příloha D) lze v roce 2011 už očekávat nárůst, a to o 48,25 mld. Kč, nebankovní úvěry domácnostem by tak ke konci roku 2011 měly dosáhnout částky 129,42 mld. Kč. V roce 2012 by nárůst neměl být už tak výrazný, očekává se pouze necelých 15 mld. Kč, ke konci roku by se tak

nebankovní úvěry domácnostem měly dostat na částku 144,20 mld. Kč. Tuto skutečnost uvádí tabulka č. 13.

Tabulka 13 - Predikce nebankovních úvěrů domácnostem celkem v ČR (mld. Kč)

Rok	2009	2010	2011	2012
HDP	3626	3693	3806	3984
Disponibilní důchod	1979	2005	2062	2154
Nebankovní úvěry celkem	125,20	81,17	129,42	144,20

Zdroj: Vlastní úprava vybraných zdrojů: 1. *Česká národní banka* [online]. c2003-2009 [cit. 2011-01-25]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=1&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>.

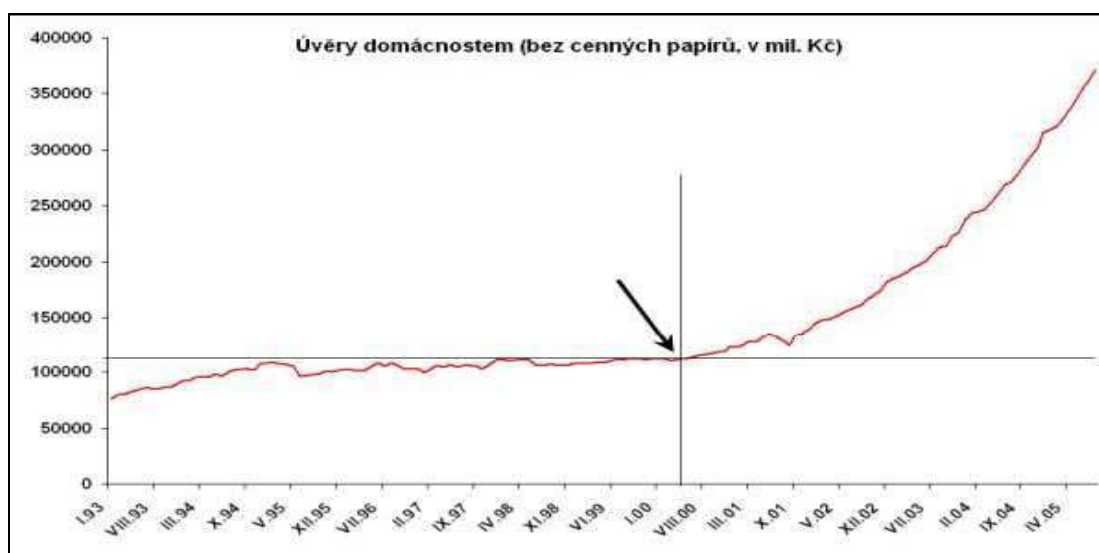
2. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. leden 2011 [cit. 2011-01-25]. Makroekonomická predikce. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/eps/rde/xbc/mfcr/MakroPre_2011Q1_komplet_pdf.pdf>.

3 Hlavní příčiny a důsledky růstu zadluženosti domácností a rizika s tím spojená

3.1 Hlavní příčiny růstu zadluženosti domácností

Jak už bylo řečeno v předcházející kapitole, rychlost je nejcharakterističtějším rysem zadlužování českých domácností. Není ovšem zdaleka dlouhodobým jevem, protože její počátek lze datovat do poloviny roku 2000, kdy je možné poprvé spatřit výrazné zlomy v přírůstcích nových úvěrů domácnostem, viz graf č. 11, na kterém je zachycen vývoj úvěrů domácnostem od roku 1993 až do roku 2005. Příčiny úvěrového zlomu lze pozorovat jak na straně poptávky, tak na straně nabídky.²⁵

Graf 11 - Úvěry domácnostem od roku 1993 do roku 2005

Zdroj: ANTOŠ, Ondřej. Analýza zadluženosti českých domácností. [online]. Praha : InternetInfo, s.r.o., 25.10.2005 [cit. 2010-12-28]. Dostupné z WWW: <http://i.info.cz/urs-att/Mesec_cz_studie_o_zadluzenosti_ceskych_domacnosti-113015889801607.pdf>.

3.1.1 Poptávkové faktory

Při hledání příčin úvěrového zlomu je vhodné zaměřit se nejprve na úrokové sazby, které určují cenu zápůjčních prostředků. Domácnosti zároveň považují úrokové sazby za nejdůležitější kritérium pro výběr úvěru, což vyplývá i z některých studií finančních institucí v ČR.

²⁵ ANTOŠ, Ondřej. Analýza zadluženosti českých domácností. [online]. Praha : InternetInfo, s.r.o., 25.10.2005 [cit. 2010-12-28]. Dostupné z WWW: <http://i.info.cz/urs-att/Mesec_cz_studie_o_zadluzenosti_ceskych_domacnosti-113015889801607.pdf>.

Z grafu č. 12 je patrné, že v devadesátých letech vykazovaly úrokové sazby z nově čerpaných úvěrů domácnostmi značnou volatilitu. K jejich ustálení došlo ke konci devadesátých let spolu s jejich trvalým poklesem. V roce 1999 úrokové sazby poklesly pod svůj patnáctiletý průměr a snižovaly se až do roku 2006 (viz graf č. 13). V roce 2007 opět začaly růst, ale ne tak výrazným tempem. V roce 2010 se úrokové sazby z nově čerpaných úvěrů domácnostem pohybovaly kolem 14,7 %. Na ustálení úrokových sazeb a jejich pokles reagovaly domácnosti zvýšenou poptávkou po nových úvěrech, a to ve všech segmentech úvěrového trhu. Finanční sektor toho využil a kromě toho reagoval i tak, že rozšířil a zkvalitnil nabídku služeb.²⁶

Graf 12 - Úrokové sazby z nově čerpaných úvěrů domácnostmi do roku 2003

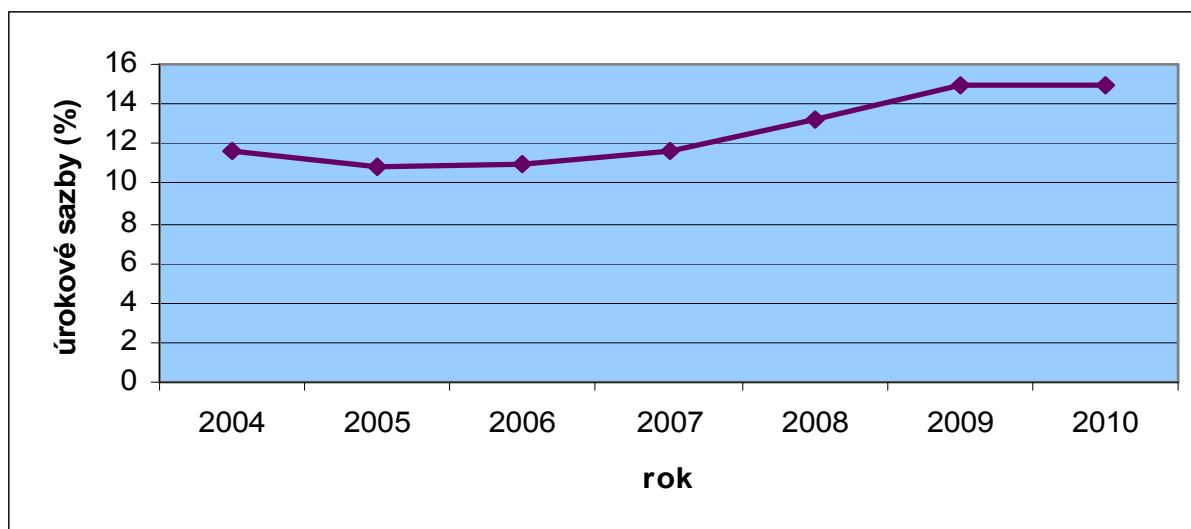

Zdroj: ANTOŠ, Ondřej. Analýza zadluženosti českých domácností. [online]. Praha : InternetInfo, s.r.o., 25.10.2005 [cit. 2010-12-28]. Dostupné z WWW: <http://i.iinfo.cz/urs-att/Mesec_cz_studie_o_zadluzenosti_ceskych_domacnosti-113015889801607.pdf>.

Graf č. 13 zachycuje vývoj úrokových sazeb z nově čerpaných úvěrů domácnostmi od roku 2004 do roku 2010.

²⁶ ANTOŠ, Ondřej. Analýza zadluženosti českých domácností. [online]. Praha : InternetInfo, s.r.o., 25.10.2005 [cit. 2010-12-28]. Dostupné z WWW: <http://i.iinfo.cz/urs-att/Mesec_cz_studie_o_zadluzenosti_ceskych_domacnosti-113015889801607.pdf>.

Graf 13 - Úrokové sazby z nově čerpaných úvěrů domácnostmi od roku 2004

Zdroj: Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-21]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=1609&p_uka=1&p_strid=AABA&p_od=200403&p_do=201012&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>., vlastní úprava

Další příčinou, proč zadluženost domácností značně rostla, je pak nepochybně to, že domácnosti byly ještě do konce devadesátých let téměř bez dluhů. Jestliže tedy zohledníme utlumení úvěrů v devadesátých letech, růst disponibilního důchodu domácností a demografické změny jako je např. nástup generace zakládající vlastní rodiny a potřebující nové bydlení, je vývoj v posledních letech poměrně lehce vysvětlitelný. Podle analytiků ČSÚ v posledních letech narůstá ochota lidí utrácet sama o sobě. Vyvozují to ze skutečnosti, že ještě v roce 1995 dosahovaly výdaje na konečnou spotřebu domácností 77 %, zatímco růst jejich hrubého disponibilního důchodu byl nižší a činil 65 %.²⁷

3.1.2 Nabídkové faktory

Na straně nabídky existují také faktory, které ovlivňují ochotu domácností přijímat dluhy. Jedním z nich bylo posílení konkurence na finančním trhu, která může být důsledkem snižování se administrativní náročnosti získání úvěru. Podobný jev se odehrál, a nadále odehrává v posledním desetiletí téměř v celé Evropě a stal se tedy důležitým hnacím motorem k urychlování zjednodušování a zlevňování procesu poskytování půjček domácnostem.

---

²⁷ ANTOŠ, Ondřej. Analýza zadluženosti českých domácností. [online]. Praha : InternetInfo, s.r.o., 25.10.2005 [cit. 2010-12-28]. Dostupné z WWW: <http://i.iinfo.cz/urs-att/Mesec_cz_studie_o_zadluzenosti_ceskych_domacnosti-113015889801607.pdf>.

Z průzkumů Evropské centrální banky v rámci Eurozóny vyplývá, že faktor konkurence je základní příčinou tzv. čistého zjednodušení úvěrových standardů. Samy banky uvedly konkurenční faktor jako nejpodstatnější v porovnání s faktorem očekávaného zlepšení ekonomiky či trhu s bydlením a současně jej označily za stěžejní i do budoucna.

Dá se tak říci, že z bankovního trhu se pomalu stává trh klientů, kteří svými potřebami nejvíce ovlivňují produktové nabídky bank.²⁸

Rostoucí tempo zadlužování domácností se odráželo také v oblasti nemovitostí. Snížení úrokových sazeb a poptávka po bydlení z řad „silných ročníků“ ze 70. let zvyšovaly objem především dlouhodobých úvěrů na bydlení, které tvoří značný podíl na zadlužení domácností v ČR.²⁹

Další příčiny rychlého tempa zadlužování domácností lze spatřovat podle analytičky Českého statistického úřadu Ing. Drahomíry Dubské, CSc. v:

- změnách v preferencích obyvatel, to částečně souvisí i s demografickým faktorem
- větších spotřebních možnostech
- změnách v přístupu bank k drobným klientům, částečně z důvodu klesajících úrokových výnosů
- růstu životní úrovně
- snadné dostupnosti peněz od bank, společností splátkového prodeje či leasingových společností
- silném marketingu těchto finančních zprostředkovatelů³⁰

Na růst zadluženosti má určitě vliv i hospodářská krize, kdy lidé nejsou schopni splácet své dluhy, jelikož ztratili práci nebo se dostali do částečné nezaměstnanosti. Aby umožili staré

---

²⁸ ANTOŠ, Ondřej. Analýza zadluženosti českých domácností. [online]. Praha : InternetInfo, s.r.o., 25.10.2005 [cit. 2010-12-29]. Dostupné z WWW: <http://i.iinfo.cz/urs-att/Mesec_cz_studie_o_zadluzenosti_ceskych_domacnosti-113015889801607.pdf>.

²⁹ ZÁMEČNÍK, Petr. *Měšec.cz* [online]. 25.10.2005 [cit. 2010-12-29]. Dluhy domácností: Jsou hrozbou?. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/dluhy-domacnosti-jsou-hrozbou/>>.

³⁰ Český statistický úřad [online]. 2005 [cit. 2010-12-29]. Změny v sektoru domácností v ČR v období 1995 až 2005 – úspory a zadluženost. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/B40047A697/\\$File/1533055.pdf](http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/B40047A697/$File/1533055.pdf)>.

dluhy, vytvářejí dluhy nové. Proto hraje důležitou roli i výchova dětí v rodině, kdy děti pokládají za normální, že si lze téměř vše pořídit na dluh.³¹

3.2 Důsledky růstu zadluženosti domácností

Důsledky nárůstu zadluženosti domácností jsou různé. Spatřovat je lze zejména v:

- negativním vlivu na spotřebu domácností
- růstu průměrných úrokových sazeb
- riziku pro finanční sektor
- rostoucích cen nemovitostí
- počtu žádostí o oddlužení

Růst zadluženosti může mít negativní vliv na spotřebu v případě, že se zvyšuje počet rodin, jejichž finanční příjmy nepokrývají dluhové splátky. Na ekonomiku jako celek to pak může mít nepříznivý zpětný efekt. Pokud se domácnosti dostanou do problému, že nebudou moci splácet dříve přijaté úvěry, nutí je to omezovat spotřebu a tím dochází ke snižování tržeb firem.

Nepříznivým rizikovým faktorem pro zadlužené rodiny je navíc nárůst nákladů na obsluhu jejich dluhů. V posledních dvou letech došlo k růstu průměrných úrokových sazeb z bankovních úvěrů domácnostem, a to jak u spotřebních úvěrů, tak i úvěrů na bydlení. Vliv na to mělo postupné přitvrzování úvěrových standardů.³²

V důsledku růstu zadlužení domácností se zvyšuje riziko pro finanční sektor. Jako rizikové lze označit především pohledávky finančních institucí vůči nízkopříjmovým domácnostem a domácnostem s jedním ekonomicky aktivním členem. Tyto domácnosti se vlivem růstu nezbytných spotřebních výdajů mohou dostávat do problémů se splácením svých závazků.

---

³¹ *Evropský rok boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení* [online]. [cit. 2010-12-30]. Předlužení. Dostupné z WWW: <<http://www.ey2010.cz/predluzeni/>>.

³² JAKUBÍK, Petr. *Česká národní banka* [online]. c2003-2011 [cit. 2011-01-05]. Domácnosti ohrožují dluhy. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2010/cl_10_100805a.html>.

Zdrojem předlužení nemusí být jen poměrně drahé spotřebitelské úvěry, ale může to být i nárůst splátek hypotečních úvěrů, který je spojen s nákupem stále dražších nemovitostí.³³

Rostoucí ceny nemovitostí mohou být příčinou, jak už bylo řečeno, tak ale i důsledkem zvýšeného objemu hypotečních úvěrů. Tím, že roste cena nemovitostí, lidé si půjčují více, aby si je koupili, a tudíž tlačí ceny výše.³⁴

Důsledky zadluženosti domácností lze sledovat i u nebankovních úvěrů. Vidět je to především na vývoji počtu podaných žádostí o oddlužení. Žádosti o oddlužení a o tzv. osobní bankroty vykazují silný nárůst, je to ovlivněno jak nepříznivou ekonomickou situací tak i tím, že domácnosti začínají institut oddlužení postupně využívat. O této problematice pojednává více 4. kapitola.³⁵

Důsledky zadlužování domácností mohou být ale velmi nečekané. Lidé tak mohou přijít např. o bydlení, ale také o děti. I když se o ně rodiče dobře starali, jsou potom umístovány do ústavních zařízení. Tím dochází k rozpadům rodin, na které doplácí jak jednotlivci, tak celá společnost.³⁶

3.3 Rizika spojená s růstem zadluženosti domácností

Finanční gramotnost některých českých domácností je většinou na velmi nízké úrovni a lidé často nerozumí finančním produktům. Současně i zkušenosti domácností s financováním prostřednictvím úvěru nejsou velké a někteří lidé si neuvědomují, že půjčené peníze budou muset vrátit. S nárůstem zadluženosti domácností je proto spojeno mnoho rizik.³⁷

Úvěry jsou jistým rizikem snad ve všech případech, protože s jejich vznikem dochází v domácnosti k různým změnám. Obvykle něco přibude a tím se domácnosti zvýší životní

---

³³ FAIT, Jan ; ŠMÍDKOVÁ, Kateřina. *Česká národní banka* [online]. c2003-2011 [cit. 2011-03-02]. Česko krizi zatím odolává. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2008/cl_08_080612a.html>.

³⁴ NOVOTNÝ, Radovan. *Hypindex.cz* [online]. 2.3.2010 [cit. 2010-12-28]. Ceny nemovitostí: Levné úvěry a daňové úlevy? . Dostupné z WWW: <<http://www.hypindex.cz/clanky/ceny-nemovitosti-levne-uvery-a-danove-ulevy/>>.

³⁵ JAKUBÍK, Petr. *Česká národní banka* [online]. c2003-2011 [cit. 2011-01-05]. Domácnosti ohrožují dluhy. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2010/cl_10_100805a.html>.

³⁶ *Člověk v tísni* [online]. c2006 [cit. 2011-01-05]. Spotřebitelský úděl. Dostupné z WWW: <<http://www.clovektisni.cz/index2.php?id=113&idArt=744>>.

³⁷ *Měšec.cz* [online]. c1998-2011 [cit. 2011-01-09]. Zadlužování domácností: Zvykejme si!. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/zadluzovani-domacnosti-zvykejme-si/>>.

standard, ale současně dojde kvůli splátkám ke zmenšení objemu ostatních využitelných prostředků. Proto v rozpočtu domácnosti hraje důležitou roli kromě výše příjmu, který kryje především nezbytné hlavní a vedlejší výdaje, i šetření. Domácnost nebo jednotlivec zatížený půjčkami obvykle musí na určitou dobu omezit své výdaje a šetřit, co nejlépe to jde.

Právě případy evidované v občanských poradnách ukazují, že lidé mnohdy kombinují půjčky i navzdory tomu, že nebudou schopni své závazky splácet. Tito lidé mají i přes svůj nízký příjem několik půjček u nebankovních institucí. Jestliže se sečtou jejich náklady na bydlení a splátky půjček, jsou obvykle v mínusu. Těmto lidem pak hrozí exekuce a v horším případě i bezdomovectví.³⁸

Jisté riziko do budoucna znamená každý závazek, ke kterému se subjekt zavazuje. V případě zadlužování domácností, jde především o riziko spojené s rostoucími úroky, vývojem ekonomiky a trhem nemovitostí. Bankovním institucím jsou tyto rizika známy. Z tohoto důvodu vzniklo v posledních letech několik institucí, které sledují úvěrovou historii všech potenciálních dlužníků. Bankám tak zajišťují dostatečné informace, které slouží k jejich dalšímu rozhodování. Registrů úvěrů je v České republice několik. V této práci jsou pro příklad uvedeny tři plus zájmové sdružení právnických osob.³⁹

- **Centrální registr úvěrů (CRÚ)**

CRÚ je informační systém ČNB, v němž jsou soustředěny informace o úvěrových závazcích fyzických osob podnikatelů a právnických osob. Tento registr umožňuje operativní výměnu těchto informací mezi účastníky CRÚ. Účastníkem CRÚ jsou všechny banky a pobočky zahraničních bank, které působí na území České republiky a dále další osoby, stanoví-li tak zvláštní zákon.⁴⁰

- **Úvěrový registr provozovaný CCB (Czech Credit Bureau)**

Úvěrové registry (tzv. Credit Bureau) jsou celosvětově standardním nástrojem pro posuzování bonity a rizika nesplácení úvěrových produktů klientů z řad fyzických a právnických osob. Úvěrové registry jsou hojně využívány finančními institucemi

---

³⁸ *Asociace občanských poraden* [online]. 18.10.2010 [cit. 2011-01-09]. Rizika půjček. Dostupné z WWW: <<http://dluhy.obcanskeporadny.cz/index.php/clanky/34-clanky/77-rizika-pjek>>.

³⁹ ANTOŠ, Ondřej. Analýza zadluženosti českých domácností. [online]. Praha : InternetInfo, s.r.o., 25.10.2005 [cit. 2010-01-10]. Dostupné z WWW: <http://i.info.cz/urs-att/Mesec_cz_studie_o_zadluzenosti_ceskych_domacnosti-113015889801607.pdf>.

⁴⁰ *Česká národní banka* [online]. c2003-2011 [cit. 2011-01-10]. Centrální registr úvěrů. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/centralni_registr_uveru/index.html>.

v bankovní i nebankovní sféře. Obsahem těchto registrů jsou standardně jak pozitivní, tak i negativní informace o bonitě, důvěryhodnosti a platební morálce klientů, (nejen tedy informace o nesplácení úvěrových či jiných produktů), aby jejich uživatelé mohli objektivně a v plném kontextu posoudit žadatele. V případě, že má dobrou kreditní historii, získání úvěru mu usnadní a zvýhodní.⁴¹ Jejich přítomnost na vyspělých finančních trzích ve světě se zdá zcela nezbytná.⁴² V České republice působí dva nejvýznamnější privátní úvěrové registry:

- **Bankovní registr klientských informací (BRKI)**

Provozovatelem registru je společnost CBCB - Czech Banking Credit Bureau, a.s., vlastněná pěti bankami, které registr společně založily.⁴³ Účastníky bankovního registru mohou být všechny banky aktivně působící na českém trhu, které nejsou v nucené správě či likvidaci. Registr obsahuje informace pouze o kreditních operacích a nehledí na aktivní zůstatky bankovních klientů. Informační systém nabízí jednotlivým uživatelům nejen pohled na současný stav zadlužení klienta, ale také v něm lze zpětně zjistit historické hodnoty za poslední 4 roky.⁴⁴

- **Nebankovní registr klientských informací (NRKI)**

Provozovatelem registru je společnost LLCB, z.s.p.o., založená pěti vedoucími leasingovými a splátkovými společnostmi.⁴⁵ Základním účelem NRKI je vzájemné informování věřitelských subjektů o záležitostech, které vypovídají o bonitě, důvěryhodnosti a platební morálce jejich klientů. NRKI přispívá k zprůhlednění a k zjednodušení vztahů mezi věřitelem a dlužníkem. Zlepšení informovanosti věřitelských subjektů umožní snazší přístup solidních klientů k penězům pro osobní spotřebu či podnikatelský záměr. V dlouhodobém

---

⁴¹ *Czech credit bureau* [online]. c2011 [cit. 2011-01-10]. Úvěrové registry. Dostupné z WWW: <<http://www.creditbureau.cz/%C5%98e%C5%A1en%C3%AD/Pages/%C3%9Av%C4%9Brov%C3%A9-registry.aspx>>.

⁴² *Czech Banking Credit Bureau* [online]. [cit. 2011-01-10]. Bankovní registr klientských informací. Dostupné z WWW: <<http://www.cbcb.cz/registr.html>>.

⁴³ *Czech credit bureau* [online]. c2011 [cit. 2011-01-11]. Úvěrové registry. Dostupné z WWW: <<http://www.creditbureau.cz/%C5%98e%C5%A1en%C3%AD/Pages/%C3%9Av%C4%9Brov%C3%A9-registry.aspx>>.

⁴⁴ *Czech credit bureau* [online]. c2011 [cit. 2011-01-11]. Bankovní registr klientských informací. Dostupné z WWW: <<http://www.creditbureau.cz/%C5%98e%C5%A1en%C3%AD/Pages/BRKI.aspx>>.

⁴⁵ *Czech credit bureau* [online]. c2011 [cit. 2011-01-11]. Úvěrové registry. Dostupné z WWW: <<http://www.creditbureau.cz/%C5%98e%C5%A1en%C3%AD/Pages/%C3%9Av%C4%9Brov%C3%A9-registry.aspx>>.

horizontu může dojít díky důkladnější znalosti klientů ke snížení příslušných úrokových sazeb.⁴⁶

Oba tyto úvěrové registry si za svou nepříliš dlouhou dobu působení získaly maximální důvěru svých stále rostoucích členských základů. Na základě sledování nezávislých mezinárodních expertů jsou považovány za nejkvalitnější "credit bureau" v regionu Střední a Východní Evropy.⁴⁷

- **Sdružení na ochranu leasingu a úvěrů spotřebitelům (SOLUS)**

SOLUS je zájmové sdružení právnických osob, jehož cílem je v rámci tzv. odpovědného úvěrování přispívat k prevenci růstu počtu dlužníků v prodlení, k prevenci předlužování klientů, ke zvyšování vymahatelnosti stávajících dluhů po splatnosti a ke snižování potenciální finanční ztráty věřitelů. Sdružení SOLUS bylo zaregistrováno a svou činnost zahájilo v červnu 1999. Pro fyzické osoby (spotřebitelé) vytváří SOLUS negativní registr klientských informací - Registr FO, který shromažďuje informace o klientech, kteří se dostali do problémů se splácením svých závazků u některého z členů sdružení SOLUS.⁴⁸

3.3.1 Občanské poradny

V souvislosti s riziky zadlužování domácností je vhodné zmínit i Asociaci občanských poraden (AOP), která je nástupnickou organizací Sdružení pro vybudování sítě občanských poraden založené v roce 1997, jenž o rok později změnilo název na Asociaci občanských poraden. Občanské poradny jsou zřizovány při nevládních neziskových organizacích a jejich úkolem je asistovat všem klientům při řešení jejich tíživých životních situací. Poradny mají za úkol nejenom klientům poskytovat věcně správné informace a kontakty na jiná odborná pracoviště, ale zejména jim být průvodcem po celou dobu jejich potíží. Občanské poradny fungují jako instituce bezplatné, důvěrné a nestranné pomoci.

Poradny by tedy měly:

- a) zajišťovat, aby občané netrpěli neznalostí svých práv a povinností, neznalostí dostupných služeb či neschopností vyjádřit účinně své potřeby,

---

⁴⁶ *Leasing & loan credit bureau* [online]. [cit. 2011-01-11]. Nebankovní registr klientských informací. Dostupné z WWW: <<http://www.llcb.cz/nrki.htm>>.

⁴⁷ *Czech credit bureau* [online]. c2011 [cit. 2011-01-12]. Úvěrové registry. Dostupné z WWW: <<http://www.creditbureau.cz/%C5%98e%C5%A1en%C3%AD/Pages/%C3%9Av%C4%9Brov%C3%A9-registry.aspx>>.

⁴⁸ *Solus – zájmové sdružení právnických osob* [online]. [cit. 2011-01-12]. Hlavní stránka. Dostupné z WWW: <<https://www.solus.cz/hlavni-stranka/>>

- b) na základě analýzy problémů občanů upozorňovat příslušné státní a místní orgány na nedostatky legislativy a na neřešené problémy občanů, a tím přispívat k rozvoji a zlepšení služeb a fungování úřadů na místní a celostátní úrovni.

Cílovou skupinou poraden jsou občané, kteří se dostali do obtížné životní situace a nedokážou ji řešit vlastními silami. Služby poskytované občanskou poradnou nejsou spojeny se specifickým okruhem obtíží, ale mají široký záběr a zasahují do mnoha oblastí života občanů. Důležitou roli proto hrají poradny zejména ve vztahu ke zranitelnějším skupinám občanů, jako jsou nezaměstnaní, lidé žijící na hranici existenčního minima, osamělí rodiče či národnosti menšiny.

Občanské poradny však nenahrazují odborné poradny a nemají výkonnou pravomoc. Všem specializovaným pracovištím jako jsou odborná pracoviště sociální péče, rodinní poradci, kliničtí psychologové, informační kanceláře při okresních úřadech a další, naopak ulehčují práci, protože slouží pro občany v nesnázích, kteří nevědí, kam se obrátit o pomoc. Poradny tedy fungují jako určité distribuční centrum a přispívají tak k efektivnějšímu fungování státní správy.⁴⁹

AOP nyní sdružuje 42 občanských poraden, jejich detašovaných pracovišť a kontaktních míst na 66 místech v ČR. Ročně zodpoví téměř na 60 tisíc dotazů.⁵⁰

Občanské poradny také vytvářejí různé projekty. Jedním z nich je projekt Dluhové poradenství proti dluhové pasti. Tento projekt je podpořen Poštovní spořitelnou a.s., Československou obchodní bankou a.s. a Magistrátem hlavního města Prahy. Partnerem projektu je Ministerstvo spravedlnosti ČR. Dluhové poradenství je díky partnerskému přístupu jmenovaných bank zcela nezávislé na bankovních produktech a obchodní strategii. Občanské poradny přísně dbají na nestranný a nezávislý přístup i v případech, že se klienti občanských poraden dostanou do střetu s partnerskými bankami.⁵¹

Po prvním roce své existence byl projekt Dluhové poradenství proti dluhové pasti občanskými poradnami vyhodnocen. Výsledkem projektu má být nastavení komplexního a vysoce odborného dluhového poradenství, které lidem ulehčí řešení problémů s jejich

---

⁴⁹ *Asociace občanských poraden* [online]. c2010 [cit. 2011-01-16]. Definice občanských poraden. Dostupné z WWW: <http://www.obcanskeporadny.cz/images/stories/Ke_stazeni-verejne/Definice_OP/Definice_OP.pdf>.

⁵⁰ *Asociace občanských poraden* [online]. c2010 [cit. 2011-01-16]. O nás. Dostupné z WWW: <<http://www.obcanskeporadny.cz/o-nas/>>.

⁵¹ *Asociace občanských poraden* [online]. c2010 [cit. 2011-01-17]. Projekt dluhové poradenství proti dluhové pasti. Dostupné z WWW: <<http://dluhy.obcanskeporadny.cz/index.php/projekt>>.

osobním rozpočtem. V celkem 14 poradnách, které byly v prvním roce zapojeny do aktivit projektu, se mohou jejich klienti setkat s vyškolenými profesionály, kteří jim bezplatně a se zachováním diskrétnosti pomohou v jednáních se soudy, s exekutory, se sepsáním insolvenčního návrhu nebo posléze s jednáním s insolvenčním správcem. Klienti mohou samozřejmě získat i kvalifikovanou právní radu. AOP se také snaží pořádat v rámci prevence různé semináře pro veřejnost, kde se lidé mohou dozvědět, na co si např. dát pozor před podpisem úvěru.⁵²

3.3.1.1 Vývoj počtu dotazů v dluhovém poradenství

Na rizikovost zadlužení domácnosti lze nahlížet i z pohledu vývoje počtu dotazů v dluhovém poradenství. Jejich vypovídací schopnost není příliš velká, neboť vývoj počtu dotazů může být ovlivněn počtem poraden v regionu nebo způsobem myšlení lidí, zda se svěřit s problémem, které může být v jednotlivých krajích různé.

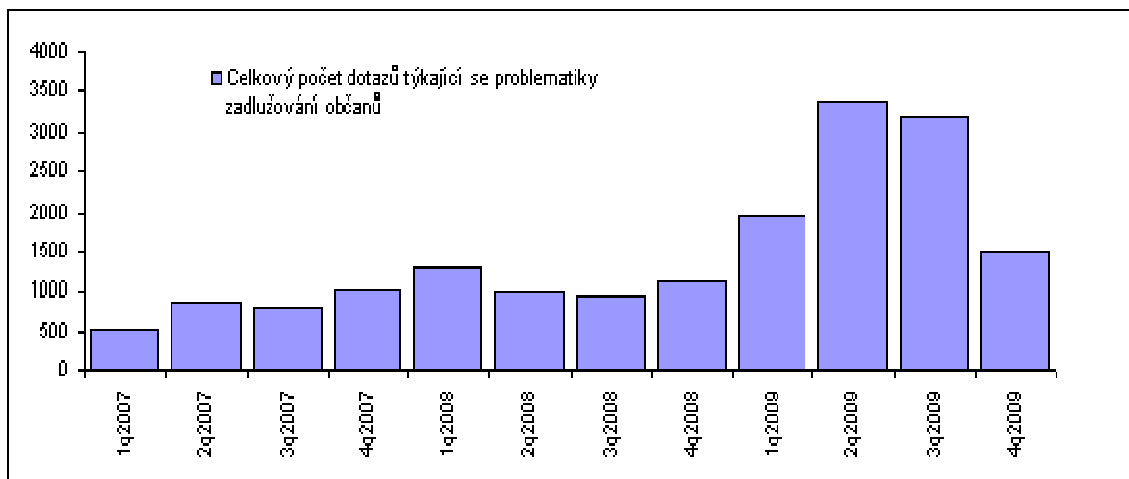
Podle AOP se žádosti lidí o radu v souvislosti s dluhy za pouhé dva roky ztrojnásobily. Jestliže v roce 2007, v období české ekonomické konjunktury, AOP evidovala celkem 2126 dotazů (vč. poradenství související s exekucemi pak 3634 dotazů), v roce 2009 došlo k nárůstu těchto žádostí na 7077 (vč. exekucí pak na 10603 dotazů). Jejich růst po jednotlivých čtvrtletích v letech 2007 až 2009 ukazuje graf č. 15. Od čtvrtého čtvrtletí v roce 2008 až do druhého čtvrtletí roku 2009 počty dotazů narůstaly. Ve třetím čtvrtletí roku 2009 začaly postupně klesat. To je možné chápat jako pozitivní vývoj, který znamená, že riziko vnímané dlužníky již dále nenarůstá. Nelze ale opomenout různé faktory, které tento vývoj mohou zkreslovat.⁵³

---

⁵² *Asociace občanských poraden* [online]. c2010 [cit. 2011-01-17]. Občanské poradny vyhodnocují první rok existence projektu o dluhovém poradenství. Dostupné z WWW:<<http://dluhy.obcanskeporadny.cz/index.php/clanky/34-clanky/62-obanske-pporadny-vyhodnocuji-prvni-rok-existence-projektu-o-dluhovem-poradenstvi>>.

⁵³ *Český statistický úřad* [online]. 2011 [cit. 2011-01-27]. České domácnosti dluží bilion. Dostupné z WWW:<<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ckta120310.doc>>.

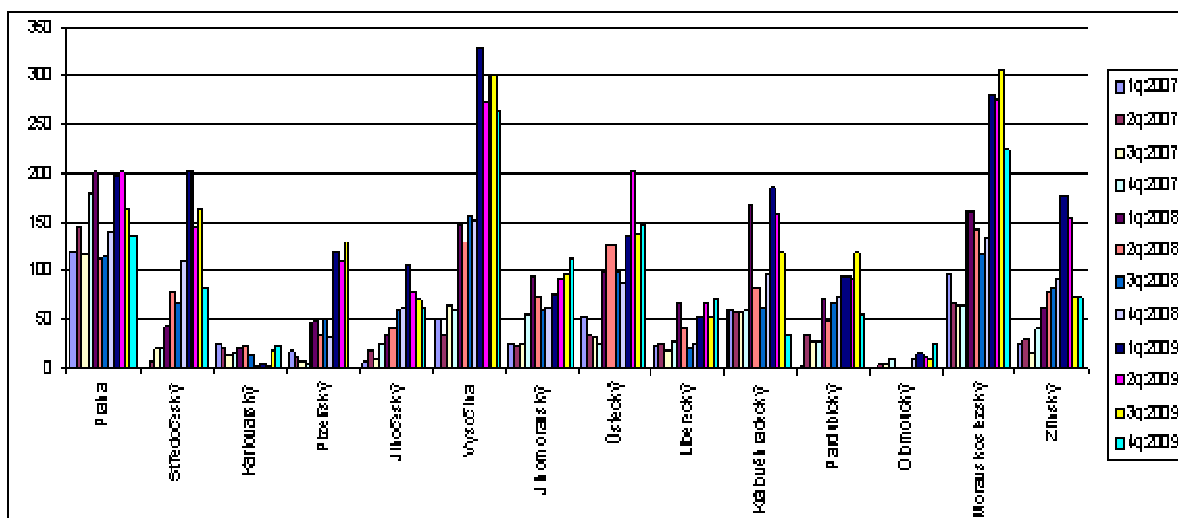
Graf 14 - Počty dotazů občanů týkajících se problematiky zadlužování

Zdroj: Český statistický úřad [online]. 2011 [cit. 2011-01-27]. České domácnosti dluží bilion. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ckta120310.doc>>.

Sledování vývoje počtu dotazů v občanských poradnách z hlediska regionů, které zobrazuje graf č. 15, ukazuje, že největší počty dotazů na problémy s dluhy jsou v Moravskoslezském kraji a je zde i nejrychlejší růst. Odpovídá to zřejmě sociálnímu charakteru populace a vlivem ekonomické krize a s ní spojenou vysokou nezaměstnaností. Podobný vývoje je i v kraji Vysočina, stejně jako na severní Moravě jsou i zde nominální mzdy ve srovnání s průměrem za ČR nízké. Naproti tomu Olomoucký kraj spolu se severozápadní částí České republiky nemá téměř žádné dotazy na dluhovou problematiku stejně jako Karlovarský kraj. Uvedené srovnání a vývoj je třeba pokládat za orientační a doplňkové.

Graf 15- Regionální vývoj počtu dotazů obyvatelstva

Zdroj: Český statistický úřad [online]. 2011 [cit. 2011-01-28]. České domácnosti dluží bilion. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ckta120310.doc>>.

Na závěr lze říci, že ztráta tempa vývoje ekonomiky se v roce 2008 a 2009 promítla i do dynamiky zadlužování českých domácností, a to jak ve vnímání vyšších rizik ze strany bank a ostatních zprostředkovatelů, tak i ze strany samotných domácností zvažujících především udržitelnost a dlouhodobost svých finančních závazků. V budoucnosti lze očekávat přetrvávající riziko vyšších úrokových sazeb. Hlavním problémem zůstává vývoj individuálního rizika dlužníků pramenících z jejich sociálního statutu, věku, stability zaměstnání apod.⁵⁴

---

⁵⁴ Český statistický úřad [online]. 2011 [cit. 2011-01-28]. České domácnosti dluží bilion. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ckta120310.doc>>.

4 Insolvenční zákon a exekuce

Důsledkem rostoucího zadlužení, jak už bylo řečeno v předchozí kapitole, může být situace, kdy dlužník není schopen plnit své dluhy podle původních dohod. Tyto situace od roku 2008 řeší nový zákon – zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), který nahradil zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání. Podle nového insolvenčního zákona se zásadním způsobem mění právní prostředí, v němž se řeší situace dlužníka, který se ocitnul v úpadku. Většina veřejnosti si vznik takové situace spojuje především s rychlou exekucí a exekutory, kteří postupně dlužníkovi odvedou veškerý majetek, který může být prodán a získané peníze rozdělí věřitelům. Někdy ale může být lepší, a to jak pro dlužníka, tak pro věřitele, aby se majetek dlužníka nerozbíjel a jeho dluhy byly uspokojovány společně a postupně. Tento zákon vycházel z podmínek platných v zemích EU a USA, kde již platí osobní bankrot několik let.⁵⁵

Insolvenční zákon se ale nesnaží být všelékem na problémy mezi dlužníkem a věřitelem, formuluje pouze možná právní řešení pro případy, kdy dlužník již nemá dostatek majetku na to, aby uhradil své dluhy. Protože má více věřitelů, nastal by mezi nimi pravděpodobně boj o to, kdo si ukořistí více. Pokud je majetek malý, mohlo by se logicky stát, že pohledávky jedněch věřitelů by byly uspokojeny zcela, jiných vůbec, a proto je zde insolvenční zákon. Výše zmíněnou situaci totiž zákon řeší tak, že v podstatě zablokuje dlužníka i jeho majetek s tím, že všichni přihlášení věřitelé budou uspokojeni spravedlivě podle povahy jejich pohledávek. Jediné, co tak zákon vlastně chce, je uspokojit věřitele způsobem, který zohledňuje jejich postavení, a současně nutně neničit dlužníka a jeho možnosti další činnosti.

Insolvenční zákon dává věřitelům možnost prostřednictvím věřitelských orgánů ovlivňovat průběh řízení a výrazně posiluje jejich postavení. Na aktivitě věřitelů a jejich postoji k řízení proto závisí, jak rychlé a efektivní bude insolvenční řízení. Soud především dbá na to, aby byl přítom respektován tzv. společný zájem věřitelů.

Insolvenční zákon je pro věřitele velmi drahé řešení, vnikají náklady na správce, na znalce, na správu majetku apod. Je tedy vhodnější, aby se věřitelé vždy pokusili s dlužníkem a i spolu vzájemně dohodnout na mimoinsolvenčním řešení např. smluvní ujednání apod., i proto

---

⁵⁵ *Spotřebitel.cz*[online]. 2007 [cit. 2011- 01-30]. Insolvenční zákon. Dostupné z WWW: <http://www.spotrebitel.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=115828:insolvenni-zakon&catid=119:ostatni&Itemid=381>.

zákon všechny zúčastněné motivuje ke kooperaci. Každý spor opětovně stojí peníze, a to obvykle peníze věřitelů, protože dlužník má především dluhy. Insolvenční zákon umožňuje nepodnikatelům projít procesem oddlužení a zajistit si tak do budoucna osvobození od zbytků dluhů.⁵⁶

4.1 Úpadek

Podle insolvenčního zákona je dlužník v úpadku, jestliže má více věřitelů, peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopen plnit.

Dlužník, který se ocitne v úpadku, případně mu úpadek hrozí, by měl začít s věřiteli projednávat řešení své situace. Za určitých podmínek může být pro něj výhodné, podá-li sám na sebe insolvenční návrh. Poctivému dlužníkovi poskytuje zákon více šancí k překonání úpadekové situace. Dlužník by neměl váhat, protože postupem času se prostor pro dohodu s věřiteli zužuje. Pasivita může navíc způsobit, že k dosavadním dluhům mu přibudou nové povinnosti.⁵⁷

4.1.1 Způsob řešení úpadku

Způsoby řešení úpadku u nepodnikatelů jsou konkurs nebo oddlužení. O způsobu řešení rozhodne soud, který vychází z návrhu dlužníka. Rozhodnutí o prohlášení konkursu soud vydá, pokud je dlužníkem osoba, u níž insolvenční zákon vylučuje řešení úpadku oddlužením.⁵⁸

4.1.1.1 Konkurs

Konkurs je způsob řešení úpadku, kdy je zpeněžen majetek dlužníka a výtěžek dle pravidel rozdělen mezi věřitele. Jedná se v podstatě o tzv. likvidační cestu. V případě, že dlužníkem je

---

⁵⁶ *Spotřebitel.cz* [online]. 2007 [cit. 2011-01-30]. Insolvenční zákon. Dostupné z WWW: <http://www.spotrebitel.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=115828:insolvenni-zakon&catid=119:ostatni&Itemid=381>.

⁵⁷ *Www.oddluzeni-pujcka.cz* [online]. 02.07.2010 [cit. 2011-01-30]. Desatero, které Vám pomůže - shrnutí toho, co by měl o insolvenčním právu vědět každý. Dostupné z WWW: <<http://www.oddluzeni-pujcka.cz/news/desatero-ktere-vam-pomuze-shrnuti-toho-co-by-mel-o-insolvencnim-pravu-vedet-kazdy-/>>.

⁵⁸ *Epravo.cz : Sbírka zákonů, judikatura, právo* [online]. c1999-2010 [cit. 2011-01-30]. Insolvenční zákon. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/insolvencni-zakon-40454.html>>.

fyzická osoba - nepodnikatel, může soud rozhodnout o tzv. nepatrném konkursu, který je zjednodušeně řečeno zkrácenou a zjednodušenou formou konkursu.⁵⁹

4.1.1.2 Oddlužení

Oddlužení (tzv. osobní bankrot) je takový způsob řešení úpadku, kdy se dlužníkovi dluhy sjednotí, zajištění věřitelé se uspokojí zcela, nezajištění do jimi schválené výše a zbytek dluhů může být dlužníkovi odpuštěn. Dlužníkovi to má umožnit „nový start“ a motivovat ho k aktivnímu zapojení do umořování svého dluhu vůči věřiteli. Zároveň je cílem také snížit náklady veřejných rozpočtů na sanaci těch, kdo se ocitli v sociální krizi.

Oddlužení je řešením pro ty dlužníky, kteří se do úpadku dostali nikoliv v důsledku své podnikatelské činnosti, ale činnosti běžné – zejména provozu domácnosti, neboť umožňuje řešit úpadek právnických i fyzických osob, ale v obou případech musí být splněn předpoklad, že nejde o podnikatele.

Návrh na povolení oddlužení podává vždy pouze dlužník sám současně s insolvenčním návrhem. Návrh na povolení oddlužení musí obsahovat:

- označení dlužníka a osob oprávněných za něho jednat
- údaje o očekávaných příjmech dlužníka v následujících 5 letech
- údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky
- návrh způsobu oddlužení nebo sdělení, že dlužník takový návrh nevznáší

K návrhu na povolení oddlužení musí dlužník připojit:

- seznam majetku a seznam závazků, popřípadě prohlášení o změnách, ke kterým v mezidobí došlo v porovnání se seznamy, které v insolvenčním řízení již dříve předložil
- listiny dokládající údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky
- písemný souhlas nezajištěného věřitele, který se na tom s dlužníkem dohodl s tím, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než 30 % jeho pohledávky

---

⁵⁹ *Www.oddluzeni-pujcka.cz* [online]. c2010, 02.07.2010 [cit. 2011-02-05]. Jakým způsobem může být řešen úpadek dlužníka?. Dostupné z WWW: <[http://www.oddluzeni-pujcka.cz/news/jakym-zpusobem-muze-byt-reshen-upadek-dluznika-/](http://www.oddluzeni-pujcka.cz/news/jakym-zpusobem-muze-byt-reshen-upadek-dluznika/)>.

Po podání návrhu na povolení oddlužení přichází fáze, kde se rozhoduje o schválení oddlužení. V ideálním případě, jestliže dlužník úspěšně projde testem poctivosti, soud rozhodne o povolení oddlužení. Po schválení se rozhodnutí zveřejní v insolvenčním rejstříku, čímž nastává jeho účinnost. Účinkem schválení oddlužení je taktéž neproveditelnost exekuce a soudního výkonu rozhodnutí.

Insolvenční zákon upravuje dva možné způsoby oddlužení, a to zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře. O způsobu oddlužení rozhodnou nezajištění věřitelé hlasováním na své schůzi nebo mimo ni. Jestliže soud zamítne návrh na povolení oddlužení, zejména zjištěním nepoctivého záměru dlužníka, je úpadek automaticky řešen konkursem.

V případě zpeněžení majetkové podstaty jde o prodej majetku dlužníka, který nabyt v minulosti, neboť do majetkové podstaty nenáleží majetek, který dlužník nabyt v průběhu insolvenčního řízení poté, co nastaly účinky schválení oddlužení.

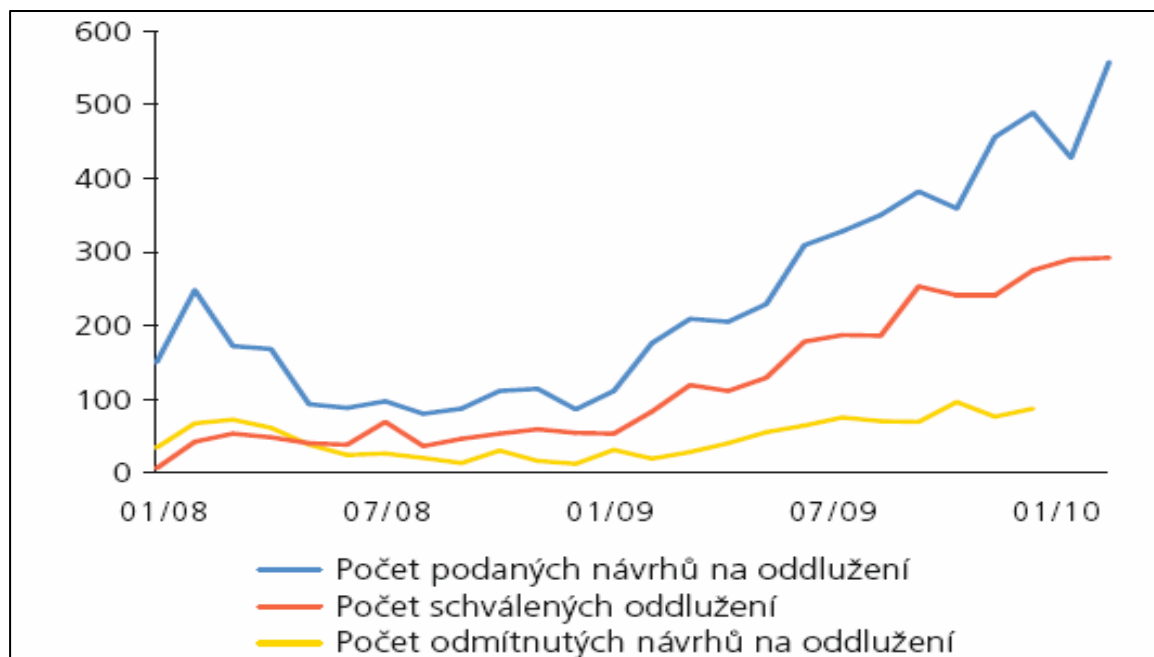
Plnění splátkového kalendáře jako způsob oddlužení znamená, že dlužník bude po dobu příštích 5 let odevzdávat nezajištěným věřitelům téměř všechny své příjmy v rámci plnění splátkového kalendáře, a to v rozsahu, v jakém z jeho příjmu mohou být při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky. Tato částka je u každého dlužníka různá, záleží například na počtu vyživovaných osob. V každém případě je výrazně nižší, než s jakou byl dlužník zvyklý hospodařit. Dlužník tedy začíná splácet dle splátkového kalendáře a to k cílové částce 30% z výše pohledávek. Tato částka je však minimum, pokud se dlužníkovi naskytne další neočekávaný peněžitý či nepeněžitý příjem (výhra, dědictví, půjčka), jedná se o mimořádnou splátku nad rámec splátkového kalendáře a dlužník ji musí použít ke splácení.

Po 5 letech, kdy dlužník splní řádně a včas všechny povinnosti, které mu byly soudem uloženy, se řízení o oddlužení ukončí. Dlužník je poté oprávněn podat návrh soudu na osvobození od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení, a to v rozsahu, v jakém dosud nebyly uspokojeny (jedná se o všechny pohledávky, tedy i o ty nepřihlášené). Dlužníkovi jsou tedy smazány všechny dluhy, které z minulosti má až do okamžiku schválení oddlužení.⁶⁰

---

⁶⁰ *Insolvenční zákon* [online]. c2010, 30.11.10 [cit. 2011-02-05]. Oddlužení. Dostupné z WWW: <<http://www.insolvencnizakon.cz/obecne-informace/oddluzeni.html>>.

Graf 16 - Oddlužení fyzických osob nepodnikatelů (měsíční data)

Zdroj: Domácnosti. In *Zpráva o finanční stabilitě* [online]. Praha : Česká národní banka, 18.6.2010 [cit. 2011-02-09]. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/FS_2009-2010/FS_2009-2010.pdf>.

Na grafu č. 16 je vidět prudký nárůst žádostí o oddlužení (tzv. osobních bankrotů), který byl ovlivněn jak nepříznivou ekonomickou situací, tak i faktem, že domácnosti začínají institut oddlužení postupně využívat. Podle ČNB lze předpokládat, že adekvátní úroveň odpovídající naší ekonomice by mohla být mezi 8–9 tisíci podaných návrhů ročně.⁶¹

4.2 Insolvenční řízení

Předmětem insolvenčního řízení je dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení. Výslovně jsou stanoveny zásady, na nichž dané řízení spočívá. Je zdůrazněna spravedlnost, rychlost, hospodárnost a způsob vedení řízení tak, aby bylo dosaženo co nejvyššího uspokojení věřitelů.

Insolvenční řízení se zahajuje na návrh dlužníka nebo věřitele. Zákon nenabízí řešení pro všechny. Proto říká, že insolvenční řízení lze zahájit ohledně každého dlužníka (fyzická

⁶¹ Domácnosti. In *Zpráva o finanční stabilitě* [online]. Praha : Česká národní banka, 18.6.2010 [cit. 2011-02-09]. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/FS_2009-2010/FS_2009-2010.pdf>.

osoba, právnická osoba, podnikatel, nepodnikatel) s výjimkou České republiky (vč. ministerstev), obcí, krajů, České národní banky, Všeobecné zdravotní pojišťovny, veřejných vysokých škol apod. Dlužník je zákonem ekonomicky motivován, a ovšem také nucen sankcemi k tomu, aby insolvenční návrh podal včas.⁶²

Insolvenční řízení má několik fází, jejichž průběh se může lišit v závislosti na konkrétních okolnostech případu. Fáze insolvenčního řízení jsou:

1. Podání insolvenčního návrhu
2. Zahájení insolvenčního řízení
3. Rozhodnutí o úpadku dlužníka
4. Rozhodnutí o způsobu řešení úpadku dlužníka⁶³

Průběh insolvenčního řízení zobrazuje obrázek č. 1. V první fázi insolvenčního řízení soud rozhodne, jestli jsou splněny podmínky pro řešení majetkových problémů dlužníka tím, že rozhodne o úpadku. V druhé fázi pak soud rozhodne o způsobu řešení úpadku.⁶⁴

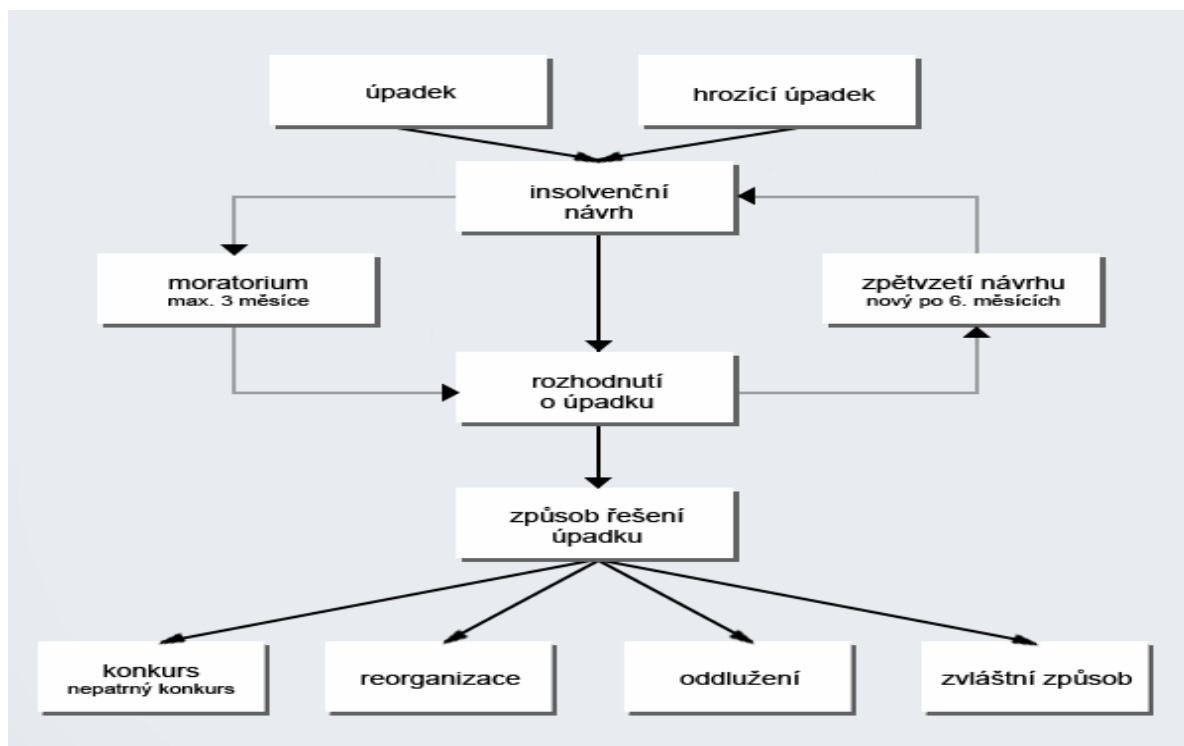
---

⁶² *Insolvenční zákon* [online]. 30.3. 2006 [cit. 2011-02-10]. Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Dostupné z WWW: <<http://www.insolvencnizakon.cz/pravni-predpisy.html>>

⁶³ *Insolvenční zákon* [online]. c2010, 30.11.10 [cit. 2011-02-10]. Průběh insolvenčního řízení. Dostupné z WWW: <<http://www.insolvencnizakon.cz/obecne-informace/dluznik/prubeh-insolvencniho-rizeni.html>>.

⁶⁴ *BusinesInfo.cz* [online]. c1997-2011 [cit. 2011-02-10]. Insolvence - úpadek a způsoby jeho řešení . Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/insolvence-upadek-opu/1000818/47945/>>.

Obrázek 1 - Průběh insolvenčního řízení

Zdroj: *BusinessInfo.cz* [online]. c1997-2011 [cit. 2011-02-10]. Insolvence - úpadek a způsoby jeho řešení . Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/insolvence-upadek-opu/1000818/47945/>>.

4.2.1 Insolvenční návrh

Insolvenční řízení lze zahájit pouze na návrh. Soud tedy sám od sebe řízení zahájit nemůže. Návrh musí podat buď dlužník, nebo věřitel, a to buď písemnou, nebo elektronickou cestou. V případě písemného návrhu je zapotřebí opatření úředně ověřeného podpisu. Také elektronická varianta musí být provedena speciálním postupem - elektronicky podávaný insolvenční návrh vyžaduje zaručený elektronický podpis. Elektronické podání návrhu je někdy omylem spojováno se službami insolvenčního rejstříku. Elektronický registr neslouží k podání insolvenčního návrhu, návrh je potřeba zaslat přímo na příslušnou e-mailovou adresu soudu.

Pokud návrh podává dlužník sám na sebe, musí v něm uvést rozhodující skutečnosti, kvůli kterým se domnívá, že je v úpadku, doložit to důkazy a dodat další informace, které vyžaduje zákon (seznam majetku, dluhů, závazků a některé další zákonem stanovené požadavky). V návrhu lze také navrhnout způsob, jakým má být úpadek řešen. Tuto povinnost má dlužník, který se chce oddlužit a v takovém případě je nutné spojit spolu s návrhem i návrh na oddlužení.

Podává-li návrh věřitel, uvede, proč si myslí, že je daný dlužník v úpadku, doloží to důkazy a připojí přihlášku své pohledávky.

Ať už podává návrh dlužník nebo věřitel, vždy musí být jasně specifikováno, kdo je navrhovatel a kdo dlužník a proč existuje předpoklad úpadku. Návrh musí směřovat na krajský soud, v jehož obvodu má bydliště nebo sídlo dlužník. Jestliže je návrh podán nesprávnému soudu, soudy si ho mezi sebou přepošlou.⁶⁵

4.3 Insolvenční rejstřík

Insolvenční zákon zřizuje tzv. insolvenční rejstřík, který je informačním systémem veřejné správy. Obsahuje seznam insolvenčních správců, seznam dlužníků a jejich spisy. Tento rejstřík je s výjimkou určitých údajů (ustanovení § 422 a § 423 insolvenčního zákona) veřejně přístupný a každý má právo do něj nahlížet a pořizovat si z něj kopie a výpisy. Kromě informační funkce má tento rejstřík zásadní význam při doručování písemností, je totiž nástrojem pro doručování většiny soudních rozhodnutí a jiných písemností. Je spravován Ministerstvem spravedlnosti.⁶⁶

Ministerstvo spravedlnosti poskytuje také webovou službu, která umožňuje automaticky komunikovat a vyměňovat si přes internet údaje z aplikace insolvenčního rejstříku s jinými aplikacemi. Údaje poskytované webovou službou jsou shodné s daty, které jsou dostupné při interaktivním prohlížení insolvenčního rejstříku. Tato služba je koncipována jako veřejná a je zdarma poskytována na adrese: https://isir.justice.cz:8443/isir_ws/services/IsirPub001.

4.3.1 Účel insolvenčního rejstříku

- zdroj informací
- nástroj doručování většiny soudních rozhodnutí a jiných písemností
- veřejná a snadná dostupnost

---

⁶⁵ *Spotřebitel.cz : nezávislý odborník v oblasti spotřebitelsko podnikatelských vztahů* [online]. 2007 [cit. 2011-02-10]. Insolvenční zákon. Dostupné z WWW: <http://www.spotrebitel.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=115828:insolvenci-zakon&catid=119:ostatni&Itemid=381>.

⁶⁶ *Epravo.cz : Sbirka zákonů, judikatura, právo* [online]. c1999-2010 [cit. 2011-02-10]. Insolvenční zákon. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/insolvenci-zakon-40454.html>>.

- uživatelská přátelskost
- motivace k aktivnímu zapojení účastníků insolvenčního řízení
- pravidelné sledování insolvenčního řízení
- vyhledávání důležitých informací

4.3.2 Co lze v rejstříku najít

- veškerá rozhodnutí insolvenčního soudu vydaná v insolvenčním řízení
- veškerá podání, která se vkládají do soudního spisu vedeného insolvenčním soudem ohledně dlužníka (podání jsou s ohledem na ochranu osobních údajů v některých případech anonymizována)
- zákonem stanovené informace o insolvenčních správcích
- zákonem stanovené informace o dlužnících
- informace o hlavních řízeních probíhajících v členských státech EU

4.4 Očekávané výhody nové úpravy insolvenčního práva

- **Rychlost** - Zákon nabízí rychlejší řešení vztahů dlužníka s věřiteli, ale předpokládá také aktivní přístup.
- **Transparentnost** - Možnost sledovat vše důležité o insolvenčních řízeních v insolvenčním rejstříku je výhodou, ale také nezbytností pro ty, kteří nechtějí přijít o svá práva a chtějí insolvenční řízení ovlivňovat.
- **Efektivita** - Nové cesty pro dlužníky, příslib uspokojivějšího řešení pro věřitele, ozdravení ekonomického prostředí a právních vztahů mezi dlužníky a věřiteli.
- **Odpovědnost** - Každé soudní řízení znamená určitá rizika pro všechny zúčastněné. Chování má být proto odpovědné již v době, kdy dluhy vznikají a má se dělat vše proto, aby bylo možné svou majetkovou situaci včas uspokojivě uspořádat.⁶⁷

---

⁶⁷ *Spotřebitel.cz* [online]. 2007 [cit. 2010-02-13]. Insolvenční zákon. Dostupné z WWW: <http://www.spotrebitel.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=115828:insolvenni-zakon&catid=119:ostatni&Itemid=381>.

4.5 Exekuce

Celý proces uspokojení věřitele lze zjednodušit prostřednictvím exekučního řízení v případě, že dlužník nesplácí pouze jednomu věřiteli. Je to obecně efektivnější a kratší. Jestliže věřitel podá na nesplácejícího dlužníka návrh na exekuční řízení a posléze se ukáže, že tento dlužník má pohledávky i vůči dalším věřitelům, kteří na něj poté podají návrh na konkurz, je exekuční řízení zastaveno, protože by došlo ke zvýhodňování jednoho věřitele na úkor ostatních.⁶⁸

Exekuční řízení se nejvíce dotýká domácností, které často přecení své finanční možnosti a půjčí si více peněz, než jsou později schopny splácet. Narůstají zejména případy drobných dluhů nepřevyšujících deset tisíc korun, jako jsou např. nezaplacené pokuty policii a dopravním podnikům, nájem, účty za elektřinu, telefon, zdravotní pojištění atd. Z úvěrů domácností, zejména nezajištěných, kterých se exekuce týká, dominují především spotřebitelské úvěry, které často dosahují výše několika desítek tisíc korun. Vymáhání takovýchto částek je v exekuci nejvíce úspěšné.

Exekuční řízení se zahajuje na návrh oprávněného. Soudní exekutor, který obdržel návrh oprávněného na nařízení exekuce, si nejprve získá potřebné informace o příslušné osobě (adresu dlužníka i jeho zaměstnavatele, čísla bankovních účtů, apod.). Ze zákona má exekutor přístup k informačním zdrojům státních institucí, jako jsou např. údaje zdravotních pojišťoven o klientech nebo centrální registr obyvatelstva. Při exekučním řízení jsou povinny spolupracovat i banky.

Nesplacení dluhu je prakticky nemožné se vyhnout, zejména u menších dlužných částek, které lze pokrýt z prodeje majetku domácnosti. V případě, že domácnost nemá žádný finanční majetek, vniknou exekutoři na základě soudního příkazu do bytu a zabaví nalezený majetek. Pokud tento majetek nestačí ke krytí dlužné částky, mohou se exekutoři obrátit na zaměstnavatele a obstatit budoucí příjmy dlužníka. Exekuční řízení je sice velmi rychlé a efektivní, ale na domácnosti může mít velmi tvrdý dopad.

Zatímco se počet exekucí rychle zvyšuje (podle statistiky exekutorské komory bylo v r. 2010 nařízeno 701 900 exekucí), délka exekučního řízení se zkracuje. Dlužníci proto

---

⁶⁸ Sektor podniků a domácností. In *Zpráva o finanční stabilitě* [online]. Praha : Česká národní banka, [2005] [cit. 2011-02-13]. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/FS_2005.pdf>.

nemají důvody k procesním obstrukcím formou odvolání nebo odkladů, protože to jen zvyšuje jejich konečné náklady v podobě úroků z dlužné částky a odměny exekutora.⁶⁹

Banky mají v zásadě pokryto riziko nesplácení nezajištěných úvěrů prostřednictvím vysokých úrokových sazeb z těchto úvěrů. V případě, že domácnost tedy není schopna splácet spotřebitelský úvěr, banky tuto pohledávku odprodají třetím osobám a tím vyvedou špatný úvěr ze své bilance. Takové úvěry odkupují specializované firmy, které se zabývají jejich následným vymáháním a které nepodléhají žádné regulaci. Tyto firmy také často provádějí vymáhání nedobytných pohledávek nebankovních finančních zprostředkovatelů (např. splátkový prodej) a tím nedochází k exekuci či prohlášení konkurzu na klienta. Pohledávka se místo toho vymáhá mimosoudní cestou. Ačkoliv neexistují statistiky počtu ani způsobu takto vymáhaných pohledávek, lze předpokládat, že takovéto postupy mohou mít pro domácnosti ještě razantnější dopad než je soudní exekuční řízení.⁷⁰

4.5.1 Centrální evidence exekucí

Centrální evidence exekucí (dále jen CEE) je veřejný seznam, který podle zákonného zmocnění daného ustanovením § 125 zákona č. 120/2001 Sb. (exekuční řád) vede, provozuje a spravuje Exekutorská komora.

Do CEE se zapisují pravomocná usnesení soudu o nařízení exekuce a o pověření exekutora provedením exekuce, usnesení soudu o zastavení a o odkladu exekuce a další stanovené údaje, a to podle obsahu vedeného spisu.

Prostřednictvím CEE lze především zjišťovat indikativní informace o konkrétních exekučních řízeních, dále zda byla na konkrétní subjekt nařízena exekuce podle exekučního řádu, který soudní exekutor byl pověřen provedením exekuce, o jakou vymáhanou povinnost se jedná, kdy byla exekuce nařízena, zda byla pravomocně odložena či zastavena atd. CEE obsahuje údaje o exekucích (výkonech rozhodnutí) vedených soudy, orgány státní

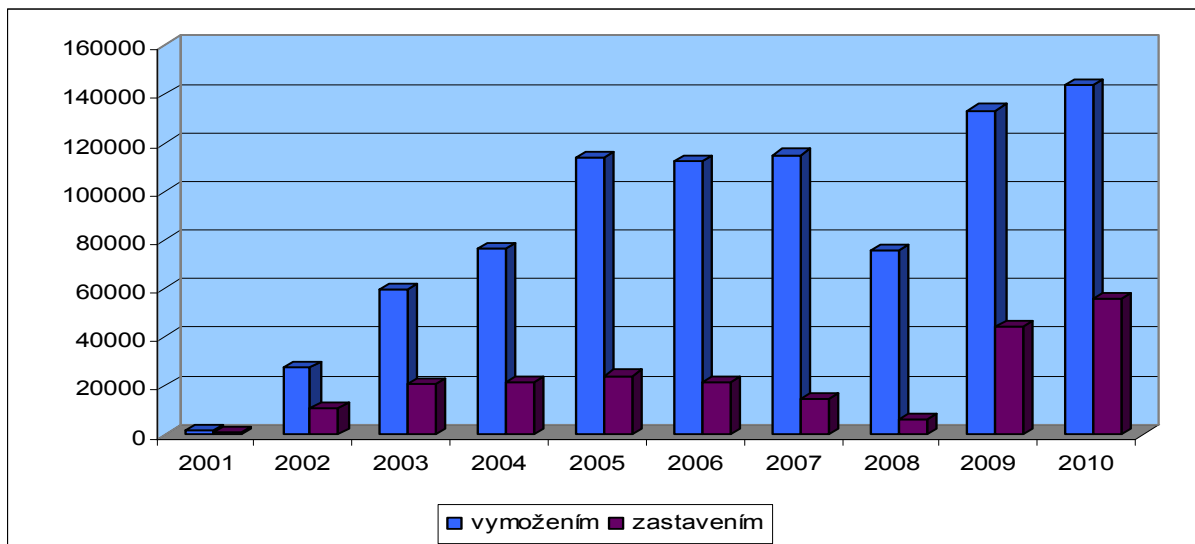
---

⁶⁹ Sektor podniků a domácností. In *Zpráva o finanční stabilitě* [online]. Praha : Česká národní banka, [2005] [cit. 2011-02-13]. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/FS_2005.pdf>.

⁷⁰ Sektor podniků a domácností. In *Zpráva o finanční stabilitě* [online]. Praha : Česká národní banka, [2005] [cit. 2011-02-13]. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/FS_2005.pdf>.

správy a samosprávy, finančními orgány či zdravotními pojišťovnami jen podle předpisů exekučního řádu.⁷¹

Graf 17 - Počet exekucí nařízených a skončených v daném roce

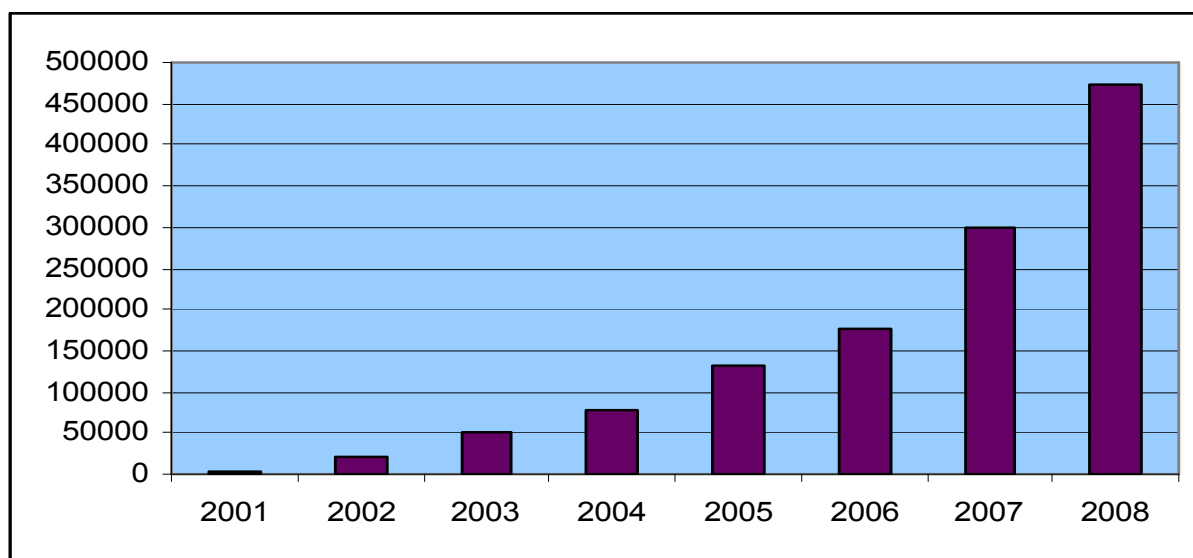
Zdroj: Exekutorská komora České republiky [online]. c2009 [cit. 2011-02-12]. Statistiky. Dostupné z WWW: <<http://www.ekcr.cz/1/statistiky/87-statistiky?w=>>>., vlastní úprava

Z grafu č. 17 je vidět, že největší počet nařízených a skončených exekucí byl v roce 2010. Výrazný pokles byl zaznamenán v roce 2008. V grafu je také vidět srovnání exekucí prováděných vymožením nebo zastavením, kde exekuce prováděné vymožením viditelně převyšují exekuce prováděné zastavením.

---

⁷¹ Exekutorská komora České republiky [online]. c2009 [cit. 2011-02-12]. Centrální evidence exekucí. Dostupné z WWW: <<http://www.ekcr.cz/1/centralni-evidence-exekuci/22-centralni-evidence-exekuci?w=>>>.

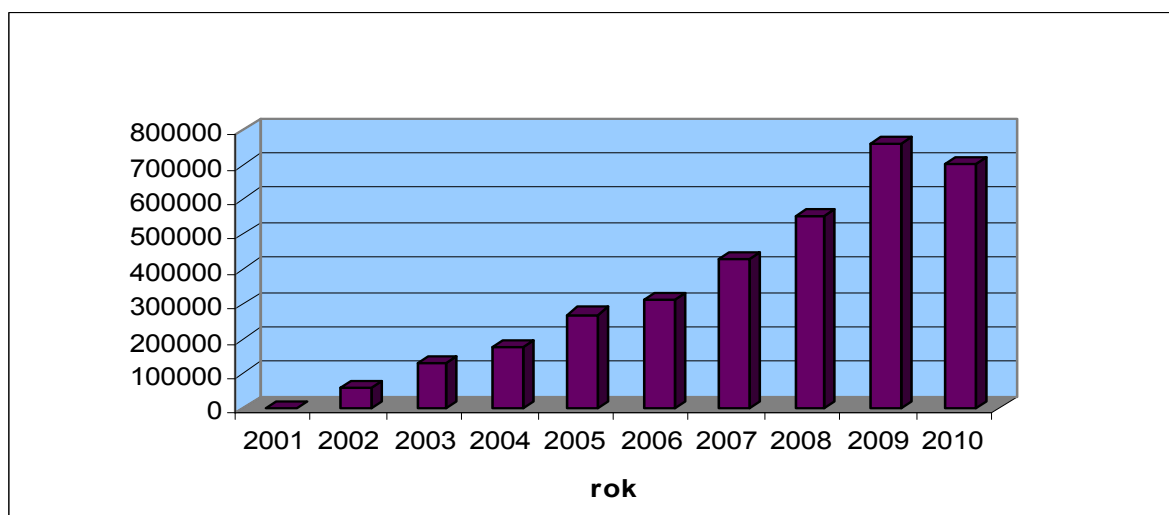
Graf 18 - Exekuce dosud neskončené (převedené vždy do následujícího roku)

Zdroj: Exekutorská komora České republiky [online]. c2009 [cit. 2011-02-12]. Statistiky. Dostupné z WWW: <<http://www.ekcr.cz/1/statistiky/87-statistiky?w=>>., vlastní úprava

Na grafu č. 18 je jasně vidět stoupající tendence dosud neskončených exekucí. V roce 2008 byl počet dosud neskončených exekucí 472505.

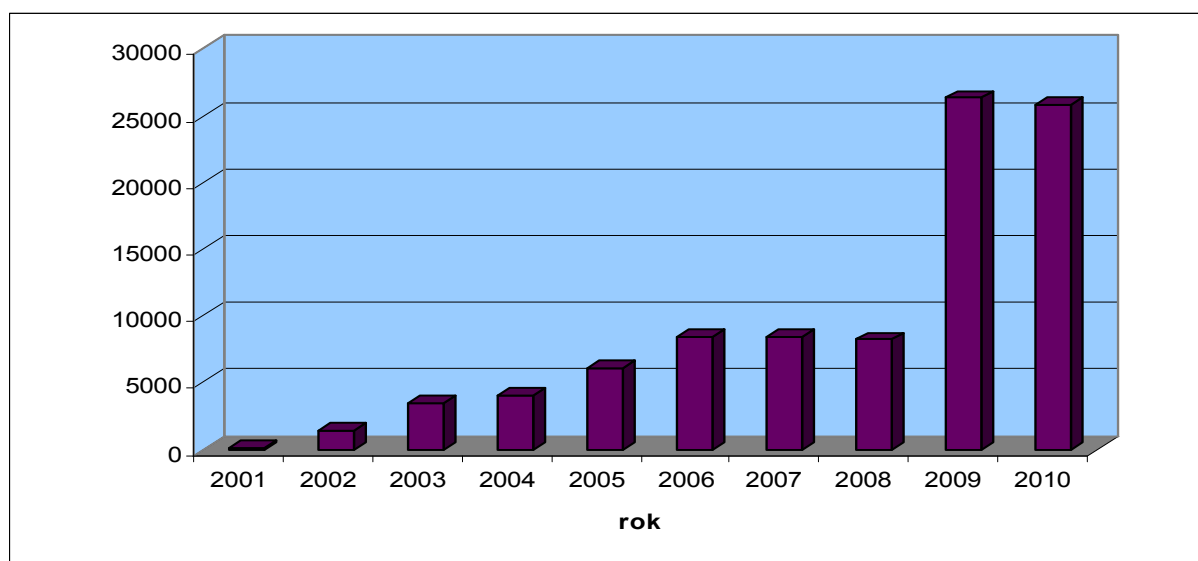
Graf 19 - Nařízené exekuce celkem

Zdroj: Exekutorská komora České republiky [online]. c2009 [cit. 2011-02-12]. Statistiky. Dostupné z WWW: <<http://www.ekcr.cz/1/statistiky/87-statistiky?w=>>., vlastní úprava

Na grafu č. 19 je znázorněn počet nařízených exekucí celkem od roku 2001 až do roku 2010. Nařízené exekuce měly do roku 2009 rostoucí tendenci, v roce 2010 došlo k poklesu nařízených exekucí o 7,76 % oproti roku 2009.

Graf 20 - Počet sepsaných exekutorských zápisů v jednotlivých letech

Zdroj: Exekutorská komora České republiky [online]. c2009 [cit. 2011-02-12]. Statistiky. Dostupné z WWW: <<http://www.ekcr.cz/1/statistiky/87-statistiky?w=>>., vlastní úprava

Z grafu č. 20, který ilustruje počet sepsaných exekutorských zápisů v jednotlivých letech je vidět, že v roce 2009 došlo k razantnímu nárůstu exekutorských zápisů, který se v roce 2010 mírně snížil. Za rok 2010 bylo evidováno 25 819 exekutorských zápisů.

5 Srovnání zadluženosti domácností České republiky s ostatními státy

Míru zadluženosti domácností jako celku lze měřit různými způsoby. Pro porovnání zadluženosti domácností s ostatními státy je nejvhodnější míru zadluženosti domácností posuzovat podílem dluhu na HDP nebo podílem dluhu na disponibilních důchodech. V následujících subkapitolách bude zadluženost českých domácností nejprve porovnávána se zeměmi Visegrádské čtyřky a poté se zeměmi Eurozóny.

5.1 Srovnání zadluženosti domácností České republiky se zeměmi Visegrádské čtyřky

Visegrádská čtyřka (V4) je neoficiálním označením čtyř postkomunistických zemí ve střední Evropě – České republiky, Slovenské republiky, Polska a Maďarska. Visegrádská skupina vznikla úsilím zemí střední Evropy spolupracovat v řadě oblastí společného zájmu v rámci celoevropské integrace. Veškeré její aktivity jsou směřovány k posilování stability v regionu střední Evropy.⁷²

Zadluženost domácností v zemích Visegrádské čtyřky je sledována za posledních pět let – od roku 2006 do roku 2010. Pro lépe viditelné srovnání je vyjádřena poměrem zadluženosti domácností k HDP. Data pro srovnání byla zjišťována ze statistik centrálních bank těchto čtyř zemí a vyjadřují tudíž zadluženost domácností vůči bankovnímu sektoru.

5.1.1 Srovnání vývoje spotřebních úvěrů domácnostem v zemích Visegrádské čtyřky

Tabulka č. 14 zobrazuje vývoj spotřebních úvěrů od roku 2006 do roku 2010 v zemích Visegrádské čtyřky. Tabulka ukazuje, že velmi podobné hodnoty má Česká republika se Slovenskem. Další podobné hodnoty má Polsko s Maďarskem, avšak tyto hodnoty jsou oproti České republice a Slovensku vyšší. Údaje jsou vyjádřeny v % HDP.

---

⁷² *Visegrad Group* [online]. 2006-2010 [cit. 2011-04-05]. O V4. Dostupné z WWW: <<http://www.visegradgroup.eu/main.php?folderID=1013>>.

Tabulka 14 – Vývoj spotřebních úvěrů domácnostem v zemích V4 (% HDP)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Spotřební úvěry (%HDP) v ČR	3,41	3,87	4,56	5,11	5,42
Spotřební úvěry (%HDP) v SR	2,16	2,25	2,52	3,02	4,73
Spotřební úvěry (%HDP) v Polsku	6,45	7,69	9,42	10,06	9,87
Spotřební úvěry (%HDP) v Maďarsku	6,42	8,46	11,60	11,81	12,64

Zdroj: Vlastní úprava vybraných zdrojů: 1. *Česká národní banka* [online]. c2003-2009 [cit. 2011-01-25]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=2&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>.

2. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. leden 2011 [cit. 2011-01-24]. Makroekonomická predikce. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/MakroPre_2011Q1_komplet_pdf.pdf>.

3. *Národná banka Slovenska* [online]. [cit. 2011-04-01]. Štatistika. Dostupné z WWW: <www.nbs.sk/_img/Documents/STATIST%5CMSPFI%5CPB_CR0609.XLS>.

4. *Národná banka Slovenska* [online]. [cit. 2011-04-01]. Štatistika. Dostupné z WWW: <www.nbs.sk/_img/Documents/STATIST/MSPFI/pb_cr.xls>.

5. *Štatistický úrad Slovenskej republiky* [online]. 11.2.2011 [cit. 2011-04-01]. Hrubý domácí produkt. Dostupné z WWW: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=172>>.

6. *Glówny Urzad Statystyczny* [online]. c1995-2011 [cit. 2011-04-01]. Rachunki Narodowe. Dostupné z WWW: <http://www.stat.gov.pl/gus/rachunki_narodowe_PLK_HTML.htm>.

7. *Narodowy Bank Polski* [online]. c1998-2011 [cit. 2011-04-01]. Statystyka i sprawozdawczość. Dostupné z WWW: <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/statystyka/pieniezna_i_bankowa/nal_zobow.html>.

8. *Magyar Nemzeti Bank* [online]. 2011.03.31. [cit. 2011-04-01]. Statistical time series. Dostupné z WWW: <http://english.mnb.hu/Statiztika/data-and-information/mnben_statiztikai_idosorok>.

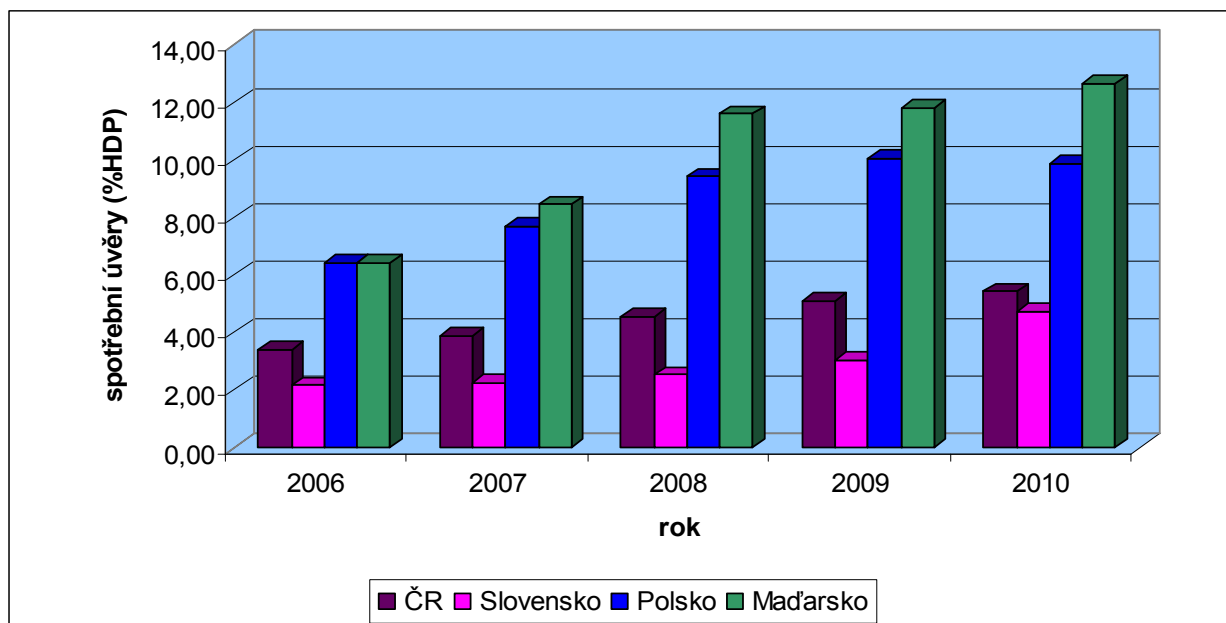
9. *Szociális Partnerek Integrált Tudásbázisa* [online]. [cit. 2011-04-01]. Makrogazdasági információk. Dostupné z WWW: <http://tudasbazis.org.hu/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=113>.

Spotřební úvěry v České republice rostly přibližně stejným tempem. Meziroční přírůstky činily zhruba 0,5 procentních bodů. Na Slovensku bylo tempo růstu úvěrů na spotřebu pomalejší, avšak v roce 2010 činil přírůstek 1,72 procentních bodů. V roce 2010 byl rozdíl mezi objemem spotřebních úvěrů v České republice a na Slovensku pouhých 0,62 procentních bodů.

V Polsku rostly spotřební úvěry do roku 2008 rovnoměrně, meziroční přírůstky se pohybovaly kolem 1,5 procentního bodu. V roce 2009 se meziroční přírůstky mírně snížily a o rok později už došlo k poklesu spotřebních úvěrů, a to meziročně o 0,19 procentních bodů. Rozdíl mezi objemem spotřebních úvěrů v Polsku a v České republice v roce 2010 činil 4,45 procentních bodů.

Spotřební úvěry v Maďarsku mají stále rostoucí tempo. Meziroční přírůstky se do roku 2008 pohybovaly v rozmezí 2 až 3 procentních bodů. V roce 2009 došlo jako v ostatních zemích k poklesu meziročního přírůstku, který činil 0,21 procentních bodů, za rok 2010 spotřební úvěry vzrostly meziročně o něco více. Objem spotřebních úvěrů v Maďarsku oproti České republice byl v roce 2010 vyšší o 7,22 procentních bodů, což dokazuje, že maďarské domácnosti jsou prostřednictvím spotřebních úvěrů nejvíce zadlužené ze zemí V4. Nejméně zadluženo je pak Slovensko. Tyto skutečnosti ilustruje graf č. 21.

Graf 21 - Vývoj spotřebních úvěrů domácnostem v zemích V4 (% HDP)

Zdroj: Vlastní úprava vybraných zdrojů: 1. Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2011-01-25]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=2&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>.

2. Ministerstvo financí České republiky [online]. leden 2011 [cit. 2011-01-24]. Makroekonomická predikce. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/MakroPre_2011Q1_komplet_pdf.pdf>.

3. Národná banka Slovenska [online]. [cit. 2011-04-01]. Štatistika. Dostupné z WWW: <www.nbs.sk/_img/Documents/STATIST%5CMSPFI%5CPB_CR0609.XLS>.

4. Národná banka Slovenska [online]. [cit. 2011-04-01]. Štatistika. Dostupné z WWW: <www.nbs.sk/_img/Documents/STATIST/MSPFI/pb_cr.xls>.

5. Štatistický úrad Slovenskej republiky [online]. 11.2.2011 [cit. 2011-04-01]. Hrubý domácí produkt. Dostupné z WWW: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=172>>.

6. Główny Urząd Statystyczny [online]. c1995-2011 [cit. 2011-04-01]. Rachunki Narodowe. Dostupné z WWW: <http://www.stat.gov.pl/gus/rachunki_narodowe_PLK_HTML.htm>.

7. Narodowy Bank Polski [online]. c1998-2011 [cit. 2011-04-01]. Statystyka i sprawozdawczość. Dostupné z WWW: <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/statystyka/pieniezna_i_bankowa/nal_zobow.html>.

8. Magyar Nemzeti Bank [online]. 2011.03.31. [cit. 2011-04-01]. Statistical time series. Dostupné z WWW: <http://english.mnb.hu/Statiztika/data-and-information/mnben_statiztikai_idosorok>.

9. Szociális Partnerek Integrált Tudásbázisa [online]. [cit. 2011-04-01]. Makrogazdasági információk. Dostupné z WWW: <http://tudasbazis.org.hu/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=113>.

5.1.2 Srovnání vývoje úvěrů na bydlení domácnostem v zemích Visegrádské čtyřky

Vývoj úvěrů na bydlení domácnostem v zemích Visegrádské skupiny vyjádřených v % HDP od roku 2006 do roku 2010 zachycuje následující tabulka.

Tabulka 15 – Vývoj úvěrů na bydlení domácnostem v zemích V4 (%HDP)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Úvěry na bydlení (%HDP) v ČR	11,58	14,35	16,55	18,84	19,85
Úvěry na bydlení (%HDP) v SR	9,46	11,02	12,68	14,95	16,46
Úvěry na bydlení (%HDP) v Polsku	7,33	9,93	15,13	15,99	18,90
Úvěry na bydlení (%HDP) v Maďarsku	11,36	12,38	14,76	15,24	16,05

Zdroj: Vlastní úprava vybraných zdrojů: 1. *Česká národní banka* [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-20]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=7&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>.

2. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. leden 2011 [cit. 2011-01-24]. Makroekonomická predikce. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/MakroPre_2011Q1_komplet_pdf.pdf>.

3. *Národná banka Slovenska* [online]. [cit. 2011-04-01]. Štatistika. Dostupné z WWW: <www.nbs.sk/_img/Documents/STATIST%5CMSPFI%5CPB_CR0609.XLS>.

4. *Národná banka Slovenska* [online]. [cit. 2011-04-01]. Štatistika. Dostupné z WWW: <www.nbs.sk/_img/Documents/STATIST/MSPFI/pb_cr.xls>.

5. *Štatistický úrad Slovenskej republiky* [online]. 11.2.2011 [cit. 2011-04-01]. Hrubý domácí produkt. Dostupné z WWW: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=172>>.

6. *Glówny Urząd Statystyczny* [online]. c1995-2011 [cit. 2011-04-01]. Rachunki Narodowe. Dostupné z WWW: <http://www.stat.gov.pl/gus/rachunki_narodowe_PLK_HTML.htm>.

7. *Narodowy Bank Polski* [online]. c1998-2011 [cit. 2011-04-01]. Statystyka i sprawozdawczość. Dostupné z WWW: <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/statystyka/pieniezna_i_bankowa/na_l_zobow.html>.

8. *Magyar Nemzeti Bank* [online]. 2011.03.31. [cit. 2011-04-01]. Statistical time series. Dostupné z WWW: <http://english.mnb.hu/Statisztika/data-and-information/mnben_statisztikai_idosorok>.

9. *Szociális Partnerek Integrált Tudásbázisa* [online]. [cit. 2011-04-01]. Makrogazdasági információk. Dostupné z WWW: <http://tudasbazis.org.hu/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=113>.

V České republice úvěry na bydlení rostly přibližně stejným tempem, meziroční přírůstky činily kolem 2,5 procentních bodů, pouze v roce 2010 vzrostly úvěry na bydlení jen o 1 procentní bod.

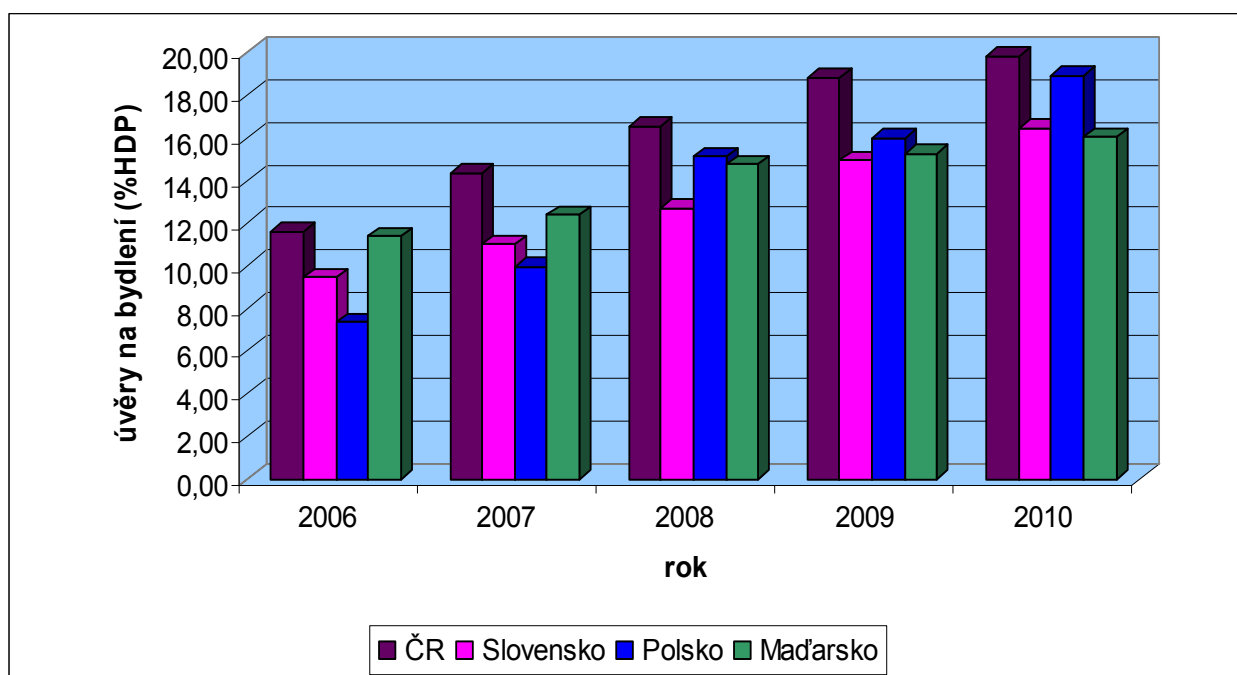
Na Slovensku byl vývoj velmi podobný, větší nárůst úvěrů byl v roce 2009, kdy meziročně vzrostly o 2,27 procentních bodů. V roce 2010 se meziroční přírůstek už opět pohyboval kolem 1,5 procentních bodů, jako tomu bylo před rokem 2009. V roce 2010 úvěry na bydlení

domácnostem v České republice převyšovaly objem úvěrů na bydlení slovenských domácností o 3,39 procentních bodů.

V Polsku mají úvěry na bydlení domácnostem rostoucí tendenci. Největší meziroční přírůstek zaznamenaly v roce 2008, a to 5,20 procentních bodů, naopak nejnižší meziroční přírůstek byl v roce 2009, pouze 0,86 procentních bodů. V porovnání s Českou republikou byl objem úvěrů v Polsku v roce 2010 téměř srovnatelný, nižší byl o pouhých 0,95 procentních bodů.

Úvěry na bydlení maďarských domácností mají také rostoucí tendenci. Stejně jako v Polsku měly největší meziroční přírůstek v roce 2008, který činil 2,38 procentních bodů a stejně tak i nejnižší přírůstek v roce 2009, a to pouze 0,47 procentních bodů. Úvěry na bydlení v Maďarsku jsou v porovnání s Českou republikou nižší, v roce 2010 jejich objem činil 16,05 % HDP, zatímco v České republice to bylo 19,85 % HDP. Maďarské domácnosti v roce 2010 byly ze všech zemí V4 prostřednictvím úvěrů na bydlení zadluženy nejméně. Srovnání vývoje úvěrů na bydlení českých domácností a domácností v zemích V4 zobrazuje graf č. 22.

Graf 22 – Vývoj úvěrů na bydlení domácnostem v zemích V4 (%HDP)

Zdroj: Vlastní úprava vybraných zdrojů: 1. *Česká národní banka* [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-20]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:

<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=7&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>.

2. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. leden 2011 [cit. 2011-01-24]. Makroekonomická predikce. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xber/mfcr/MakroPre_2011Q1_komplet_pdf.pdf>.

3. *Národná banka Slovenska* [online]. [cit. 2011-04-01]. Štatistika. Dostupné z WWW: <www.nbs.sk/_img/Documents/STATIST%5CMSPFI%5CPB_CR0609.XLS>.

4. *Národná banka Slovenska* [online]. [cit. 2011-04-01]. Štatistika. Dostupné z WWW: <www.nbs.sk/_img/Documents/STATIST/MSPFI/pb_cr.xls>.

5. *Štatistický úrad Slovenskej republiky* [online]. 11.2.2011 [cit. 2011-04-01]. Hrubý domácí produkt. Dostupné z WWW: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=172>>.

6. *Glówny Urzad Statystyczny* [online]. c1995-2011 [cit. 2011-04-01]. Rachunki Narodowe. Dostupné z WWW: <http://www.stat.gov.pl/gus/rachunki_narodowe_PLK_HTML.htm>.

7. *Narodowy Bank Polski* [online]. c1998-2011 [cit. 2011-04-01]. Statystyka i sprawozdawczość. Dostupné z WWW: <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=statystyka/pieniezna_i_bankowa/nal_zobow.html>.

8. *Magyar Nemzeti Bank* [online]. 2011.03.31. [cit. 2011-04-01]. Statistical time series. Dostupné z WWW: <http://english.mnb.hu/Statiztika/data-and-information/mnben_statiztikai_idosorok>.

9. *Szociális Partnerek Integrált Tudásbázisa* [online]. [cit. 2011-04-01]. Makrogazdasági információk. Dostupné z WWW: <http://tudasbazis.org.hu/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=113>.

5.1.3 Srovnání vývoje úvěrů domácnostem celkem v zemích

Visegrádské čtyřky

Vývoj celkové zadluženosti domácností vůči bankovnímu sektoru vyjádřené v poměru k HDP za období let 2006 až 2010 v zemích Visegrádské čtyřky znázorňuje tabulka č. 16.

Tabulka 16 - Vývoj úvěrů domácnostem celem v zemích V4 (%HDP)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Úvěry domácnostem (%HDP) v ČR	16,70	20,23	23,54	26,82	28,42
úvěry domácnostem (%HDP) v SR	14,35	16,44	18,73	22,02	23,65
Úvěry domácnostem (%HDP) v PL	17,25	21,52	28,83	30,56	33,53
Úvěry domácnostem (%HDP) v Maďarsku	17,78	20,84	26,36	27,04	28,69

Zdroj: Vlastní úprava vybraných zdrojů: 1. *Česká národní banka* [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-21]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=1&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>.

2. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. leden 2011 [cit. 2011-01-24]. Makroekonomická predikce. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/MakroPre_2011Q1_komplet_pdf.pdf>.

3. *Národná banka Slovenska* [online]. [cit. 2011-04-01]. Štatistika. Dostupné z WWW: <www.nbs.sk/_img/Documents/STATIST%5CMSPFI%5CPB_CR0609.XLS>.

4. *Národná banka Slovenska* [online]. [cit. 2011-04-01]. Štatistika. Dostupné z WWW: <www.nbs.sk/_img/Documents/STATIST/MSPFI/pb_cr.xls>.

5. *Štatistický úrad Slovenskej republiky* [online]. 11.2.2011 [cit. 2011-04-01]. Hrubý domácí produkt. Dostupné z WWW: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=172>>.

6. *Glówny Urząd Statystyczny* [online]. c1995-2011 [cit. 2011-04-01]. Rachunki Narodowe. Dostupné z WWW: <http://www.stat.gov.pl/gus/rachunki_narodowe_PLK_HTML.htm>.

7. *Narodowy Bank Polski* [online]. c1998-2011 [cit. 2011-04-01]. Statystyka i sprawozdawczość. Dostupné z WWW: <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/statystyka/pieniezna_i_bankowa/nal_zobow.html>.

8. *Magyar Nemzeti Bank* [online]. 2011.03.31. [cit. 2011-04-01]. Statistical time series. Dostupné z WWW: <http://english.mnb.hu/Statiztika/data-and-information/mnben_statiztikai_idosorok>.

9. *Szociális Partnerek Integrált Tudásbázisa* [online]. [cit. 2011-04-01]. Makrogazdasági információk. Dostupné z WWW: <http://tudasbazis.org.hu/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=113>.

Úvěry domácnostem v České republice měly do roku 2009 meziroční přírůstek zhruba 3,5 procentních bodů. V roce 2010 došlo ke snížení meziročního přírůstku, jenž činil pouze 1,6 procentních bodů. Celková zadluženost českých domácností vykazuje stále rostoucí tendenci.

Na Slovensku celkové úvěry domácnostem do roku 2008 rostly meziročně přibližně o 2,2 procentních bodů, v roce 2009 došlo k většímu nárůstu, který v roce 2010 klesl a meziroční přírůstek činil 1,6 procentních bodů jako v České republice. V roce 2010 byl objem úvěrů domácnostem celkem v České republice větší o 4,77 procentních bodů než na Slovensku. Slovenské domácnosti jsou nejméně zadluženy v porovnání s ostatními státy Visegrádské čtyřky.

Celkové zadlužení polských domácností má také stále rostoucí tendenci. Největší meziroční přírůstky vykazovaly do roku 2008, kdy celkové úvěry domácnostem vzrostly meziročně o 7,31 procentních bodů. V roce 2009 došlo ke snížení meziročních přírůstků, které v roce 2010 opět o něco málo vzrostly. Celkové úvěry domácnostem v Polsku v porovnání s Českou republikou byly v roce 2010 vyšší, a to o 5,11 procentních bodů. Ze zemí Visegrádské čtyřky jsou polské domácnosti nejvíce zadluženy, v roce 2010 jejich zadlužení vůči bankovnímu sektoru činilo 33,53 % HDP.

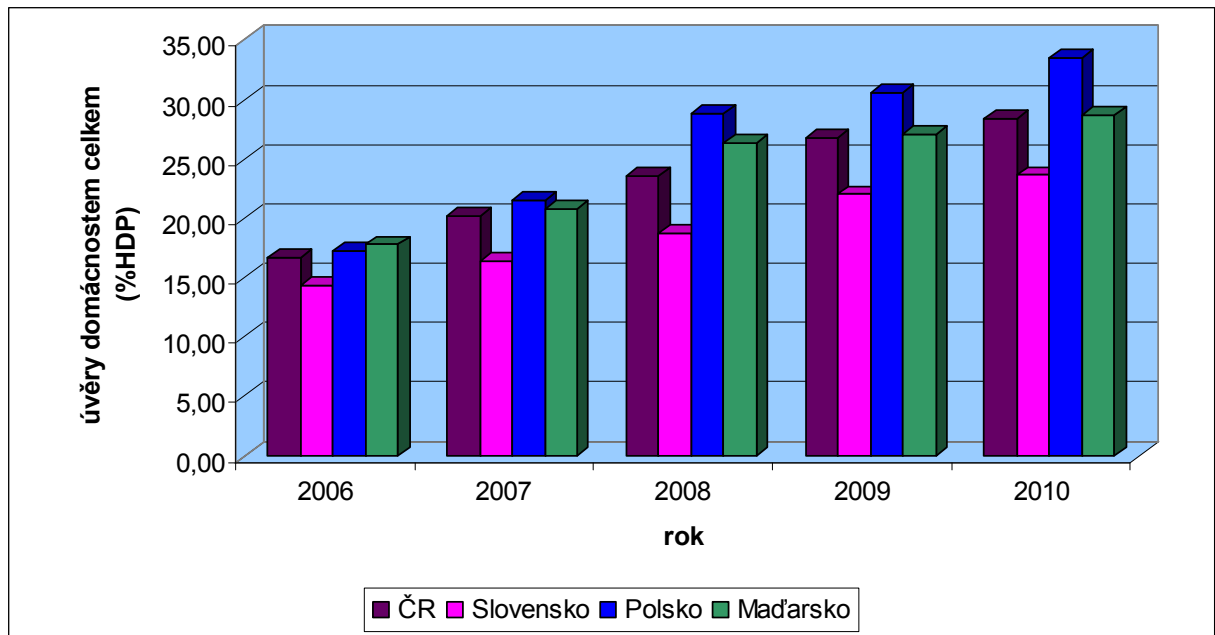
V Maďarsku celkové úvěry domácnostem do roku 2010 stále narůstaly. Největší meziroční přírůstek úvěrů byl v roce 2008, který činil 5,52 procentních bodů a naopak nejméně úvěry vzrostly v roce 2009. V porovnání s Českou republikou byly maďarské domácnosti v roce 2010 téměř stejně zadluženy. Rozdíl mezi objemem úvěrů domácnostem v Maďarsku a v České republice byl pouhých 0,27 procentních bodů. Srovnání s ostatními zeměmi V4 ilustruje graf č. 23.

Maďaři si už v době socialismu zvykli žít na dluh a tato mentalita přetrvává dodnes. Maďarské domácnosti (podobně jsou na tom i domácnosti v Polsku) měli zálibu půjčovat si v cizích měnách (až 80% úvěrů). Díky výraznému oslabení forintu to pak pro ně vytvořilo existenční past. Mnoho lidí je zatíženo hypotékami ve švýcarských francích, ale mzdy přitom pobírají ve stále slabších forintech, takže najednou splácejí reálně až o 50% více. V tom horším případě se lidé zatížení hypotékami stávají nezaměstnanými a jejich počet rapidně narůstá.⁷³

---

⁷³ *Asociace pro mezinárodní otázky* [online]. 20.3.2009 [cit. 2011-04-03]. Krize po maďarsku. Dostupné z WWW: <<http://www.amo.cz/publikace/krize-po-madarsku.html>>.

Graf 23 - Vývoj úvěrů domácnostem celem v zemích V4 (%HDP)

Zdroj: Vlastní úprava vybraných zdrojů: 1. Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-21]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=1&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C>.

2. Ministerstvo financí České republiky [online]. leden 2011 [cit. 2011-01-24]. Makroekonomická predikce. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/MakroPre_2011Q1_komplet_pdf.pdf>.

3. Národná banka Slovenska [online]. [cit. 2011-04-01]. Štatistika. Dostupné z WWW: <www.nbs.sk/_img/Documents/STATIST%5CMSPFI%5CPB_CR0609.XLS>.

4. Národná banka Slovenska [online]. [cit. 2011-04-01]. Štatistika. Dostupné z WWW: <www.nbs.sk/_img/Documents/STATIST/MSPFI/pb_cr.xls>.

5. Štatistický úrad Slovenskej republiky [online]. 11.2.2011 [cit. 2011-04-01]. Hrubý domáci produkt. Dostupné z WWW: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=172>>.

6. Główny Urząd Statystyczny [online]. c1995-2011 [cit. 2011-04-01]. Rachunki Narodowe. Dostupné z WWW: <http://www.stat.gov.pl/gus/rachunki_narodowe_PLK_HTML.htm>.

7. Narodowy Bank Polski [online]. c1998-2011 [cit. 2011-04-01]. Statystyka i sprawozdawczość. Dostupné z WWW: <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/statystyka/pieniezna_i_bankowa/nal_zobow.html>.

8. Magyar Nemzeti Bank [online]. 2011.03.31. [cit. 2011-04-01]. Statistical time series. Dostupné z WWW: <http://english.mnb.hu/Statisztika/data-and-information/mnben_statisztikai_idosorok>.

9. Szociális Partnerek Integrált Tudásbázisa [online]. [cit. 2011-04-01]. Makrogazdasági információk. Dostupné z WWW: <http://tudasbazis.org.hu/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=113>.

5.2 Zadluženost domácností ČR v poměru k jejich hrubému disponibilnímu příjmu v porovnání s ostatními státy

Silná dynamika růstu zadluženosti českých domácností v poměru stavu úvěrů a hrubého disponibilního důchodu v segmentu domácností, jako komplexního ukazatele nakládání s penězi v domácnostech, se zatím nejeví v porovnání s ostatními státy EU jako přemrštěná. Zemím EU se české domácnosti podobají spíše v ochotě přijímat rizika plynoucí z dluhů.

Za všechny země EU 27 nejsou data o zadluženosti domácností k dispozici. Srovnávání relativního vývoje zadluženosti domácností v České republice se zeměmi Eurozóny (16 zemí), viz následující tabulka, jasně ukazuje rozdíl nejen v úrovni této relativní zadluženosti, ale i v tempu jejího růstu.

Tabulka 17 – Zadluženost domácností ČR v poměru k jejich hrubému disponibilnímu příjmu

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Eurozóna (16 zemí)	74,13	77,14	79,99	83,52	88,34	92,2	94,44	94,63	96,38
ČR	14,92	17,67	20,88	26,13	33,73	36,65	44,8	50,04	49,28

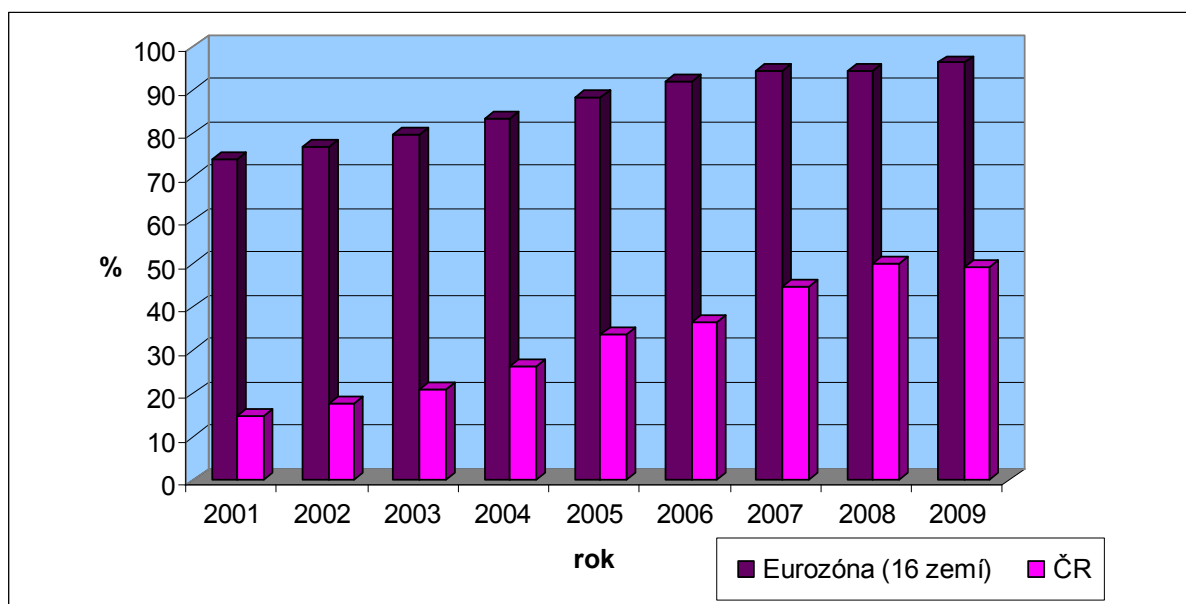
Zdroj: Eurostat [online]. c2009, 9.4.2011 [cit. 2011-04-03]. Gross debt-to-income ratio of households. Dostupné z WWW: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00104&plugin=0>., vlastní úprava

Celková zadluženost českých domácností v poměru k jejich hrubému disponibilnímu důchodu stoupla z 14,92 % v roce 2001 na 49,28 % v roce 2009. Největší přírůstky se odehrávaly po roce 2004, kdy relativní zadluženost domácností stoupla za roky 2004 až 2009 o 28,4 procentních bodů.

V zemích Eurozóny představovaly dluhy domácností v roce 2001 tři čtvrtiny (74,13 %) jejich ročního hrubého disponibilního důchodu, v ČR to bylo pouze 14,92 % . V roce 2009 se zadluženost domácností Eurozóny přiblížila 96,38 % jejím ročním příjmům vyjádřených jako hrubý disponibilní důchod. V ČR takto vyjádřená zadluženost domácností pak dosáhla v roce 2009 téměř poloviny (49,28 %) ve srovnání se zeměmi Eurozóny.

Z toho vyplývá, že tempo růstu dluhů českých domácností v podobě relativní zadluženosti bylo v období let 2001 až 2009 takřka trojnásobné v porovnání se zeměmi Eurozóny. Úroveň této relativní zadluženosti je ovšem stále téměř poloviční. Tuto skutečnost ilustruje graf č. 24.

Graf 24 - Zadluženost domácností v poměru k jejich hrubému disponibilnímu příjmu

Zdroj: Eurostat [online]. c2009, 9.4.2011 [cit. 2011-04-03]. Gross debt-to-income ratio of households. Dostupné z WWW: <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00104&plugin=0>>., vlastní úprava

Z dostupných dat Eurostatu (viz tabulka č. 18) mělo v roce 2009 nejvyšší podíl zadluženosti domácností na disponibilním důchodu domácností v EU Dánsko, a to 272,72 %. V zemích Eurozóny vykazuje nejvyšší podíl této zadluženosti Nizozemsko 241,30 %. Naopak nejnižší zadluženost domácností v EU a zároveň v zemích Eurozóny mělo v roce 2009 Slovinsko 44,24%. Velmi podobně jako Česká republika je na tom Slovensko, jehož zadluženost domácností v poměru k jejich hrubému disponibilnímu důchodu v roce 2009 činila 50,92 %.

Tabulka 18 - Zadluženost/hrubý disponibilní důchod (2009)

Země	Zadluženost/Hrubý disponibilní důchod (%)
Dánsko	272,72
Nizozemsko	241,3
Slovinsko	44,24
Slovensko	50,92

Zdroj: Eurostat [online]. c2009, 9.4.2011 [cit. 2011-04-03]. Gross debt-to-income ratio of households. Dostupné z WWW: <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00104&plugin=0>>., vlastní úprava

5.3 Zadluženost domácností ČR v poměru k HDP v porovnání s ostatními státy

Jak už bylo zmíněno výše, zadluženost domácností lze měřit i v poměru k HDP. Srovnání zadluženosti domácností v poměru k HDP se zeměmi Eurozóny v letech 2003 až 2009 zobrazuje tabulka č. 19.

Tabulka 19 – Zadluženost domácností v ČR a Eurozóně (%HDP)

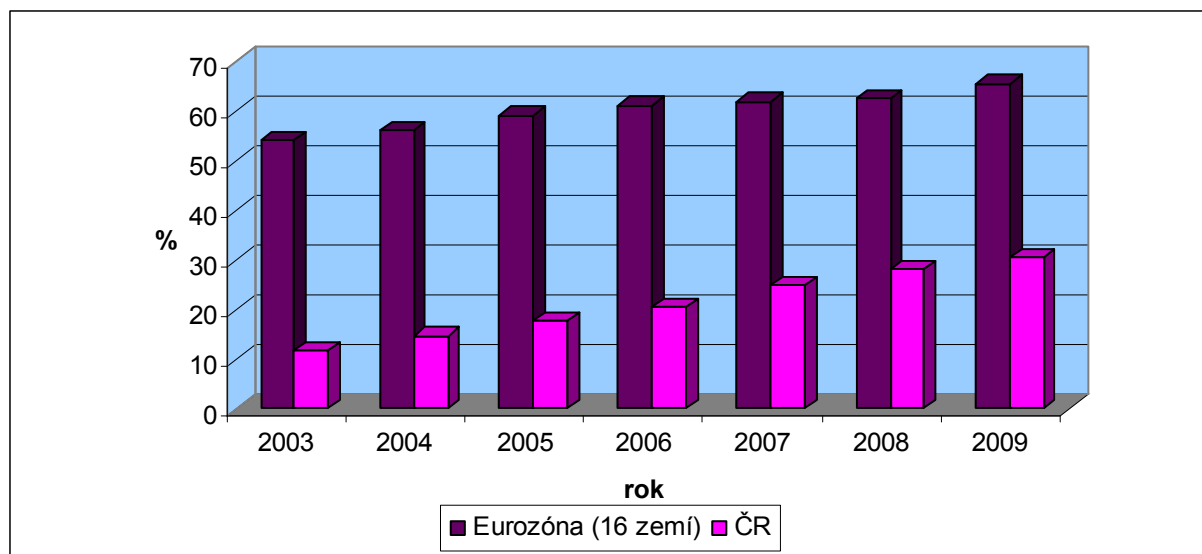
Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Eurozóna (16 zemí)	54,3	56,4	59,4	61,3	62,1	62,7	65,7
ČR	11,7	14,7	17,7	20,6	24,9	28,1	30,7

Zdroj: Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2011-04-04]. Analýzy stupně ekonomické sladěnosti České republiky s Eurozónou. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/menova_politika/strategicke_dokumenty/download/analyzy_sladenosti_2010.pdf>., vlastní úprava

Zadluženost českých domácností u bankovního a nebankovního sektoru, vyjádřená v poměru k HDP, vzrostla z 11,7 % v roce 2003 na 30,7 % v roce 2009, tedy téměř trojnásobně. Zadluženost domácností v poměru k HDP rostla rovnoměrným tempem, pouze v roce 2007 byl zaznamenán větší přírůstek zadluženosti, který činil 4,3 procentních bodů.

V zemích Eurozóny vzrostla zadluženost domácností vůči bankovnímu a nebankovnímu sektoru z 54,3% v roce 2003 na 65,7 % v roce 2009. Oproti České republice není tempo zadlužování rovnoměrné. Tempo zadluženosti domácností v Eurozóně zaznamenávalo do roku 2005 přírůstky, které se pohybovaly kolem 2 až 3 procentních bodů. V roce 2006 tempo zadluženosti domácností pokleslo a tato tendence pokračovala až do roku 2008. V roce 2009 opět tempo zadluženosti domácností Eurozóny stouplo, meziročně o 3 procentní body. Tyto skutečnosti zobrazuje následující graf.

Graf 25 - Srovnání zadluženosti domácností v ČR a Eurozóně (% HDP)

Zdroj: Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2011-04-04]. Analýzy stupně ekonomické sladěnosti České republiky s Eurozónou. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/menova_politika/strategicke_dokumenty/download/analyzy_sladenosti_2010.pdf>., vlastní úprava

Z grafu č. 25 je vidět, že zadluženost domácností v České republice je stále nižší než v Eurozóně (v roce 2009 byla oproti Eurozóně poloviční), což může být výhodou. Srovnatelná je především s Polskem, Slovinskem a Slovenskem, které má současně i nejnižší podíl zadluženosti na HDP, v roce 2009 činil 24,1 %. Nejvyšší podíl zadluženosti domácností na HDP má v Eurozóně Portugalsko, v roce 2009 dosahoval 97 %. Tabulka č. 20 zachycuje zadluženost domácností těchto států vyjádřenou podílem na HDP.

Tabulka 20 – Zadluženost domácností (% HDP)

Zadluženost domácností / HDP (%)	2009
ČR	30,7
Slovensko	24,1
Slovinsko	29,1
Polsko	32,3
Portugalsko	97

Zdroj: Česká národní banka [online]. c2003-2009 [cit. 2011-04-04]. Analýzy stupně ekonomické sladěnosti České republiky s Eurozónou. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/menova_politika/strategicke_dokumenty/download/analyzy_sladenosti_2010.pdf>., vlastní úprava

5.3.1 Zadluženost domácností ČR vůči bankovnímu sektoru v poměru k HDP v porovnání s ostatními státy EU

Na závěr této kapitoly je pro zajímavost zadluženost českých domácností vůči bankovnímu sektoru porovnána s ostatními státy EU. Graf č. 26 ilustruje úroveň zadlužení domácností vůči bankovnímu sektoru v poměru k HDP za roky 2008 a 2009. I na tomto grafu je vidět, že zadluženost domácností v ČR je poměrně nízká oproti zbytku Evropy (v roce 2009 to bylo asi 27,61 %). Meziroční vývoj tohoto ukazatele má ale omezenou interpretovatelnost v případě zemí s jinou domácí měnou než je euro. V těchto případech totiž existuje riziko meziroční rozkolísanosti hodnot v důsledku fluktuace kurzu domácí měny k euru, který je následně využit pro vyjádření závazků domácností v domácí měně v jednotkách společné evropské měny euro.

Nízkou úroveň zadlužení domácností vykazují také další nové členské státy ze střední Evropy. Důvod proč tomu tak je, může být to, že se tyto ekonomiky nedávno transformovaly na tržní hospodářství a nestačily tak doposud nakumulovat relativní objemy úvěrů běžné v západní Evropě.

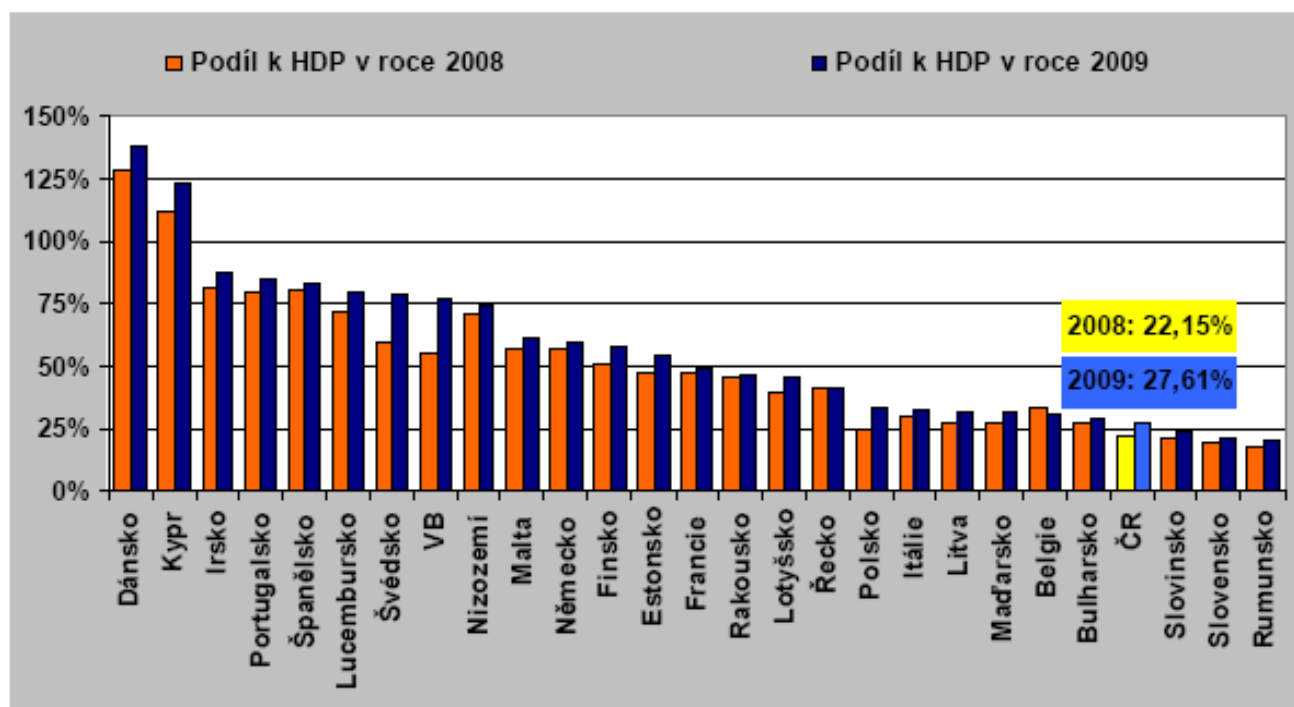
Naopak nejvyšší úroveň zadluženosti vykazovaly v obou letech Dánsko (asi 140 % v roce 2009) a Kypr (asi 124 % za rok 2009).

Zároveň ale také platí, že podílový ukazatel celkové úrovně zadlužení a HDP v důsledku své makroekonomické povahy nedostatečně zohledňuje některá mikroekonomická specifika, jako jsou např. odlišná situace jednotlivých příjmových skupin obyvatelstva nebo regionální rozdíly v zadlužení. Obvykle přitom platí, že nejzávažnější problémy se splácením hrozí zejména nejvíce ohroženým skupinám, mezi které patří především domácností s nízkým příjmem, které na obsluhu svých závazků musí vynakládat relativně nejvíce ze svých příjmů.⁷⁴

---

⁷⁴ *Ministerstvo financí České republiky* [online]. c2005 [cit. 2011-03-15]. Zpráva o vývoji finančního trhu v roce 2009. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Zprava_o_vyvoji_FT_v_roce_2009.pdf>.

Graf 26 – Srovnání zadluženosti v EU za rok 2008 a 2009

Zdroj: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. c2005 [cit. 2011-03-15]. Zpráva o vývoji finančního trhu v roce 2009. Dostupné z WWW:

<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Zprava_o_vyvoji_FT_v_roce_2009_pdf>.

Závěr

Cílem této diplomové bylo analyzovat vývoj zadluženosti českých domácností, příčiny a následně důsledky růstu této zadluženosti a její komparace s ostatními státy.

Zadluženost českých domácností byla sledována za poslední desetiletí, tedy od roku 2001 do roku 2010, a to jak prostřednictvím jednotlivých typů úvěrů u bankovního sektoru, tak i úvěry u nebankovních institucí.

Od roku 2001 do roku 2010 dluhy domácností výrazně narostly. Zadluženost domácností vůči bankovnímu sektoru vzrostla od roku 2001 téměř osmkrát, v roce 2010 činila 1 042 240 mil. Kč. Do roku 2007 rostly úvěry domácnostem meziročně zhruba o 30%. V průběhu roku 2008 došlo k citelnému zpomalení růstu a meziroční přírůstky se začaly postupně snižovat. Nejcharakterističtější rysem zadlužování domácností je jeho rychlost. Nyní dochází k mírnému zpomalení, které může být způsobeno dopadem globální krize a následně zpřísněním podmínek v poskytování úvěrů.

Odlišný vývoj lze pozorovat v zadluženosti domácností vůči nebankovnímu sektoru, která měla do roku 2008 rostoucí tendenci. Během roku 2009 však došlo k poklesu o 19% a v roce 2010 dokonce o 35%, zadluženost domácností u nebankovního sektoru byla tak nejnižší od roku 2005 a činila 81 173 mil. Kč. Na zadluženosti domácností u nebankovních institucí měly největší podíl úvěry na spotřebu 87% a naopak nejnižší podíl tvořily úvěry na bydlení, pouhých 0,81%.

Celková zadluženost domácností, tzn. jak u bankovního i nebankovního sektoru má stále rostoucí tendenci. V roce 2010 činila 1 137 638 mil. Kč. Největší podíl na této zadluženosti mají tradičně úvěry na bydlení, a to 60%, je to zejména kvůli vysokým částkám, které si domácnosti prostřednictvím úvěrů na bydlení půjčují. Z makroekonomického pohledu je to pozitivum, protože u těchto úvěrů je jednak delikvence výrazně menší, protože lidé nechtějí přijít o střechu nad hlavou a o své prostředky, které již do nemovitosti a dosavadních splátek úvěru vložili a které jsou jednak zajištěny zástavou nemovitostí.

Pomocí korelační analýzy bylo zjištěno, že zadluženost domácností koreluje s hrubým domácím produktem i s disponibilním příjmem domácností. Na základě prokázané závislosti mezi těmito faktory a jejich předpokládaného vývoje v následujících letech, byl následně prostřednictvím regresní analýzy zjištěn pravděpodobný vývoj zadluženosti domácností v letošním a roce následujícím. Obecně lze říci, že zadluženost domácností poroste. V roce

2011 je možné očekávat zadluženost domácností jen nepatrně vyšší, a to 1 043,53 mld. Kč a v roce následujícím 1 137,65 mld. Kč. Nejvíce porostou úvěry na bydlení, u spotřebních úvěrů však lze očekávat v letošním roce pokles, v roce 2012 by ale opět měly vzrůst, a to o 7,72% oproti letošnímu roku. U nebankovních úvěrů je možné v letošním roce i v roce následujícím předpokládat nárůst. Tento rok by nebankovní úvěry na základě regresní analýzy měly oproti roku 2010, kdy zadluženost domácností výrazně poklesla, vzrůst o necelých 60%, což je razantní nárůst.

Příčiny růstu zadluženosti domácností lze na straně poptávky spatřovat především ve snižování a ustálení úrokových sazeb, v růstu disponibilních důchodů domácností, demografických změnách, růstu životní úrovně a změnách v preferencích obyvatel. Na straně nabídky je to zejména posílení konkurence na finančním trhu a silný marketing těchto finančních zprostředkovatelů. Na růst zadluženosti českých domácností měla určitě velký vliv i hospodářská krize.

Důsledky pramenící ze stále rostoucí zadluženosti domácností lze pozorovat především v negativním vlivu na spotřebu, což může mít na ekonomiku jako celek nepříznivý zpětný efekt. Závažným důsledkem rostoucí zadluženosti domácností je pak počet žádostí podaných o oddlužení, tzv. osobních bankrotů.

V souvislosti se zadlužením domácností vzniká mnoho rizik. V České republice proto fungují Občanské poradny, kde se mohou jejich klienti setkat s vyškolenými profesionály, kteří jim bezplatně a se zachováním diskrétnosti pomohou v jednáních se soudy, s exekutory, se sepsáním insolvenčního návrhu, nebo také poskytnou kvalifikovanou právní radu.

V případech, kdy dlužník není schopen plnit své dluhy podle původních dohod, existuje v České republice insolvenční zákon, který umožňuje dlužníkovi uspokojovat dluhy společně a postupně. V případě, že se dlužník ocitne v úpadku, možným řešením je tzv. osobní bankrot, kdy se dlužníkovi dluhy sjednotí, zajištění věřitelé se uspokojí zcela, nezajištění do jimi schválené výše a zbytek dluhů může být dlužníkovi odpuštěn. Výhody insolvenčního práva lze spatřovat v rychlosti, transparentnosti, efektivitě a odpovědnosti.

Celý proces uspokojení věřitele lze zjednodušit prostřednictvím exekučního řízení, které je obecně efektivnější a kratší, avšak na domácnosti může mít velmi tvrdý dopad. Z úvěrů domácností, zejména nezajištěných, kterých se exekuce týká, dominují především spotřebitelské úvěry, které často dosahují výše několika desítek tisíc korun. Počet exekucí se neustále zvyšuje, v roce 2010 bylo nařízeno 701 900 exekucí.

Zadluženost českých domácností vyjádřená podílem na HDP v roce 2010 činila 28,42%. V komparaci se zeměmi Visegrádské čtyřky je na tom velmi podobně Maďarsko, nejméně jsou pak zadluženy slovenské domácnosti, kde zadluženost domácností v minulém roce činila 23,65%, naopak nejvíce jsou zadluženy polské domácnosti, a to 33,53%.

Dluhy domácností lze vyjádřit i v poměru k jejich disponibilním příjmům, takto vyjádřená zadluženost domácností se v roce 2009 pohybovala kolem 50%, což je ve srovnání se státy Eurozóny téměř poloviční. Tempo růstu relativní zadluženosti domácností však bylo v České republice v období let 2001 až 2009 téměř trojnásobné oproti zemím Eurozóny. Největší podíl zadluženosti domácností v poměru k jejich disponibilním příjmům mělo Nizozemsko, a to 241,3%. I zadluženost domácností vyjádřená v poměru k HDP ve srovnání se zeměmi Eurozóny je poloviční. Největší zadluženost domácností vykazovalo v roce 2009 Portugalsko, a to 97% HDP.

Stávající míra zadlužení tedy pro ekonomiku jako celek neznamena ohrožení. Bankovní sektor prochází krizí bez výraznějších šrámů a jeho stabilita je více než uspokojivá. V žádném případě to ale neznamena, že nastal čas na další neuvážené zadlužování.

LITERATURA

1. *Allambie s.r.o.* [online]. [cit. 2010-12-08]. Nebankovní úvěry. Dostupné z WWW: <<http://www.allambie.cz/nebankovni-uvery>>.
2. ANTOŠ, Ondřej. Analýza zadluženosti českých domácností. [online]. Praha : InternetInfo, s.r.o., 25.10.2005 [cit. 2010-12-28]. Dostupné z WWW: <http://i.iinfo.cz/urs-att/Mesec_cz_studie_o_zadluzenosti_ceskych_domacnosti-113015889801607.pdf>.
3. *Asociace občanských poraden* [online]. c2010 [cit. 2011-01-16]. Definice občanských poraden. Dostupné z WWW: <http://www.obcanskeporadny.cz/images/stories/Ke_stazeni-verejne/Definice_OP/Definice_OP.pdf>.
4. *Asociace občanských poraden* [online]. c2010 [cit. 2011-01-17]. Občanské poradny vyhodnocují první rok existence projektu o dluhovém poradenství. Dostupné z WWW: <<http://dluhy.obcanskeporadny.cz/index.php/clanky/34-clanky/62-obanske-pporadny-vyhodnocuji-prvni-rok-existence-projektu-o-dluhovem-poradenstvi>>.
5. *Asociace občanských poraden* [online]. c2010 [cit. 2011-01-16]. O nás. Dostupné z WWW: <<http://www.obcanskeporadny.cz/o-nas/>>.
6. *Asociace občanských poraden* [online]. c2010 [cit. 2011-01-17]. Projekt dluhové poradenství proti dluhové pasti. Dostupné z WWW: <<http://dluhy.obcanskeporadny.cz/index.php/projekt>>.
7. *Asociace občanských poraden* [online]. 18.10.2010 [cit. 2011-01-09]. Rizika půjček. Dostupné z WWW: <<http://dluhy.obcanskeporadny.cz/index.php/clanky/34-clanky/77-rizika-pjek>>.
8. *Asociace pro mezinárodní otázky* [online]. 20.3.2009 [cit. 2011-04-03]. Krize po maďarsku. Dostupné z WWW: <<http://www.amo.cz/publikace/krize-po-madarsku.html>>.
9. *BusinessInfo.cz* [online]. c1997-2011 [cit. 2011-02-10]. Insolvence - úpadek a způsoby jeho řešení . Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/insolvence-upadek-opu/1000818/47945/>>.
10. *Czech Banking Credit Bureau* [online]. [cit. 2011-01-10]. Bankovní registr klientských informací. Dostupné z WWW: <<http://www.cbcb.cz/registr.html>>.
11. *Czech credit bureau* [online]. c2011 [cit. 2011-01-11]. Bankovní registr klientských informací. Dostupné z WWW: <<http://www.creditbureau.cz/%C5%98e%C5%A1en%C3%AD/Pages/BRKI.aspx>>.
12. *Czech credit bureau* [online]. c2011 [cit. 2011-01-10]. Úvěrové registry. Dostupné z WWW: <<http://www.creditbureau.cz/%C5%98e%C5%A1en%C3%AD/Pages/%C3%9Av%C4%9Brov%C3%A9-registry.aspx>>.
13. *Česká národní banka* [online]. c2003-2009 [cit. 2011-04-04]. Analýzy stupně ekonomické sladěnosti České republiky s Eurozónou. Dostupné z WWW: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/menova_politika/strategicke_dokumenty/download/analyzy_sladenosti_2010.pdf

14. *Česká národní banka* [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-20]. ARAD systém časových řad. Dostupné z WWW:
<http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=6847&p_uka=2&p_strid=ABBAF&p_od=200101&p_do=201102&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=0%2C>.
15. *Česká národní banka* [online]. c2003-2011 [cit. 2011-01-10]. Centrální registr úvěrů. Dostupné z WWW:
<http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/centralni_registr_uveru/index.html>.
16. *Česká národní banka* [online]. c2003-2011 [cit. 2010-12-08]. Nebankovní úvěry a související problémy. Dostupné z WWW:
<http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2008/cl_08_08_0410.html>.
17. *Česká národní banka* [online]. c2003-2011 [cit. 2010-12-13]. Spotřebitelské úvěry lze získat nejen od bank. Dostupné z WWW:
<http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2000/cl_00_00_0717.html>.
18. *Česká leasingová a finanční asociace* [online]. c2003-2009 [cit. 2010-12-22]. Informace o trhu. Dostupné z WWW: <<http://clfa.cz/index.php?textID=64>>.,
19. *Český statistický úřad* [online]. 2011 [cit. 2011-01-27]. České domácnosti dluží bilion. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ckta120310.doc>>.
20. *Český statistický úřad* [online]. 2005 [cit. 2010-12-29]. Změny v sektoru domácností v ČR v období 1995 až 2005 – úspory a zadluženost. Dostupné z WWW:
<[http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/B40047A697/\\$File/1533055.pdf](http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/B40047A697/$File/1533055.pdf)>.
21. *Člověk v tísní* [online]. c2006 [cit. 2011-01-05]. Spotřebitelský úděl. Dostupné z WWW: <<http://www.clovekvtsni.cz/index2.php?id=113&idArt=744>>.
22. DIESNEY, Richard; BRIDGES, Sarah; GATHERGOOD, John. *Housing Wealth and Household Indebtedness: Is there a Household "Financial Accelerator"?*. Praha : Czech National Bank, 2006. 32 s.
23. Domácnosti. In *Zpráva o finanční stabilitě* [online]. Praha : Česká národní banka, 18.6.2010 [cit. 2011-02-09]. Dostupné z WWW:
<http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/FS_2009-2010/FS_2009-2010.pdf>.
24. DVORÁK, Petr. *Bankovnictví pro bankéře a klienty*. 3., přeprac. a rozš. vyd. Praha : Linde, 2005. ISBN 80-7201-515-X. 681 s.
25. *Epravo.cz : Sbírka zákonů, judikatura, právo* [online]. c1999-2010 [cit. 2011-01-30]. Insolvenční zákon. Dostupné z WWW:
<<http://www.epravo.cz/top/clanky/insolvenzni-zakon-40454.html>>.
26. *Eurostat* [online]. c2009, 9.4.2011 [cit. 2011-04-03]. Gross debt-to-income ratio of households. Dostupné z WWW:
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcod_e=tec00104&plugin=0>
27. *Evropský rok boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení* [online]. [cit. 2010-12-30]. Předlužení. Dostupné z WWW: <<http://www.ey2010.cz/predluzeni/>>.

28. *Exekutorská komora České republiky* [online]. c2009 [cit. 2011-02-12]. Centrální evidence exekucí. Dostupné z WWW: <<http://www.ekcr.cz/1/centralni-evidence-exekuci/22-centralni-evidence-exekuci?w=>>>.
29. *Exekutorská komora České republiky* [online]. c2009 [cit. 2011-02-12]. Statistiky. Dostupné z WWW: <<http://www.ekcr.cz/1/statistiky/87-statistiky?w=>>>.
30. FAIT, Jan ; ŠMÍDKOVÁ, Kateřina. *Česká národní banka* [online]. c2003-2011 [cit. 2011-03-02]. Česko krizi zatím odolává. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2008/cl_08_08_0612a.html>.
31. *Glówny Urząd Statystyczny* [online]. c1995-2011 [cit. 2011-04-01]. Rachunki Narodowe. Dostupné z WWW: <http://www.stat.gov.pl/gus/rachunki_narodowe_PLK_HTML.htm>.
32. *Insolvenční zákon* [online]. c2010, 30.11.10 [cit. 2011-02-05]. Oddlužení. Dostupné z WWW: <<http://www.insolvencnizakon.cz/obecne-informace/oddluzeni.html>>.
33. *Insolvenční zákon* [online]. c2010, 30.11.10 [cit. 2011-02-10]. Průběh insolvenčního řízení. Dostupné z WWW: <<http://www.insolvencnizakon.cz/obecne-informace/dluznik/prubeh-insolvencniho-rizeni.html>>.
34. *Insolvenční zákon* [online]. 30.3. 2006 [cit. 2011-02-10]. Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Dostupné z WWW: <<http://www.insolvencnizakon.cz/pravni-predpisy.html>>.
35. JAKUBÍK, Petr. *Česká národní banka* [online]. c2003-2011 [cit. 2011-01-05]. Domácnosti ohrožují dluhy. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2010/cl_10_10_0805a.html>.
36. *Leasing & loan credit bureau* [online]. [cit. 2011-01-11]. Nebankovní registr klientských informací. Dostupné z WWW: <<http://www.llcb.cz/nrki.htm>>.
37. *Magyar Nemzeti Bank* [online]. 2011.03.31. [cit. 2011-04-01]. Statistical time series. Dostupné z WWW: <http://english.mnb.hu/Statisztika/data-and-information/mnben_statisztikai_idosorok>.
38. *Měšec.cz* [online]. c1998-2011 [cit. 2010-12-14]. Spotřebitelský úvěr, nebo leasing. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/spotrebitelsky-uver-nebo-leasing/>>. ISSN 1213-4414.
39. *Měšec.cz* [online]. c1998-2011 [cit. 2010-12-04]. Stavební spoření. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/bydleni/stavebni-sporeni/pruvodce/>>. ISSN 1213-4414.
40. *Měšec.cz* [online]. c1998-2011 [cit. 2011-01-09]. Zadlužování domácností: Zvykejme si!. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/zadluzovani-domacnosti-zvykejme-si/>>.
41. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. leden 2011 [cit. 2011-01-24]. Makroekonomická predikce. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/MakroPre_2011Q1_TG01_pdf.pdf>.
42. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. c2005 [cit. 2011-03-15]. Zpráva o vývoji finančního trhu v roce 2009. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Zprava_o_vyvoji_FT_v_roce_2009_pdf.pdf>.

43. *Moneygate s.r.o.* [online]. c2009-2011 [cit. 2010-12-08]. Nebankovní půjčky a úvěry. Dostupné z WWW: <<http://www.nebankovni-pujcky-uvery.cz/>>.
44. *Národná banka Slovenska* [online]. [cit. 2011-04-01]. Štatistika. Dostupné z WWW: <www.nbs.sk/_img/Documents/STATIST%5CMSPFI%5CPB_CR0609.XLS>.
45. *Narodowy Bank Polski* [online]. c1998-2011 [cit. 2011-04-01]. Statystyka i sprawozdawczość. Dostupné z WWW: <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/statystyka/pieniezna_i_bankowa/nal_zobow.html>.
46. NOVOTNÝ, Radovan. *Hypindex.cz* [online]. 2.3.2010 [cit. 2010-12-28]. Ceny nemovitostí: Levné úvěry a daňové úlevy? . Dostupné z WWW: <<http://www.hypindex.cz/clanky/ceny-nemovitosti-levne-uvery-a-danove-ulevy/>>.
47. *OVB-poradci.cz* [online]. [cit. 2010-12-18]. Spotřebitelský úvěr pomůže, znáte-li vlastní možnosti. Dostupné z WWW: <<http://ovb-poradci.cz/otazky-a-odpovedi/spotrebitelsky-uver-pomuze-znate-li-vlastni-moznosti/#more-861>>.
48. REVENDA, Zbyněk , et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. vydání 4. (doplňené). Praha : Management Press, s.r.o., 2005. ISBN 80-7261-132-1. 627 s.
49. Sektor podniků a domácností. In *Zpráva o finanční stabilitě* [online]. Praha : Česká národní banka, [2005] [cit. 2011-02-13]. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/FS_2005.pdf>.
50. *Solus – zájmové sdružení právnických osob* [online]. [cit. 2011-01-12]. Hlavní stránka. Dostupné z WWW: <https://www.solus.cz/hlavni-stranka/>
51. *Spotřebitel.cz : nezávislý odborník v oblasti spotřebitelsko podnikatelských vztahů* [online]. 2007 [cit. 2011-02-10]. Insolvenční zákon. Dostupné z WWW: <http://www.spotrebitel.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=115828:insolvenci-zakon&catid=119:ostatni&Itemid=381>.
52. *Spotřebitelský úděl* [online]. Praha : 10.6.2009 [cit. 2010-12-20]. Prezentace indexu predátorského úvěrování a kodexu etického úvěrování. Dostupné z WWW: <<http://www.spotrebitelskyudel.cz/>>.
53. *Spotřebitelský úvěr* [online]. c2009 [cit. 2010-12-01]. Spotřebitelský úvěr. Dostupné z WWW: <<http://www.spotrebitelsky-uver.net/>>.
54. *Spotřebitelskýúvěr.com* [online]. [cit. 2010-12-18]. Spotřebitelský úvěr. Dostupné z WWW: <<http://spotrebitelskyuver.com/>>.
55. *Szociális Partnerek Integrált Tudásbázisa* [online]. [cit. 2011-04-01]. Makrogazdasági információk. Dostupné z WWW: <http://tudasbazis.org.hu/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=113>.
56. *Štatistický úrad Slovenskej republiky* [online]. 11.2.2011 [cit. 2011-04-01]. Hrubý domácí produkt. Dostupné z WWW: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=172>>.
57. *Visegrad Group* [online]. 2006-2010 [cit. 2011-04-05]. O V4. Dostupné z WWW: <<http://www.visegradgroup.eu/main.php?folderID=1013>>.

58. *Www.oddluzeni-pujcka.cz* [online]. 02.07.2010 [cit. 2011-01-30]. Desatero, které Vám pomůže - shrnutí toho, co by měl o insolvenčním právu vědět každý. Dostupné z WWW: <[http://www.oddluzeni-pujcka.cz/news/desatero-ktre-vam-pomuze-shrnuti-toho-co-by-mel-o-insolvencnim-pravu-vedet-kazdy-/](http://www.oddluzeni-pujcka.cz/news/desatero-ktre-vam-pomuze-shrnuti-toho-co-by-mel-o-insolvencnim-pravu-vedet-kazdy/)>.
59. *Www.oddluzeni-pujcka.cz* [online]. c2010, 02.07.2010 [cit. 2011-02-05]. Jakým způsobem může být řešen úpadek dlužníka?. Dostupné z WWW: <[http://www.oddluzeni-pujcka.cz/news/jakym-zpusobem-muze-byt-resen-upadek-dluznika-/](http://www.oddluzeni-pujcka.cz/news/jakym-zpusobem-muze-byt-resen-upadek-dluznika/)>.
60. ZÁMEČNÍK, Petr. *Měšec.cz* [online]. 25.10.2005 [cit. 2010-12-29]. Dluhy domácností: Jsou hrozbou?. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/dluhy-domacnosti-jsou-hrozbou/>>.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AOP	asociace občanských poraden
BRKI	bankovní registr klientských informací
CCB	Czech Credit Bureau
CEE	centrální evidence exekucí
CRÚ	centrální registr úvěrů
ČLFA	Česká leasingová a finanční společnost
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
FO	fyzické osoby
HDP	hrubý domácí produkt
Kč	korun českých
mil.	miliony
mld.	miliardy
NRKI	nebankovní registr klientských informací
OSVČ	osoby samostatně výdělečně činné
RPSN	roční procentní sazba nákladů
SOLUS	Sdružení na ochranu leasingu a úvěrů spotřebitelům
SR	Slovenská republika
tis.	tisíce
V4	Visegrádská čtyřka

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Průběh insolvenčního řízení.....	54
--	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Vývoj spotřebních úvěrů domácnostem v ČR.....	20
Tabulka 2 - Vývoj úvěrů na bydlení domácnostem v ČR	22
Tabulka 3 - Vývoj úvěrů domácnostem celkem v ČR.....	23
Tabulka 4 - Vývoj spotřebitelského leasingu v ČR	25
Tabulka 5 - Vývoj spotřebitelských úvěrů poskytovaných členy ČLFA v ČR	27
Tabulka 6 - Vývoj úvěrů domácností u nebankovních institucí v ČR (dle ČNB).....	28
Tabulka 7 - Celková zadluženost domácností vůči bankovnímu a nebankovnímu sektoru	29
Tabulka 8 – Vývoj zadluženosti domácností a vývoj HDP v běžných cenách v ČR	31
Tabulka 9 - Vývoj zadluženosti a disponibilního důchodu domácností v ČR.....	32
Tabulka 10 – Predikce bankovních úvěrů domácnostem celkem v ČR (mld. Kč).....	33
Tabulka 11 – Predikce spotřebních úvěrů domácnostem v ČR (mld. Kč)	34
Tabulka 12 – Predikce úvěrů na bydlení domácnostem v ČR (mld. Kč)	34
Tabulka 13 - Predikce nebankovních úvěrů domácnostem celkem v ČR (mld. Kč).....	35
Tabulka 14 – Vývoj spotřebních úvěrů domácnostem v zemích V4 (% HDP).....	64
Tabulka 15 – Vývoj úvěrů na bydlení domácnostem v zemích V4 (%HDP).....	66
Tabulka 16 - Vývoj úvěrů domácnostem celkem v zemích V4 (%HDP).....	69
Tabulka 17 – Zadluženost domácností ČR v poměru k jejich hrubému disponibilnímu příjmu	72
Tabulka 18 - Zadluženost/hrubý disponibilní důchod (2009)	73
Tabulka 19 – Zadluženost domácností (bankovní a nebankovní) v ČR a Eurozóně (%HDP)	74
Tabulka 20 – Zadluženost domácností (% HDP)	75

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Index predátorského úvěrování.....	18
Graf 2 - Vývoj spotřebních úvěrů domácnostem v ČR	21
Graf 3 - Vývoj úvěrů na bydlení domácnostem v ČR	22
Graf 4- Vývoj jednotlivých typů úvěrů obyvatelstvu v ČR.....	23
Graf 5 - Vývoj úvěrů domácnostem celkem v ČR	24
Graf 6 - Vývoj spotřebitelského leasingu v ČR.....	25
Graf 7 - Formy spotřebitelských úvěrů členů ČLFA.....	26
Graf 8 - Vývoj spotřebitelských úvěrů poskytovaných členy ČLFA v ČR.....	27
Graf 9 - Vývoj úvěrů domácností u nebankovních institucí v ČR (dle ČNB).....	28
Graf 10 - Podíl jednotlivých typů úvěrů na celkovém zadlužení domácností v ČR.....	30
Graf 11 - Úvěry domácnostem od roku 1993 do roku 2005.....	36
Graf 12 - Úrokové sazby z nově čerpaných úvěrů domácnostmi do roku 2003.....	37
Graf 13 - Úrokové sazby z nově čerpaných úvěrů domácnostmi od roku 2004.....	38
Graf 14 - Počty dotazů občanů týkajících se problematiky zadlužování.....	47
Graf 15- Regionální vývoj počtu dotazů obyvatelstva	47
Graf 16 - Oddlužení fyzických osob nepodnikatelů (měsíční data)	53
Graf 17 - Počet exekucí nařízených a skončených v daném roce.....	60
Graf 18 - Exekuce dosud neskončené (převedené vždy do následujícího roku)	60
Graf 19 - Nařízené exekuce celkem	61
Graf 20 - Počet sepsaných exekutorských zápisů v jednotlivých letech	61
Graf 21 - Vývoj spotřebních úvěrů domácnostem v zemích V4 (% HDP)	65
Graf 22 – Vývoj úvěrů na bydlení domácnostem v zemích V4 (%HDP).....	68
Graf 23 - Vývoj úvěrů domácnostem celkem v zemích V4 (%HDP).....	71
Graf 24 - Zadluženost domácností v poměru k jejich hrubému disponibilnímu příjmu.....	72
Graf 25 - Srovnání zadluženosti domácností v ČR a Eurozóně (% HDP)	74
Graf 26 – Srovnání zadluženosti v EU za rok 2008 a 2009.....	76

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A – Výsledek regresní analýzy, bankovní úvěry domácnostem celkem

PŘÍLOHA B – Výsledek regresní analýzy, spotřební úvěry domácnostem

PŘÍLOHA C – Výsledek regresní analýzy, úvěry na bydlení domácnostem

PŘÍLOHA D – Výsledek regresní analýzy, nebankovní úvěry domácnostem celkem

PŘÍLOHA A VÝSLEDEK REGRESNÍ ANALÝZY
Bankovní úvěry domácnostem celkem

Regresní statistika	
Násobné R	0,9858244
Hodnota spolehlivosti R	0,97184975
Nastavená hodnota spolehlivosti R	0,95308291
Chyba stř. hodnoty	53,9247467
Pozorování	6

Rok	Predikce
2011	1043,53
2012	1137,65

ANOVA				
	Rozdíl	SS	MS	Významnost F
Regrese	2	301171,7854	150585,893	51,785486
Rezidua	3	8723,634933	2907,87831	0,00472306
Celkem	5	309895,4203		

ANOVA (detailed)						
	Koeficienty	Chyba stř. hodnoty	t stat	Hodnota P	Dolní 95%	Horní 95%
Hranice	-1183,7823	411,8511036	-2,8742969	0,0638257	-2494,4764	126,911673
HDP	-0,6416532	0,507759594	-1,263695	0,2956094	-2,2575709	0,9742644
Disponibilní důchod	2,26452007	0,782092992	2,8954614	0,0627334	-0,2244489	4,75348902
					Dolní 95%	Horní 95%
					95,0%	95,0%

PŘÍLOHA B VÝSLEDEK REGRESNÍ ANALÝZY

Spotřební úvěry domácnostem

Regresní statistika	
Násobné R	0,98733508
Hodnota spolehlivosti R	0,97483055
Nastavená hodnota spolehlivosti R	0,95805092
Chyba stří. hodnoty	8,94200068
Pozorování	6

Rok	Predikce
2011	197,580714
2012	212,8363172

ANOVA				
	Rozdíl	SS	MS	Významnost F
Regrese	2	9290,650295	4645,325147	58,09606541
Rezidua	3	239,8781285	79,95937616	0,0039931
Celkem	5	9530,528423		

ANOVA (dále)						
	Koeficienty	Chyba stří. hodnoty	t stat	Hodnota P	Dolní 95%	Horní 95%
Hranice	-170,66825	68,2946712	-2,498998072	0,087784161	-388,012376	388,012376
HDP	-0,1434406	0,084198571	-1,703598984	0,187005722	-0,41139803	0,41139803
Disponibilní důchod	0,44334815	0,129689549	3,418534167	0,041887878	0,03061813	0,856078178

ANOVA (dále)						
	Koeficienty	Chyba stří. hodnoty	t stat	Hodnota P	Dolní 95%	Horní 95%
Hranice	-170,66825	68,2946712	-2,498998072	0,087784161	-388,012376	388,012376
HDP	-0,1434406	0,084198571	-1,703598984	0,187005722	-0,41139803	0,41139803
Disponibilní důchod	0,44334815	0,129689549	3,418534167	0,041887878	0,03061813	0,856078178

PŘÍLOHA C VÝSLEDEK REGRESNÍ ANALÝZY

Úvěry na bydlení domácnostem

Regresní statistika	
Násobné R	0,986822112
Hodnota spolehlivosti R	0,97381788
Nastavená hodnota spolehlivosti R	0,956363133
Chyba stř. hodnoty	37,13265795
Pozorování	6

Rok	Predikce
2011	735,3093878
2012	805,9538488

ANOVA	Rozdíl	SS	MS	F	Významnost F
Regrese	2	153853,1031	76926,55155	55,7910057	0,0042365
Rezidua	3	4136,50286	1378,834287		
Celkem	5	157989,606			

	Koeficienty	Chyba stř. hodnoty	t stat	Hodnota P	Dolní 95%		Horní 95%	
					Dolní 95%	Horní 95%	Dolní 95,0%	Horní 95,0%
Hranice	-917,054312	283,6012607	-3,233604498	0,04808391	-1819,600096	-14,50852797	-1819,600096	-14,50852797
HDP	0,376011716	0,349643985	-1,075413084	0,3609794	-1,488734923	0,736711491	-1,488734923	0,736711491
Disponibilní důchod	1,495375504	0,538550356	2,776667935	0,069182554	-0,218532086	3,209283094	-0,218532086	3,209283094

PŘÍLOHA D VÝSLEDEK REGRESNÍ ANALÝZY

Nebankovní úvěry domácímostem celkem

Regresní statistika	
Násobné R	0,59115262
Hodnota spolehlivosti R	0,34946142
Nastavená hodnota spolehlivosti R	-0,084231
Chyba stř. hodnoty	28,665112
Pozorování	6

Rok	Predikce
2011	129,4187388
2012	144,1967873

ANOVA				
	Rozdíl	SS	MS	Významnost F
Regrese	2	1324,203493	662,101746	0,805781789
Rezidua	3	2465,065936	821,688645	0,52469821
Celkem	5	3789,269428		

ANOVA (dále)						
	Koeficienty	Chyba stř. hodnoty	t stat	Hodnota P	Dolní 95%	Horní 95%
Hranice HDP	-141,40887 0,32908054	218,9302448 0,269912916	0,64590835 1,21921006	0,564342762 0,309881762	-838,142621 -0,52990282	555,324876 1,1880639
Disponibilní důchod	-0,4760683	0,415742021	1,14510519	0,335239448	-1,79914501	0,84700831
					Dolní 95,0%	Horní 95,0%
					-838,1426212	555,3248762
					-0,529902819	1,188063904
					-1,799145006	0,847008311